วิทยานิพนธ์

การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

Promoting Efficient Management Systems According to the Principles of Good Governance in Schools under Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong

คเณศ นามนัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
พ.ศ. 2568

วิทยานิพนธ์

การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

Promoting Efficient Management Systems According to the Principles of Good Governance in Schools under Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong

คเณศ นามนัย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
พ.ศ. 2568

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
Promoting Efficient Management Systems According to the Principles of Good Governance
in Schools under Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong

คเณศ นามนัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... **ประธานสอบวิทยานิพนธ์**
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชานคิด มะเสนะ)

..... **ประธานที่ปรึกษา**
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิฎา สมบูรณ์) **วิทยานิพนธ์**

..... **กรรมการที่ปรึกษา**
(อาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร) **วิทยานิพนธ์**

..... **กรรมการสอบวิทยานิพนธ์**
(อาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)
วันที่ 28 เดือน เมษายน พ.ศ. 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คเณศ นามนัย. (2568). **การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี \\ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฟิฏา สมบูรณ์, ปร.ด.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง 2) เปรียบเทียบระดับการรับรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง และ 3) นำเสนอแนวทางการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน การศึกษาเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 351 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ที่มีผลการประเมินการบริหารจัดการตามหลักคุณธรรม และความโปร่งใส ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อยู่ใน ระดับ AA (คะแนน 95-100) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 12 คน และการสนทนากลุ่ม จำนวน 5 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง กำหนดคุณภาพผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ 1) มีประสบการณ์เป็นผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 3 ปี 2) มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างน้อย 2 ปี และ 3) ยินดีให้ข้อมูลเมื่อเกิดข้อสงสัยหรือสัมภาษณ์เพิ่มเติมได้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า การยืนยันโดยผู้เชี่ยวชาญและนำเสนอด้วยรูปแบบการพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย $\overline{X}$ = 4.61, S.D. = 0.59 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปน้อย ได้แก่ หลักค่านิยมประชาธิปไตย ($\overline{X}$ = 4.66, S.D. = 0.55) หลักความรับผิดชอบทางการบริหาร ($\overline{X}$ = 4.63, S.D. = 0.60) หลักประชารัฐ ($\overline{X}$ = 4.60, S.D. = 0.59) และ หลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ($\overline{X}$ = 4.56, S.D. = 0.62) ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบระดับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศ ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด

พบว่า ในภาพรวม ด้านหลักค่านิยมประชาธิปไตย และด้านหลักหลักความรับผิดชอบทางการบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ในด้านหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ และด้านหลักประชารัฐ ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักความรับผิดชอบทางการบริหารจำแนกรายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านหลักประชารัฐ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน ยกเว้นด้านหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านหลักประชารัฐพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 3) แนวทางพัฒนาการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ประกอบด้วย 5 แนวทาง ดังนี้ (1) การส่งเสริมธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษา (2) การยกระดับสมรรถนะวิชาชีพและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา (3) การบริหารจัดการทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ตามวงจรคุณภาพ PDCA (4) การบริหารจัดการด้านวิชาการเชิงรุกเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (5) การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

คำสำคัญ : ระบบการบริหารจัดการ, ประสิทธิภาพ, หลักธรรมาภิบาล

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Khanet Namnai. (2025). **Promoting Efficient Management Systems According to the Principles of Good Governance in Schools under Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong.** Thesis M.Ed. (Educational Administration). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University. \\ **Thesis Advisor** Assistant Professor Dr. Lita Somboon, Ph.D.

Abstract

This research aimed to: 1) examine the level of promotion of efficient management systems based on the principles of good governance in schools under Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong, 2) compare staff perceptions regarding the promotion of efficient management systems based on these governance principles in these schools, and 3) propose guidelines for promoting efficient management systems based on these principles in these schools. The study employed a mixed-methods approach. For the quantitative phase, the sample was comprised of 354 teachers from schools under Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong. Data were collected using a five-point Likert scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.89. Statistical analyses included: percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, Cronbach's alpha coefficient, t-test, and one-way ANOVA. The qualitative phase involved in-depth interviews with 12 school administrators and a focus group discussion with 5 administrators who were not part of the in-depth interview group. These participants were selected from schools that achieved an AA rating (95-100 points) in the 2023 fiscal year Integrity and Transparency Assessment (ITA). The criteria for selecting key informants were as follows: 1) a minimum of 3 years of experience as a school administrator, 2) involvement in governance-based management for at least 2 years, and 3) willingness to provide information or participate in follow-up interviews if necessary. Data was analyzed using content analysis, triangulation, expert review, and descriptive presentation.

Key findings revealed that: 1) the overall level of promotion of efficient management systems based on the principles of good governance was very high, with a mean score of 4.61 (S.D. = 0.59). The principles were ranked by mean score as follows: democratic values ($\overline{X}$ = 4.66, S.D. = 0.55), administrative responsibility ($\overline{X}$ = 4.63, S.D. = 0.60), social participation ($\overline{X}$ = 4.60, S.D. = 0.59), and new public management ($\overline{X}$ = 4.56, S.D. = 0.62); 2) when comparing the level of promotion of efficient management systems by gender, no statistically significant differences were observed. However, significant differences were identified when classified by highest

educational qualification, with overall scores, democratic values, and administrative responsibility differing at the statistically significant level of $p < .05$, while no significant differences were found in new public management and social participation. When analyzed by work experience, significant differences appeared in both overall and specific dimensions ($p < .05$), except for administrative responsibility. Notably, social participation revealed statistically significant differences at the .001 level based on work experience. When classified by school size, significant differences emerged in overall and specific dimensions, except in new public management, with social participation showing statistical significance at the .001 level; 3) five guidelines were proposed for promoting efficient management systems based on good governance principles: (1) good governance implementation, fostering and integrating good governance practices throughout school management processes, (2) upskilling education professionals, enhancing competencies and developing potential of educational personnel through targeted professional development programs, (3) innovative resource allocation, optimizing resource management using the PDCA (Plan-Do-Check-Act) quality cycle and contemporary strategic approaches, (4) dynamic curriculum management, employing proactive academic management strategies to address evolving stakeholder needs and educational trends, and (5) ethical administration practices, systematically implementing good governance principles across all levels of school administration to ensure ethical leadership.

Keywords : Management Systems, Efficiency , Good Governance Principles

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาและการสนับสนุนอย่างดียิ่งจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิฏา สมบูรณ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางการศึกษา ตลอดจนติดตาม ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดระยะเวลาของการทำวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนคิด มะเสนะ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล อันประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ ระพีแสง อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี นางกัลยาณี ศิวธรรมปัญญา รองศึกษาธิการจังหวัดจันทบุรี นายปรีชา นาคศิริ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนแกลง"วิทยสถาวร" ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมิทธิรักษ์ จันทรักษ์ อาจารย์พิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และ นายอานนท์ คุณากรจรัสพงศ์ นักวิชาการสถิติ หน่วยวิจัยเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำเสนอแนวทางพัฒนาการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ประกอบด้วย นายเอกบรรจง บุญผ่อง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบึง "อุตสาหกรรมนุเคราะห์" นายศักดา สรรเสริญ ผู้อำนวยการโรงเรียนวังจันทร์วิทยา นางนภาพร มูลเมือง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสวน "จั่นอนุสรณ์" นางสาวมณฑาทิพย์ เสาวคนธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย นางนันท์ดาวินทร์ หาญมนตรี รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบึง "อุตสาหกรรมนุเคราะห์" นางสมัชญา ผุดผ่อง รองผู้อำนวยการโรงเรียนวังจันทร์วิทยา นางสาวเข็มจิรัฏฐ์ ภัทร์จิโรขน์กุล รองผู้อำนวยการโรงเรียนวังจันทร์วิทยา นางสาวปราณี โกวิวัฒน์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนวังจันทร์วิทยา นายสถาพร พวงแก้ว รองผู้อำนวยการโรงเรียนวังจันทร์วิทยา นางสาวหนูแปง ปะกิระคะ รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสวน "จั่นอนุสรณ์" นางสาวอรชุมา วงศ์ช่าง รองผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย และนายไชยวัฒน์ บุญมี รองผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมการสนทนากลุ่ม ได้แก่ นายปรีชา นาคศิริ ผู้อำนวยการโรงเรียนแกลง"วิทยสถาวร" นางชวนพิศ คาดสนิท รองผู้อำนวยการโรงเรียนแกลง"วิทยสถาวร" นางวรรวิมล รัตนคุณ รองผู้อำนวยการโรงเรียนแกลง"วิทยสถาวร" นางอังคณี ล้อมจันทร์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนแกลง"วิทยสถาวร" และนายมนตรี ชูราศี รองผู้อำนวยการโรงเรียนแกลง"วิทยสถาวร" ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะอันมีค่ายิ่งต่องานวิจัย ขอขอบคุณข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

ในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง อันเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณบุคคลอื่น ๆ ที่มิได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ ซึ่งมีส่วนช่วยเหลือและสนับสนุนให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจไมตรีของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง

คุณูปการและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครอบครัว คณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์อันมีค่า ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนสำคัญในการหล่อหลอม สนับสนุน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา จนทำให้การศึกษาครั้งนี้ประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวัง

คเณศ นามนัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(7)
สารบัญตาราง	(9)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 ประโยชน์ของการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.5 ตัวแปรที่ศึกษา	6
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย	11
1.8 สมมติฐานการวิจัย	11
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
2.1 การส่งเสริมระบบการบริหารสถานศึกษา	14
2.2 ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	28
2.3 หลักธรรมาภิบาล	34
2.4 บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง	45
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	67
3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	67
3.2 การศึกษาเชิงปริมาณ	68
3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ	68
3.2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ	68
3.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาเชิงปริมาณ	71
3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเชิงปริมาณ	72
3.2.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเชิงปริมาณ	72
3.2.6 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการศึกษาเชิงปริมาณ	73
3.2.7 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการศึกษาเชิงปริมาณ	73

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.3 การศึกษาเชิงคุณภาพ 73
3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ 73
3.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาเชิงคุณภาพ 74
3.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเชิงคุณภาพ 74
3.3.4 การทดสอบสมมติฐานการศึกษาเชิงคุณภาพ 75

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล 76
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 76
4.2 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 77
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 77

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 114
5.1 สรุปผลการวิจัย 115
5.2 อภิปรายผล 118
5.3 ข้อเสนอแนะ 125

บรรณานุกรม 127

ภาคผนวก 136
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ 137
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย 142
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย 156
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม 176
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 193

ประวัติย่อผู้วิจัย 200

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

2.1 ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง 48
2.2 ตารางสังเคราะห์ความเชื่อมโยงของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา..... 57
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ข้าราชการครูในสถานศึกษาสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง..... 64
3.2 การปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 70
4.1 จำนวนและร้อยละของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและ ขนาดของสถานศึกษา..... 77
4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง..... 79
4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ด้านระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ในส่วนของ หลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ 80
4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ด้านระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ในส่วนของ หลักค่านิยมประชาธิปไตย 81
4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ด้านระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ในส่วนของ หลักประชารัฐ..... 82
4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ด้านระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ในส่วนของ หลักความรับผิดชอบทางการบริหาร..... 83
4.7 ผลการเปรียบเทียบระดับการรับรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน 84

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

4.8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด โดยรวมและรายด้าน 85

4.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน 86

4.10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน..... 87

ง.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง..... 177

ง.2 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์เชิงลึกการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง..... 187

ง.3 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสนทนากลุ่มการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง..... 190

จ.1 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง..... 194

จ.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง..... 197

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย 11
4.1 แนวทางการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง..... 112
4.2 การคิดเชิงระบบ Systematic Thinking 113

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 1
บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีวัตถุประสงค์เพื่อปฏิรูประบบราชการในด้านการศึกษา โดยกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมถึงสถานศึกษาโดยตรง(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2), 2545) กอปรกับความในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสถานะเป็นนิติบุคคล เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและประสิทธิภาพในการบริหารงานภายใน (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ, 2546) อำนาจหน้าที่ในการบริหารสถานศึกษาตามความดังกล่าวข้างต้น เป็นการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการตามบริบทของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นที่ทราบกันว่าการบริหารสถานศึกษานั้นเกี่ยวพันโดยตรงกับประชาชน กล่าวคือ สถานศึกษาเป็นสถานที่บ่มเพาะความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่สำคัญให้แก่เยาวชนของชาติ ผู้ที่จะต้องเติบโตขึ้นไปเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต จึงถือได้ว่าการบริหารจัดการสถานศึกษานั้นส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงและอยู่ภายใต้เจตนารมย์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยรวมถึงกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารจัดการทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้วยเหตุนี้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่จัดทำโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและการยอมรับจากทุกภาคส่วนเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนนี้บรรลุผลสำเร็จ โดยมีเป้าหมายสำคัญในการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อให้คนไทยทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ แผนดังกล่าวให้ความสำคัญกับการพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ โดยยึดหลักว่าการศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐต้องจัดให้คนไทยทุกช่วงวัย เพื่อส่งเสริมการเติบโตและพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และความสามารถในการประกอบอาชีพ รวมถึงการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคม ซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงและเสถียรภาพของประเทศชาติท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 แผนการศึกษาแห่งชาติยังมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยให้ทันสมัย ทัดเทียมนานาชาติ และเตรียมพร้อมในการเผชิญกับความท้าทายบนเวทีโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) อีกทั้งแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพสูงสุดในด้านการเรียนรู้ นวัตกรรม และการเป็นพลเมืองที่มีสมรรถนะ อย่างไรก็ดี

การดำเนินงานยังประสบข้อจำกัด เช่น ความล้าหลังของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร การกระจายอำนาจที่ไม่ทั่วถึง การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมที่จำกัด และการบริหารทรัพยากรที่ขาดประสิทธิภาพ ทำให้ผลลัพธ์ทางการศึกษายังไม่สะท้อนการลงทุนที่สูงในงบประมาณด้านนี้ ด้วยเหตุนี้ กลยุทธ์ที่ 4 ของแผนฯ จึงเน้นเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ครอบคลุมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และการพัฒนาสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรม การศึกษาลักษณะพิเศษ และโรงเรียนคุณภาพให้สอดคล้องกับบริบทเฉพาะของแต่ละพื้นที่ แผนพัฒนานี้เน้นการสร้างระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและมาตรฐาน รองรับการขับเคลื่อนภารกิจของหน่วยงานในสังกัดเพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565 : 10-34)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีเจตนารมณ์สำคัญในการปฏิรูปการเมือง โดยมุ่งขยายสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมการตรวจสอบอำนาจรัฐเพื่อความโปร่งใส และสร้างเสถียรภาพทางการเมือง รัฐบาลจึงได้กำหนดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งได้กำหนดหลักธรรมาภิบาล 10 ประการ ได้แก่ หลักการตอบสนอง ประสิทธิผล ประสิทธิภาพ ความเสมอภาค ฉันทามติ การตรวจสอบความโปร่งใส การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และนิติธรรม (พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ฉบับที่ 2), 2562) เพื่อให้หน่วยงานราชการใช้เป็นแนวทางในการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ หลักธรรมาภิบาลนี้ถูกพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีการกำหนดให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานตามกฎหมายและระเบียบเพื่อรักษาผลประโยชน์สาธารณะตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ต่อมา รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ยังคงยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารประเทศ โดยกำหนดให้รัฐมีหน้าที่จัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่มีเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งครอบคลุมการกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลา และการบูรณาการแผนงานต่าง ๆ ให้สอดคล้องกัน เพื่อสร้างพลังขับเคลื่อนร่วมไปสู่เป้าหมาย พร้อมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทุกภาคส่วน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงต้องมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาบรรจุไว้ในส่วนที่ 4 ของยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ อีกทั้งยังได้นำมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) และฉบับต่อ ๆ มาเพื่อเป็นหมุดหมายอันสำคัญให้ประเทศเกิดการพัฒนาและยังเป็นการขับเคลื่อนนโยบายด้านต่าง ๆ ของรัฐภายใต้กฎหมาย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมและส่งผลให้ประเทศชาติเพื่อการพัฒนาไปอย่างยั่งยืน มั่งคั่งและมั่นคงอย่างแท้จริง (พนารัตน์ มาศฉมาดล, 2561 : ออนไลน์)

หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือ Good Governance (GG) เป็นหลักการที่มุ่งเสริมสร้างการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในหน่วยงานรัฐ โดยให้ความสำคัญกับผู้รับบริการหลักคือประชาชน คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้สนับสนุนให้หน่วยงานราชการนำหลักธรรมาภิบาลนี้มาใช้ในการปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดการบริหารงาน

ที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความรับผิดชอบต่อสังคม เดิมหลักธรรมาภิบาลประกอบด้วย 10 หลักการ ได้แก่ ความตอบสนอง (Responsiveness) ประสิทธิผล (Effectiveness) ประสิทธิภาพและความคุ้มค่า (Efficiency/Value for Money) ความเสมอภาค (Equity) ฉันทามติ (Consensus Oriented) ความรับผิดชอบ (Accountability) ความโปร่งใส (Transparency) การกระจายอำนาจ (Decentralization) การมีส่วนร่วม (Participation) และนิติธรรม (Rule of Law) อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ.2554 คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการมีข้อเสนอให้จัดกลุ่มหลักการดังกล่าวใหม่เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น จากการศึกษาและรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ก.พ.ร. ได้จัดทำหลักธรรมาภิบาลใหม่ในรูปแบบ GG Framework ซึ่งประกอบด้วย 4 หลักการสำคัญที่ครอบคลุม 10 หลักการย่อย โดยเป็นกรอบหลักที่เอื้อต่อการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและสร้างความเชื่อมั่นในระบบราชการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552 : 17-100) ด้วยปัจจัยนี้ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ. 2560 จึงมุ่งพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล โดยกำหนดเป็นกรอบการจัดทำแผนงานของรัฐให้สอดคล้องและบูรณาการกันอย่างเป็นระบบ อีกทั้งพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ยังได้กำหนดให้หน่วยงานรัฐทุกหน่วยงานดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้วยวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” การพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติเน้นสร้างความอยู่ดีมีสุข ความเสมอภาค และพัฒนาความสามารถในการแข่งขันและเศรษฐกิจของประเทศโดยเน้นการกระจายรายได้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การดูแลสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ภายใต้กรอบ “ประชารัฐ” ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ยุทธศาสตร์ชาติครอบคลุม 6 ด้าน ได้แก่ ความมั่นคง การสร้างความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการปรับสมดุลการบริหารจัดการภาครัฐ (ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580), 2561 : 24-38) ในขณะเดียวกัน การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (Integrity and Transparency Assessment: ITA) จึงถูกนำมาใช้เป็นกลไกขับเคลื่อนหลักธรรมาภิบาลในภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ส่งเสริมความโปร่งใส และตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยทำหน้าที่เสมือนเครื่องมือประเมินสถานะองค์กรที่สะท้อนจุดแข็ง จุดอ่อน และประเด็นที่ต้องพัฒนาด้านคุณธรรมและความโปร่งใสผลการประเมิน ITA นำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการ การยกระดับมาตรฐานการดำเนินงาน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานภาครัฐ ความสำคัญดังกล่าวได้รับการบรรจุในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 – 2570) โดยกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐที่เข้าร่วมการประเมินต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่า 85 คะแนน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2565 : 6-9)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล หรือ Good Governance เป็นกรอบการบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การดำเนินงานถูกขับเคลื่อนผ่านกลยุทธ์หลัก 5 ประการ

ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร การพัฒนาระบบบริหารจัดการภายใน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย การสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร และการติดตามและประเมินผล อีกทั้ง ยังครอบคลุมถึงการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2566-2570 ที่เน้นความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่เป็นมิตร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงการสร้างนวัตกรรมที่เน้นการพัฒนาทักษะนักเรียน โดยมุ่งให้เป็นพลเมืองที่มีวินัย มีความเข้มแข็งทางอารมณ์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2565 ก : 46-47) นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส เพื่อตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพสูงสุดตามเป้าหมาย “องค์กรแห่งการเรียนรู้” ในศตวรรษที่ 21 จากการวิเคราะห์เชิงนโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยองได้ออกแนวทางที่ครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเน้นจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 พร้อมพัฒนาระบบประเมินผลการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด 2) การส่งเสริมธรรมาภิบาล สนับสนุนความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และป้องกันการทุจริตภายในสถานศึกษา 3) การสนับสนุนทรัพยากร โดยจัดสรรงบประมาณและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย และ 4) การพัฒนาชุมชนสร้างความร่วมมือกับชุมชนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพและความมีส่วนร่วมในด้านการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2566 ก : 3-25) อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานยังประสบปัญหาหลายประการ เช่น ความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลที่ยังไม่สมบูรณ์ กลไกการร้องเรียนและการตรวจสอบการใช้งบประมาณที่ไม่ครอบคลุมเพียงพอ รวมถึงการขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบบางประการ และปัญหาการใช้ทรัพยากรที่ไม่เต็มประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2566 ก : 30-87) การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารการศึกษาไม่เพียงแต่สร้างความโปร่งใสและประสิทธิภาพ แต่ยังมุ่งเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น อีกทั้งยังสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ตอบสนองความต้องการของสังคมด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ซึ่งส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและตอบโจทย์เศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคตอย่างยั่งยืน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2565 ก : 46-47) (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง, 2565 : 17-45)

แต่จากข้อมูลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาฯ ปีงบประมาณ 2566 ในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่าจากจำนวนสถานศึกษาภายใต้กำกับทั้งสิ้น 51 โรงเรียน มีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาฯ ในภาพรวมอยู่ที่ระดับ A ที่คะแนนร้อยละ 93.22 ซึ่งมีสถานศึกษาที่มีผลคะแนนอยู่ในเกณฑ์การประเมินระดับ AA หรือคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 95 ขึ้นไป จำนวน 27 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 53 และ มีสถานศึกษาที่มีผลคะแนนอยู่ในเกณฑ์การประเมินระดับ A จำนวน 21 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 41 และ ระดับ D ไม่ผ่านการประเมิน จำนวน 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 6 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2566 ข : 30-31) จากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ยังมีสถานศึกษาที่มีผลประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสประจำปีงบประมาณ 2566 อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง กำหนดที่ระดับ AA หรือคะแนน

ตั้งแต่ร้อยละ 95 ขึ้นไป เป็นจำนวนถึง 24 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 47 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2566 ก : 43)

สถานศึกษามีหน้าที่บริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพื่อสนับสนุนกระบวนการผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพให้เป็นกำลังของสังคมและประเทศชาติสืบไป ดังที่ว่าหากปลูกพืชด้วยดินดี ผลที่ได้ย่อมดีฉันใด หากปลูกพืชด้วยดินเปื้อนพิษ ผลที่ได้ย่อมเป็นพิษฉันนั้น จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา เพื่อยังประโยชน์ไว้ให้เป็นแนวทางในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการรับรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
3. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้นำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างเต็มประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุด และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ของสถานศึกษา

1. ได้สารสนเทศการรับรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
2. ได้แนวทางการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
3. สามารถนำสารสนเทศที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างเต็มประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุด และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด

ขอบเขตของการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน หรือ Mixed Method กล่าวคือ ใช้วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และ วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามทฤษฎีการวัดเจตคติของลิเคอร์ท

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง รวมทั้งสิ้น จำนวน 3,864 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2566 ก: 7)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี และ มอร์แกน ที่ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Stratified random sampling) จำแนกตามจังหวัดที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 351 คน (Krejcie and Morgan.1970 : 607 – 610)

ส่วนที่ 2 การศึกษาเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และ การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบข้อมูลเชิงผสมผสานกัน ประกอบด้วย การตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Data Triangulation) เพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ จากนั้นนำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบแล้วมาทำการยืนยันโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Review) โดยนำเสนอข้อมูลให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือและความเหมาะสม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. กลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ระยอง ที่มีผลการประเมินการบริหารจัดการตามหลักคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อยู่ในระดับ AA (คะแนน 95-100) จำนวน 12 คน และ การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ระยอง ที่มีผลการประเมินการบริหารจัดการตามหลักคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อยู่ในระดับ AA (คะแนน 95-100) ซึ่งไม่ใช่ผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 5 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ผ่านการระดมความคิดในมิติของการบริหารจัดการสถานศึกษาที่กว้างขึ้น กำหนดคุณภาพกลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย 1) มีประสบการณ์เป็นผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 3 ปี 2) มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างน้อย 2 ปี และ 3) ยินดีและให้ความร่วมมือให้ข้อมูลเมื่อเกิดข้อสงสัยหรือขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เพิ่มเติมได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น แบ่งออกเป็น

1.1 เพศ

1.1.1 ชาย
1.1.2 หญิง

1.2 วุฒิการศึกษาสูงสุด
1.2.1 ปริญญาตรี
1.2.2 ปริญญาโท
1.2.3 ปริญญาเอก
1.3 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
1.3.1 ประสบการณ์ฯ ต่ำกว่า 5 ปี
1.3.2 ประสบการณ์ฯ 5-10 ปี
1.3.3 ประสบการณ์ฯ 11-20 ปี
1.3.4 20 ปีขึ้นไป
1.4 ขนาดของสถานศึกษา
1.4.1 ขนาดใหญ่พิเศษ
1.4.2 ขนาดใหญ่
1.4.3 ขนาดกลาง

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล แบ่งเป็น

2.1 การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่
2.1.1 ประสิทธิภาพ
2.1.2 ประสิทธิผล
2.1.3 การตอบสนอง
2.2 ค่านิยมประชาธิปไตย
2.2.1 ภาระรับผิดชอบ สามารถตรวจสอบได้
2.2.2 เปิดเผย โปร่งใส
2.2.3 หลักนิติธรรม
2.2.4 ความเสมอภาค
2.3 ประชารัฐ
2.3.1 การมีส่วนร่วม การพยายามแสวงหาฉันทามติ
2.3.2 การกระจายอำนาจ
2.4 ความรับผิดชอบทางการบริหาร
2.4.1 คุณธรรม จริยธรรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

นิยามศัพท์เฉพาะ

การส่งเสริม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุน เกื้อหนุน ช่วยเหลือการดำเนินการในด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหาร

งบประมาณ และ ด้านการบริหารทั่วไป ของสถานศึกษา จัดให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เกิดกระบวนการทำงานที่เป็นประโยชน์และมุ่งเน้นความสำเร็จเป็นเป้าหมายสำคัญ ร่วมดำเนินการเพื่อส่งเสริมและผลักดันให้ระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาล

ระบบบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการทางการบริหารสถานศึกษาที่กำหนดภาระหน้าที่และขอบข่ายงานอย่างชัดเจน เป็นไปตามขอบข่ายภาระงานที่ได้รับมอบจากการกระจายอำนาจ ประกอบด้วย ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป

ประสิทธิภาพ หมายถึง กระบวนการบริหารสถานศึกษาใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพและเต็มศักยภาพเพื่อส่งเสริมให้เกิดผลสำเร็จของงานตามขอบข่ายหน้าที่และวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา มุ่งเน้นการลดความซ้ำซ้อนของงาน ประหยัดเวลาในการทำงานเพื่อประสิทธิผลสูงสุด

ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง กระบวนการทางการบริหารซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาได้วางกรอบในการดำเนินงานขององค์กรไว้ โดยมุ่งเน้นให้เกิดการทำงานร่วมกัน การใช้ทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นสินทรัพย์หรือทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่ขององค์กรดำเนินการอย่างเต็มศักยภาพโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด คำนึงถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ตั้งไว้ร่วมกันบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล ตามขอบข่ายภาระงานที่ได้รับมอบการกระจายอำนาจ ประกอบด้วย ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป โดยมุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์หลัก 4 ประการ ดังนี้

1. การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใส ได้แก่ จัดกิจกรรมอบรมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมาภิบาล สนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ จัดระบบร้องเรียนร้องทุกข์ที่โปร่งใสและเป็นธรรม เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นต้น

2. การส่งเสริมประสิทธิภาพ ได้แก่ พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ บริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ คุ้มค่า พัฒนาระบบการประเมินผลและติดตามผลการดำเนินงาน ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

3. การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ได้แก่ ส่งเสริมให้ครู บุคลากร และนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา จัดประชุมชี้แจงข้อมูลข่าวสารให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและนำไปพัฒนา เป็นต้น

4. การส่งเสริมการพัฒนา ได้แก่ พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ สนับสนุนให้บุคลากรมีการวิจัยและพัฒนา พัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา เป็นต้น

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง สถานศึกษาดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ก.พ.ร. ได้วางกรอบแนวทาง อันประกอบด้วยหลักการสำคัญ 4 ข้อ และหลักการย่อย 10 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. หลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ คือ หลักการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุดและตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการ ประกอบไปด้วยหลักการย่อย 3 หลักการ คือ

1.1 ประสิทธิภาพ หมายถึง การปฏิบัติราชการโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ของสถานศึกษาอย่างประหยัด คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการ มีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานรวมถึงยกเลิกขั้นตอนดำเนินการที่ไม่จำเป็น

1.2 ประสิทธิผล หมายถึง การปฏิบัติราชการที่ได้รับมอบหมายจนบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา เกิดผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหวัง ด้วยกระบวนการที่เป็นระบบ ยุติธรรม มีมาตรฐาน มีการควบคุมความเสี่ยงและติดตามประเมินผลการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

1.3 การตอบสนอง หมายถึง สถานศึกษาให้บริการอย่างมีคุณภาพ ดำเนินการแล้วเสร็จได้ตามกรอบเวลาที่กำหนด มีความน่าเชื่อถือ ตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้รับบริการที่มีความหลากหลายได้อย่างเหมาะสม ทั่วถึง

2. หลักค่านิยมประชาธิปไตย คือ สถานศึกษามุ่งเน้นหลักของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนการแสวงหาฉันทามติร่วมกัน ปฏิบัติงานโดยยึดหลักการ เปิดเผย ตรวจสอบได้ บนพื้นฐานของหลักนิติธรรมและความเสมอภาค ประกอบด้วยหลักการย่อย 4 หลักการ คือ

2.1 ภาระรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ หมายถึง การปฏิบัติราชการที่สามารถตอบปัญหาหรือข้อสงสัยของผู้รับบริการได้ มีการวางระบบหรือหลักเกณฑ์อันมุ่งเน้นความก้าวหน้า พัฒนาผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย ตลอดจนมีแนวทางการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติราชการ

2.2 เปิดเผย/โปร่งใส หมายถึง การปฏิบัติราชการด้วยความสุจริต เปิดเผยข้อมูลสำคัญจำเป็นแก่สาธารณะผ่านระบบที่สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้รับบริการ

2.3 หลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติราชการด้วยการไม่เลือกปฏิบัติ เคร่งครัด ใช้อำนาจภายใต้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ด้วยความเป็นธรรม ยึดเอาสิทธิเสรีภาพของผู้รับบริการเป็นที่ตั้ง

2.4 ความเสมอภาค หมายถึง การปฏิบัติอย่างเท่าเทียมต่อผู้รับบริการ ปราศจากอคติ ทั้งด้านเพศ การศึกษา ศาสนา ความเชื่อ สถานภาพทางสุขภาพ สถานภาพทางสังคมเศรษฐกิจ และอื่น ๆ

3. หลักประชารัฐ คือ หลักการบริหารโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การกระจายอำนาจ บนพื้นฐานของการพยายามแสวงหาฉันทามติร่วมกัน ประกอบไปด้วยหลักการย่อย 2 หลักการ คือ

3.1 การกระจายอำนาจ หมายถึง ในการปฏิบัติราชการที่มีการมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

3.2 การมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ หมายถึง การปฏิบัติราชการต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ

มีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจและร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหาหรือประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงานและร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ต้องมีความพยายามในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ

4. หลักความรับผิดชอบทางการบริหาร คือ การรับผิดและรับชอบในการบริหารหรือการปฏิบัติราชการ โดยยึดหลักของคุณธรรมและจริยธรรมเป็นเครื่องกำกับการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยหลักการย่อย 1 หลักการ คือ

4.1 คุณธรรม/จริยธรรม หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานมีจิตสำนึกมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง มีศีลธรรมคุณธรรม เป็นไปตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้งยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ตลอดจน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของระบบราชการไทย 8 ประการ ได้แก่ ซื่อสัตย์และกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง ทำงานเชิงรุก คิดเชิงบวกและมีจิตบริการ มีศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรม คำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง มุ่งเน้นประสิทธิภาพ ตรวจสอบได้ ยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย และ มุ่งผลสัมฤทธิ์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ข้าราชการครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่หลักด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพจากนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ สำหรับหลักธรรมาภิบาล ได้กำหนดจาก หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามมติที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2555 ตามการเสนอของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ หรือ ก.พ.ร. ประกอบด้วย 4 หลักการสำคัญ คือ 1) การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ 2) ค่านิยมประชาธิปไตย 3) ประชารัฐ และ 4) ความรับผิดชอบทางการบริหาร และ 10 หลักการย่อย ประกอบด้วย 1) ประสิทธิภาพ 2) ประสิทธิผล 3) การตอบสนอง 4) ภาระรับผิดชอบ สามารถตรวจสอบได้ 5) เปิดเผย โปร่งใส 6) หลักนิติธรรม 7) ความเสมอภาค 8) การมีส่วนร่วม การพยายามแสวงหาฉันทามติ 9) การกระจายอำนาจ และ 10) คุณธรรม จริยธรรม

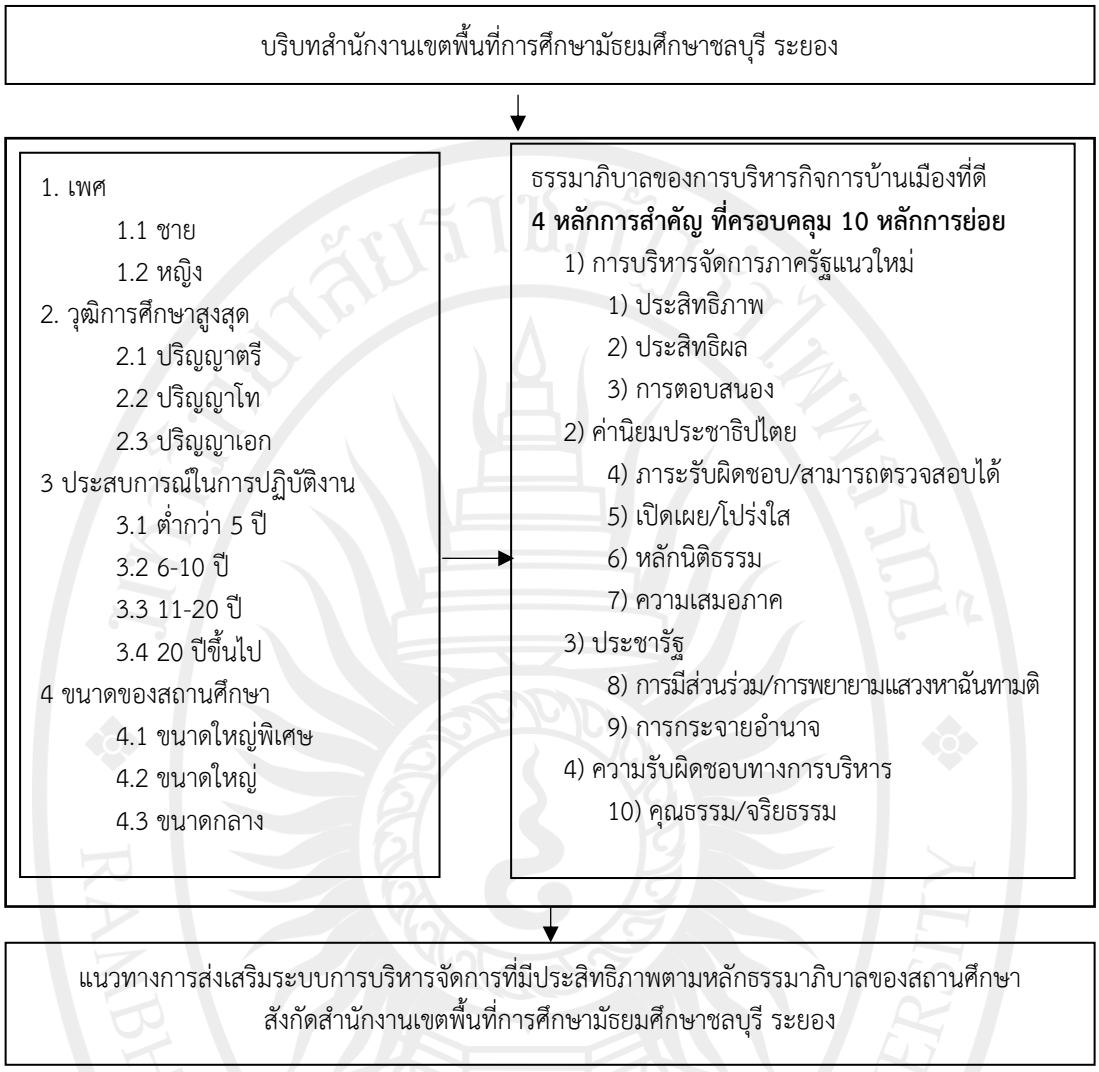

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. บุคลากรที่มี เพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา แตกต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ที่แตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 2
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง แล้วนำมาวิเคราะห์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การส่งเสริมระบบการบริหารสถานศึกษา
    - 1.1 ทฤษฎีและความหมายของการบริหารสถานศึกษา
    - 1.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา
    - 1.3 กระบวนการบริหารสถานศึกษา
    - 1.4 บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหาร
    - 1.5 การส่งเสริมระบบบริหารจัดการในสถานศึกษา
2. ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ
    - 2.1 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ
    - 2.2 ความสำคัญของระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ
    - 2.3 ลักษณะของระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ
    - 2.4 ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา
3. หลักธรรมาภิบาล
    - 3.1 ความหมายของหลักธรรมาภิบาล
    - 3.2 ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร
    - 3.3 องค์ประกอบของธรรมาภิบาล
    - 3.4 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
    - 3.5 การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (Integrity and Transparency Assessment : ITA)
4. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
    - 4.1 ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
    - 4.2 ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
    - 5.1 งานวิจัยต่างประเทศ
    - 5.2 งานวิจัยในประเทศ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การส่งเสริมระบบการบริหารสถานศึกษา

กระบวนการบริหารเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา เปรียบเสมือนเข็มทิศนำทางสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารต้องบูรณาการทักษะที่จำเป็น เช่น การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จของสถานศึกษา ประกอบด้วย การจัดการความรู้ การจัดกระบวนการ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ อันจะส่งผลให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสร้างความพึงพอใจให้กับทุกภาคส่วน การส่งเสริมระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญต่อสถานศึกษาอย่างยิ่ง

ทฤษฎีและความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารจัดการเป็นศาสตร์ที่ครอบคลุมแง่มุมต่าง ๆ ของการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ทฤษฎีการบริหารจัดการจึงมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้นักวิชาการและนักปฏิบัติงานเข้าใจถึงกลไกและปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร แบ่งออกเป็น 5 กลุ่มหลัก ดังนี้

1. ทฤษฎีแบบดั้งเดิม

ทฤษฎีความสัมพันธ์ของมนุษย์ (Human Relations Theory) ให้ความสำคัญกับแรงจูงใจทางสังคม พฤติกรรมกลุ่ม และความพึงพอใจในการทำงาน (Mayo, 1933 : 161-183)

ทฤษฎีการบริหารแบบคลาสสิก (Classical Administrative Theory) มุ่งเน้นไปที่โครงสร้างองค์กร การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และหลักการบริหาร (Fayol, 1916 : 57-174)

ทฤษฎีการจัดการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Management Theory) เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานผ่านการแบ่งงาน การวิเคราะห์งาน การออกแบบงาน และแรงจูงใจทางการเงิน (Taylor, 1911 : 39-77)

2. ทฤษฎีสมัยใหม่

ทฤษฎีองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization Theory) ทฤษฎีนี้มองว่าองค์การแห่งการเรียนรู้คือองค์การที่สนับสนุนให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และพัฒนาเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์การอย่างต่อเนื่อง แนวคิดนี้เน้นการพัฒนาทักษะ ความรู้ และความเข้าใจในระดับบุคคลและกลุ่มให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร (Senge, 1990 : 379-424)

ทฤษฎีระบบเปิด (Open Systems Theory) มององค์กรเป็นระบบเปิดที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เน้นการไหลของข้อมูล การพึ่งพาอาศัยกัน และการคิดเชิงระบบ มองว่าองค์การไม่ได้ดำรงอยู่ในสุญญากาศ แต่ต้องมีการปรับตัวต่อปัจจัยภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงในสังคม เทคโนโลยี และนโยบายของรัฐ สถานศึกษาต้องมีความยืดหยุ่นและเปิดรับการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกเพื่อพัฒนาตนเอง ผู้บริหารจะต้องสามารถวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกและนำมาใช้ในการปรับปรุงการบริหารงานภายในสถานศึกษา เช่น การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน หรือการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรตามความต้องการของสังคม (Katz Daniel and Robert L. Kahn, 1978 : 721-764)

ทฤษฎีโครงสร้างองค์กร (Organizational Structure Theory) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างองค์กร กลยุทธ์ และประสิทธิภาพ เน้นรูปแบบโครงสร้างที่เหมาะสมกับสถานการณ์ (Tom Burns and George Malcolm Stalker, 1961 : 119-125)

ทฤษฎีการตัดสินใจ (Decision Theory) มุ่งเน้นไปที่กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหาร การวิเคราะห์ทางเลือก และการใช้ข้อมูล (Simon, 1947 : 239-259)

3. ทฤษฎีร่วมสมัย

ทฤษฎีตามหลักฐาน (Evidence-Based Management) เป็นแนวคิดการบริหารจัดการสมัยใหม่ที่ให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์และผลการวิจัยเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจแทนที่จะอาศัยเพียงประสบการณ์หรือสัญชาตญาณส่วนบุคคล แนวคิดนี้ได้รับการพัฒนาและเผยแพร่โดย เจฟฟรี่ เพรฟเฟอร์ และ โรเบิร์ต ซัตตัน ในปี 2006 โดยมุ่งเน้นให้ผู้บริหารและองค์กรใช้ข้อมูลที่เป็นรูปธรรมในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจ การบริหารตามหลักฐานเชิงประจักษ์นี้จะเริ่มต้นจากการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ ทั้งจากการวิจัย การวิเคราะห์สถิติ และการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อนำมาวิเคราะห์และประเมินทางเลือกต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ผู้บริหารจะต้องพิจารณาความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจ โดยอาศัยข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ และมีการติดตามผลลัพธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา

แนวคิดนี้มีประโยชน์อย่างมากในการลดความผิดพลาดที่อาจเกิดจากอคติส่วนบุคคล เพิ่มความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจ และสร้างความน่าเชื่อถือให้กับองค์กร นอกจากนี้ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในหลากหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนกลยุทธ์ การบริหารทรัพยากรบุคคล การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ ตลอดจนการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานขององค์กร (Jeffrey Pfeffer and Robert I. Sutton, 2006 : 245-276)

ทฤษฎีทรัพยากรและขีดความสามารถ (Resource-Based Theory) เป็นแนวคิดที่เน้นถึงความสำคัญของทรัพยากรภายในองค์กรที่มีลักษณะเฉพาะตัวและมีคุณค่าในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน ทฤษฎีนี้ได้รับการพัฒนาโดย เจย์ บาร์นี่ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าองค์กรที่สามารถระบุและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและขีดความสามารถที่มีลักษณะเฉพาะ 4 ประการ ได้แก่ มีค่า (Valuable) หายาก (Rare) ยั่งยืน (Sustainable) และ ยากที่จะเลียนแบบ (Inimitable) ซึ่งจะสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันที่เหนือกว่าคู่แข่งในระยะยาว (Barney, 1991 : 99-120)

ทฤษฎีเครือข่าย (Network Theory) มองว่าองค์กรเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกัน โดยเน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างกัน เช่น ข้อมูล เทคโนโลยี และความรู้ ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่าองค์กรไม่สามารถดำเนินงานอย่างโดดเดี่ยวได้ แต่ต้องพึ่งพาความร่วมมือและความไว้วางใจกับหน่วยงานอื่นในเครือข่าย เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและพัฒนาความยั่งยืน ความสัมพันธ์ที่ดีในเครือข่ายช่วยลดความเสี่ยง เพิ่มโอกาสในการสร้างนวัตกรรม และส่งเสริมการพัฒนาร่วมกัน ตัวอย่างเช่น การร่วมมือกันของบริษัทในอุตสาหกรรมเดียวกันเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ หรือการสร้างพันธมิตรระหว่างองค์กรเพื่อขยายตลาดและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน แนวคิดนี้ช่วยให้องค์กรมองเห็นศักยภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและเพิ่มมูลค่าผ่านการบริหารเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ (Powell, 1990 : 295-336)

4. ทฤษฎีทางเลือก

ทฤษฎีความวุ่นวาย (Chaos Theory) มองว่าองค์กรเป็นระบบที่มีความซับซ้อนและไม่สามารถคาดเดาผลลัพธ์ได้อย่างแน่นอน เนื่องจากปัจจัยหลายอย่างในระบบมักมีปฏิสัมพันธ์กันในลักษณะที่ไม่เป็นเส้นตรง แนวคิดนี้เน้นการยืดหยุ่นและการปรับตัวขององค์กร เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง องค์กรที่นำทฤษฎีนี้ไปใช้จะให้ความสำคัญ

กับการเปิดรับความหลากหลายของความคิดเห็น การสร้างวัฒนธรรมที่พร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่คาดไม่ถึง และการเรียนรู้จากความผิดพลาดเพื่อพัฒนาและเติบโต ตัวอย่างเช่น การปรับตัวอย่างรวดเร็วของธุรกิจในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจหรือการเปลี่ยนแปลงของตลาด ซึ่งทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่าแม้ความวุ่นวายอาจดูเหมือนเป็นอุปสรรค แต่ในความเป็นจริงแล้วสามารถเป็นโอกาสในการสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาได้ หากองค์กรมีความพร้อมที่จะปรับตัวและรับมืออย่างชาญฉลาด (Stacey, 1996 : 353-387)

ทฤษฎีสถาบัน (Institutional Theory) เป็นแนวคิดที่เน้นถึงอิทธิพลของบรรทัดฐาน ค่านิยม และกฎเกณฑ์ทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมและโครงสร้างขององค์กร โดย พอล ดีแมจจิโอ และ วอลเทอร์ พาวเวลล์ ชี้ให้เห็นว่าองค์กรไม่ได้ดำเนินงานอย่างอิสระจากบริบททางสังคม แต่กลับถูกรูปแบบทางสังคมหล่อหลอมผ่านกระบวนการต่าง ๆ เช่น การเลียนแบบ (Mimetic), การบังคับ (Coercive) และการยอมรับ (Normative) แนวคิดนี้อธิบายว่าองค์กรมักปรับตัวให้สอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมเพื่อให้เกิดความชอบธรรมและการยอมรับ เช่น การปฏิบัติตามกฎระเบียบของภาครัฐ การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่สะท้อนค่านิยมสังคม หรือการใช้มาตรฐานวิชาชีพที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่า แม้องค์กรอาจดูเหมือนมีการปรับตัวเชิงกลยุทธ์ แต่ในความเป็นจริงแล้วการปรับตัวดังกล่าวส่วนใหญ่เกิดจากแรงกดดันทางสถาบันมากกว่าความได้เปรียบทางการแข่งขันโดยตรง (Paul J. DiMaggio and Walter W. Powell, 1983 : 147-160)

ทฤษฎีการตีความ (Interpretive Theory) มองว่าองค์กรไม่ได้เป็นเพียงโครงสร้างที่ดำเนินการตามกฎเกณฑ์หรือกระบวนการทางเทคนิค แต่เป็นสถานที่แห่งความหมายที่ผู้คนในองค์กรร่วมกันสร้างและตีความความจริงผ่านการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ แนวคิดนี้โดย ลินดา สเมอร์ซิช ชี้ให้เห็นว่าองค์กรเป็นพื้นที่ที่บุคลากรต่างมีส่วนร่วมในการกำหนดความเป็นจริงทางสังคม สร้างวัฒนธรรมองค์กร และแลกเปลี่ยนความหมายที่สะท้อนถึงค่านิยม ความเชื่อ และประสบการณ์ส่วนตัว การตีความและการสร้างวัฒนธรรมเหล่านี้มีผลต่อการกำหนดเป้าหมาย การตัดสินใจ และพฤติกรรมขององค์กร ตัวอย่างเช่น การสร้างเรื่องเล่าหรือสัญลักษณ์ที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ขององค์กร หรือการนำค่านิยมร่วมมาใช้เป็นแนวทางในการทำงาน ทฤษฎีนี้เน้นถึงความสำคัญของความเข้าใจในมุมมองและความหมายที่หลากหลาย ซึ่งช่วยให้องค์กรสามารถสร้างความเป็นเอกภาพและการทำงานร่วมกันในท่ามกลางความแตกต่าง (Smircich, 1983 : 339-358)

5. ทฤษฎีเชิงพฤติกรรมศาสตร์

ทฤษฎีการบริหารแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership Theory) เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นบทบาทของผู้นำในการกระตุ้นและเปลี่ยนแปลงผู้ตามให้มีแรงจูงใจในการทำงานและความมุ่งมั่นต่อเป้าหมายขององค์กรมากยิ่งขึ้น โดย เบอร์นาร์ด ได้ชี้ให้เห็นว่าผู้นำการเปลี่ยนแปลงไม่ได้เพียงแต่สร้างแรงบันดาลใจผ่านวิสัยทัศน์และความคิดสร้างสรรค์เท่านั้น แต่ยังช่วยพัฒนาผู้ตามในระดับบุคคลและกลุ่มอย่างเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถในระยะยาว ผู้นำลักษณะนี้ใช้กลยุทธ์สำคัญ เช่น การแสดงตัวเป็นแบบอย่างที่ดี (Idealized Influence) การกระตุ้นด้วยแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation) การสนับสนุนการพัฒนาทางปัญญา (Intellectual Stimulation) และการให้ความใส่ใจเฉพาะบุคคล (Individualized Consideration) การบริหารเช่นนี้ช่วยสร้างความผูกพันทางอารมณ์และจิตใจระหว่างผู้นำกับผู้ตาม ทำให้เกิดการทำงานอย่างเต็มประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร ตัวอย่างเช่น ผู้นำที่สร้าง

สภาพแวดล้อมการทำงานที่ส่งเสริมการเรียนรู้และนวัตกรรม พร้อมทั้งสนับสนุนการเติบโตของบุคลากรในทุกระดับ ทฤษฎีนี้เน้นให้เห็นว่าการพัฒนาศักยภาพของบุคคลและความร่วมมือในทีมเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน (Bass, 1985 : 207-230)

ทฤษฎีสองปัจจัย (Two-Factor Theory) ของ เฟดเดอริค เฮิร์ซเบิร์ก เป็นแนวคิดที่อธิบายปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจและแรงจูงใจในการทำงาน โดยเฮิร์ซเบิร์ก แบ่งปัจจัยออกเป็นสองกลุ่มหลัก ได้แก่ "ปัจจัยสร้างแรงจูงใจ" (Motivators) ซึ่งเกี่ยวข้องกับเนื้อหาของงาน เช่น การให้รางวัล ความท้าทายในการทำงาน และการยอมรับผลงาน ปัจจัยเหล่านี้ช่วยกระตุ้นให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นและความพึงพอใจที่ลึกซึ้งในงาน และ "ปัจจัยบั่นทอนแรงจูงใจ" (Hygiene Factors) ซึ่งเกี่ยวข้องกับบริบทของงาน เช่น เงินเดือน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงาน แม้ว่าปัจจัยเหล่านี้จะไม่ได้สร้างแรงจูงใจโดยตรง แต่การขาดปัจจัยเหล่านี้อาจนำไปสู่ความไม่พึงพอใจ การจัดการที่เหมาะสม เช่น การจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะทางและการประเมินผลอย่างเป็นธรรม จะช่วยส่งเสริมแรงจูงใจให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการตอบสนองต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้นในสังคมปัจจุบัน แนวคิดนี้เน้นให้เห็นว่าการสร้างสมดุลระหว่างปัจจัยทั้งสองเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและการสร้างความยั่งยืนในองค์กร (Herzberg, 1959 : 113-120)

ทฤษฎีความต้องการ (Hierarchy of Needs) ของ เอบราฮัม มาสโลว์ อธิบายว่าแรงจูงใจของมนุษย์เกิดจากการตอบสนองความต้องการที่มีลำดับขั้นตอน ซึ่งเริ่มจากความต้องการพื้นฐานที่สุดไปจนถึงความต้องการที่สูงขึ้น โดยในบริบทของการทำงาน มาสโลว์ชี้ให้เห็นว่าบุคลากรจะมีแรงจูงใจมากขึ้นเมื่อองค์กรสามารถตอบสนองความต้องการในระดับพื้นฐาน เช่น ความมั่นคงในงานและความปลอดภัยในชีวิตการทำงาน ก่อนที่จะก้าวไปสู่การตอบสนองความต้องการในระดับที่สูงขึ้น เช่น ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในองค์กร การได้รับการยอมรับ และโอกาสในการพัฒนาตนเอง ความต้องการในระดับสูงสุดคือ การพัฒนาตนเอง (Self-Actualization) ซึ่งเป็นช่วงที่บุคลากรสามารถใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่เพื่อสร้างสรรค์และมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายในงาน การสนับสนุนที่ตอบสนองความต้องการในแต่ละระดับช่วยส่งเสริมให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นและแรงจูงใจที่จะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดนี้ยังชี้ให้เห็นว่าองค์กรที่เข้าใจและจัดการตอบสนองความต้องการเหล่านี้อย่างเหมาะสม จะสามารถพัฒนาบุคลากรให้เกิดความพึงพอใจและศักยภาพสูงสุดได้ (Maslow, 1943 : 370-396)

นักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่า “การบริหารสถานศึกษา” ไว้อย่างหลากหลาย ดังเช่นในมุมมองของ นเรศวร์ เศรษฐสิงห์ และชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2566 : 275-285) กล่าวว่า “การบริหารการศึกษา” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษคือ “Administration” หมายถึง การดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานโดยมีแนวนโยบายเป็นตัวกำหนดทิศทาง มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการและกิจกรรม เป็นปัจจัยขับเคลื่อนให้ประสบความสำเร็จโดยอาศัยการจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม คุ้มค่าและเป็นประโยชน์สูงสุด ซึ่งนักบริหารการศึกษาจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวการวางแผน การจัดองค์กร การจัดบุคลากรและทีมงาน การอำนวยการหรือการสั่งการ การประสานงาน การจัดสรรงบประมาณ และการรายงานผลการดำเนินงาน นอกจากนี้การบริหารการศึกษายังต้องเกี่ยวข้องกับภารกิจที่สอดคล้องกับลักษณะของหน่วยงาน

หรือองค์การ เช่นในสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งภาระงานเป็น 4 งานได้แก่ งานทั่วไป งานวิชาการ งานบุคลากร และงานการเงินและงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของ สุวัชชัย มงคลธง และเผด็จ จงสกุลศิริ (2566 : 85-107) ที่กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานร่วมกันของบุคลากรภายในสถานศึกษาและคณะบุคคลต่าง ๆ ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อวางแผนการจัดการศึกษาให้บรรลุจุดประสงค์ของสถานศึกษาในหลักการบริหารงาน 4 งาน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงบประมาณและการบริหารทั่วไป ที่ส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา

ขณะที่อภิญญา บุณยเกียรติ และพระมหาอุดร อุตฺตโร (2566 : 17-31) มีการกล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาในมุมมองที่กว้างขึ้นว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งต้องดำเนินการตั้งแต่การบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารอาคารสถานที่ การบริหารงานธุรการและการเงินการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อเยาวชนในทุก ๆ ด้าน เช่น บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม ให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคม โดยใช้กระบวนการที่มีระเบียบ และใช้ทรัพยากร ตลอดจน เทคนิคต่าง ๆ ที่เหมาะสม เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถานศึกษาร่วมกำหนดไว้ เช่นเดียวกับ สุวิมล โพธิ์กลิ่น (2564 : 975-984) ที่กล่าวว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐานด้วยกระบวนการที่หลากหลายตามบริบท ทรัพยากรและศักยภาพที่สถานศึกษามีอยู่ ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง ประชาชน และหน่วยงานองค์กรในท้องถิ่น สถานศึกษาควรมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของสถานศึกษาให้ชัดเจน และดำเนินงานตามทิศทางที่สถานศึกษากำหนดไว้ ผลที่เกิดจากการดำเนินการตามทิศทางและเป้าหมายของสถานศึกษานั้นเป็นประสิทธิผลที่เกิดขึ้น ดังนั้นในการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ แนวคิดพื้นฐานของประสิทธิผล ความหมายของประสิทธิผล การบริหารองค์การที่มีประสิทธิผลคุณลักษณะและองค์ประกอบของสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล และการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล

อีกด้านหนึ่ง พิมพ์พร จารุจิตร์ (2559 : 103) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาคือกระบวนการที่ผู้บริหารใช้ศาสตร์และศิลป์เพื่อนำไปสู่การดำเนินการที่ทำให้เป้าหมายต่าง ๆ ได้รับการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ในกระบวนการนี้ผู้บริหารต้องนำศาสตร์มาเป็นองค์ความรู้และแนวคิดที่สอดคล้องกับศิลป์ทางการโน้มน้าวใจ เพื่อสร้างความเข้าใจและความยินดีในการดำเนินการของบุคคลในองค์กร ตลอดจนการใช้กระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถทำงานไปในทิศทางที่เป็นไปตามเป้าหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกไว้ ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับที่นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2557 : 4) ที่กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกิจกรรมที่เน้นการดำเนินงานที่ส่งผลต่อบุคคลและองค์กร โดยการใช้การควบคุมสิ่งแวดล้อมและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายขององค์กร

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการต่างประเทศได้ให้ความหมายของ “การบริหารสถานศึกษา” เช่นกัน ดังเช่น แคมเบล (Ronald Campbell, 1983 : 45-46) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดแผนยุทธศาสตร์ในสถาบันการศึกษาเพื่อให้ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างแท้จริง สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกัน

เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงาม มีความรู้ ความสามารถเป็นคนดีของสังคม โดยการจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาการใช้ทรัพยากรและกระบวนการบริหารที่สอดคล้องและเหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงคอย่างแท้จริง สอดคล้องกับที่ กู๊ด (Good, 1973 : 348) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม และการจัดการเกี่ยวกับงานหรือกิจการสถานศึกษา ทั้งการบริหารธุรกิจในสถานศึกษาและการดำเนินการที่เกี่ยวกับบุคลากรทั้งหมดในสถานศึกษา ตลอดจนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง เช่น การเรียนการสอน การแนะแนว กิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากข้อมูลข้างต้นจึงสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความหมายและมีแง่มุมหลากหลายที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับคนและกลุ่มบุคคลในองค์กรการศึกษาเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ศาสตร์และศิลป์เป็นสิ่งสำคัญในการบริหารงาน เนื่องจากผู้บริหารต้องใช้ศาสตร์เป็นองค์ความรู้และแนวคิดในการวางแผนและกำหนดระบบให้งานเป็นไปได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังต้องใช้ศิลปะหรือกระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถทำงานเพื่อบรรลุผลสำเร็จตรงตามจุดหมายที่กำหนด นักบริหารที่ดีจึงต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อให้การบริหารสถานศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นอกจากนี้ยังต้องมีการร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันระหว่างผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ซึ่งผู้ร่วมงานนั้นอาจมีความแตกต่างกัน เช่น สติปัญญา ความสามารถ ความถนัด และความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเอาเทคนิคและกระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้การบริหารสถานศึกษาไม่ใช่เพียงแค่การบริหารด้วยตัวผู้บริหารเองเพียงกลุ่มเดียว แต่ต้องเป็นการบริหารร่วมกับกลุ่มบุคคลอื่นที่มีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อให้งานสถานศึกษาสามารถพัฒนาไปในทิศทางที่องค์กรต้องการ

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างมากต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวม มีหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา บริหารจัดการทรัพยากร สร้างบรรยากาศที่ดี พัฒนาบุคลากร และเป็นผู้นำชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ และทักษะการบริหารจัดการที่ดี เพื่อนำพาสถานศึกษาไปสู่อนาคตที่ยั่งยืน

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหาร ดังเช่นที่ สุวิมล โพธิ์กลิ่น (2564 : 975-984) กล่าวว่า การบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษาที่มีคุณภาพเป็นเสมือนการกำหนดจุดหมายปลายทางสำคัญในการสร้างโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพสูงสุดสำหรับผู้เรียน การกำหนดเป้าหมายโดยยมุ่งเน้นไปที่มาตรฐานการศึกษาของชาติและความต้องการของท้องถิ่นเป็นพื้นฐานสำคัญที่สถานศึกษาควรมี การเข้าใจถึงวัฒนธรรมและสังคมไทยเป็นส่วนสำคัญในการปรับปรุงการศึกษาให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ การบริหารโดยใช้หลักการการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) เป็นวิธีที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการบริหารจัดการสถานศึกษา การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทั้งในและนอกห้องเรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี จะต้องเป็นผู้นำที่ได้รับการยอมรับและความเชื่อมั่นจาก ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การนำทางด้วยความรู้ การมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล การสร้างความกลมเกลียวร่วมเป็นหนึ่งเดียวกันในการตัดสินใจ

และดำเนินการของสถานศึกษาจะเสริมสร้างความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาได้ในที่สุด การบริหารคุณภาพการศึกษาให้ทันสมัยและตรงตามนโยบายการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนทั้งของครูและนักเรียนจะเป็นสิ่งที่สำคัญในการเพิ่มศักยภาพทรัพยากรมนุษย์และส่งเสริมความก้าวหน้าของประเทศไปสู่ความสำเร็จ หรืออีกนัยหนึ่งตามทัศนะของ สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง และ สงวน อินทร์รักษ์ (2562 : 934-944) ที่กล่าวว่า การบริหารงานในสถานศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในทิศทางใดย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษานั้น ๆ การบริหารนั้นย่อมแตกต่างกันไปตามปัจจัยแต่ละด้านทั้งในด้านของประสบการณ์ในด้านการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านระดับความรู้และทักทักษะหรือคุณวุฒิของผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งด้านบริบทและระดับของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการบริหารงานในสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ตระหนักรู้และยอมรับถึงข้อด้อยทั้งของตนเองและบริบทของหน่วยงาน ปรับปรุงแก้ไขและใช้ภาวะผู้นำในการแก้ปัญหาหรือลดทอนความรุนแรงของปัญหาและข้อด้อยเหล่านั้นลงให้มากที่สุด เพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษาเป็นไปอย่างเต็มประสิทธิภาพตามครรลองของสมรรถนะที่ตนเองมี ซึ่งตรงกับ พิมพ์พร จารุจิตร์ (2559 : 103) ที่ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเอาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและแนวทางการบริหารสถานศึกษานั้นมีความสำคัญต่อการทำงานขององค์การ ซึ่งการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีการกำหนดแบบแผนที่ชัดเจน ย่อมนำ องค์การสู่ความสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายของการทำงาน

อีกมุมมองหนึ่งของ ครรชิต มาลัยวงศ์ (ม.ป.ป. : ออนไลน์) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาเอาไว้ว่า เป็นปัจจัยมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นหนึ่งในตัวแปรที่ส่งผลต่อการพัฒนาของประเทศทั้งในด้านการศึกษาและการแข่งขันในเวทีโลกนั้นคือผู้บริหารและระบบบริหาร ซึ่งบริหารการศึกษาที่ดีจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเต็มศักยภาพ ส่งผลให้มีคนในประเทศนั้นมีทักษะและความรู้ที่เพียงพอในการแข่งขันกับโลกภายนอก ส่งเสริมความเสมอภาคและเท่าเทียมในสังคม ส่งเสริมการสร้างทรัพยากรมนุษย์ และสร้างสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยโอกาส เป็นเรื่องสำคัญมากที่ต้องมีนักบริหารการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถและมีวิสัยทัศน์ที่สามารถนำทางการศึกษาในประเทศไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งสอดรับกับ ภารดี อนันต์นาวี (2557 : 3) ที่ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารที่มีประสิทธิภาพจะเป็นสิ่งที่ช่วยในการขับเคลื่อนนโยบาย กำหนดทิศทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย และก่อให้เกิดศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด ทั้งนี้ต้องอาศัยการกำหนดขั้นตอนวิธีการอย่างเป็นระบบ มีการจัดการทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรด้านอื่น ๆ ให้คุ้มค่าที่สุด รวมถึงการประเมินผลเพื่อนำผลที่ได้นำ กลับมาแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องและเหมาะสม อีกทั้งยังต้องคอยช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนและแก้ปัญหาของผู้ใต้บังคับบัญชาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา สัมพันธ์กับที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 : 45) ได้สรุปถึงความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาว่า มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษา ส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชนในการดำเนินงานตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ สถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลได้เพียงใดนั้น

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือเป็นบุคคลสำคัญที่จะผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนและสร้างพลังแห่งการร่วมแรงร่วมใจ

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาที่ดีมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ที่ดีตามเป้าหมายที่วางไว้ ผู้บริหารต้องเป็นผู้ส่งเสริมนโยบายหรือแนวปฏิบัติต่าง ๆ ในองค์กรให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา การบริหารจัดการต้องมีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการติดต่อประสานงาน มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา วิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะพัฒนากระบวนการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและสามารถผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนและสร้างพลังแห่งการร่วมแรงร่วมใจโดยภาพรวม

กระบวนการบริหารสถานศึกษา

กระบวนการบริหารสถานศึกษานั้น เป็นกระบวนการที่มีขอบข่ายภาระงานชัดเจนตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาซึ่งเป็นภาระงานที่กว้างขวางและจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างเต็มประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลเต็มศักยภาพ ทั้งนี้นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารสถานศึกษาเอาไว้ ดังเช่นที่ นภัสพรพรรณ มนทอง (2565 : 1098-1106) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการโดยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายทางด้านการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูและบุคคลภายนอกร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ ณัฐพร ละม้ายแข และทัศนะ ศรีปัตตา (2565 : 66-76) ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งการบริหารถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย โดยมีผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารเพราะผู้บริหารเป็นผู้วิเคราะห์สภาพปัญหาของสถานศึกษา กำหนดทิศทางการทำงานวางแผนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจนและมีความมุ่งมั่นที่จะไปสู่เป้าหมายโดยการทุ่มเทพลังกายและความคิดอย่างเต็มความสามารถมีภาวะผู้นำ มีความคิดริเริ่ม รอบรู้และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล นอกจากนี้ สัมมา รธนิธย์ (2560 : 4) ยังกล่าวเพิ่มเติมว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษา เป็นการประยุกต์กระบวนการบริหารเข้ามาใช้ในวงการการศึกษา ประกอบด้วย การตัดสินใจ การวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ การจัดองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยการ การจัดสรรทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การควบคุมงาน การประเมินผลงาน และการปรับปรุง รวมทั้งการกระตุ้น หรือการจูงใจในกระบวนการบริหารการศึกษา จึงเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารทุกระดับ ซึ่งรวมถึงผู้บริหารการศึกษาด้วย การบริหารงานที่ดีจะช่วยให้งานบริหารดำเนินไปอย่างราบรื่น มีระบบ ไม่สับสน และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีทักษะในการใช้กระบวนการบริหารทุกขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนการตัดสินใจ มีความสำคัญมาก หากผู้บริหารตัดสินใจไม่ถูกต้อง การดำเนินการในขั้นต่อไปจะเกิดปัญหาและอุปสรรคตามมา ผู้บริหารควรเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีแนวคิด และข้อมูลครบถ้วน

ในการตัดสินใจและอาศัยกระบวนการบริหารเป็นหลักในการบริหารงาน กระบวนการบริหารสถานศึกษา จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้

นอกจากนี้ ยังอาจนำกระบวนการทางคุณภาพต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษาได้เช่นกัน ดังที่ ศิริ ถีอาสนา (2557 : 8) กล่าวว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์จัดการกระบวนการบริหารหรือหน้าที่การบริหารประกอบด้วยการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคณะทำงาน (Stating) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการจัดงบประมาณ (Budgeting) หรือที่ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2555 : 6) ได้สรุปความไว้ว่า การบริหารจัดการคือกระบวนการที่ครอบคลุมการดำเนินงานและปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของ หน่วยงานที่ใช้การบริหารนี้ จะต้องดำเนินการผ่านกระบวนการหลายขั้นตอนที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร แนวคิด แพ็มส์-โพสคอร์บ (PAMS - POSDCORB) มีบทบาทอย่างมากในการบริหารนโยบาย (Policy) การบริหารอำนาจหน้าที่ (Authority) การบริหารคุณธรรม (Morality) การบริหารเกี่ยวกับสังคม (Society) การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการกำหนดงบประมาณ (Budgeting) ทั้งนี้ ผู้บริหารควรรักษาความสำคัญและรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนเพื่อให้กระบวนการบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเสริมสร้างการดำเนินงานที่เป็นระบบอย่างเหมาะสม หรือที่ เอ็ดวาร์ด เดมมิ่ง (Edwards Deming, 1986) ได้เสนอขั้นตอนการบริหารงานคุณภาพ "วงจรเดมมิ่ง" (Deming Cycle) ว่าเป็นกระบวนการบริหารงาน หรือการจัดระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ผลผลิตที่ออกมามีคุณภาพ ได้มาตรฐานตามเป้าหมายกำหนดซึ่งให้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การจัดทำและการวางแผน (Plan)
    1.1 ทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนแล้วกำหนดหัวข้อควบคุม
    1.2 กำหนดค่าเป้าหมาขที่ต้องการบรรลุให้แก่หัวข้อควบคุมแต่ละข้อ
    1.3 กำหนดวิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
2. การปฏิบัติตามแผน (Do)
    2.1 หาความรู้เกี่ยวกับวิธีดำเนินการนั้น
    2.2 ดำเนินการตามวิธีการที่กำหนด
    2.3 เก็บรวบรวมบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องและผลลัพธ์
3. การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล (Check)
    3.1 ตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐานหรือไม่
    3.2 ตรวจสอบว่าค่าที่วัดได้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่
    3.3 ตรวจสอบว่าหัวข้อควบคุมได้ตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่
4. กำหนดมาตรฐานแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะที่ทำให้ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย (Act)
    4.1 หากการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐาน ก็หามาตรการแก้ไข
    4.2 หากผลลัพธ์ที่ได้ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ก็ค้นหาสาเหตุและแก้ไขที่ต้นตอเพื่อมิให้เกิดปัญหาซ้ำขึ้นอีก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

4.3 ปรับปรุงระบบการทำงานและเอกสารวิธีการทำงานมาตรฐาน

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารดำเนินงานและบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการนำศาสตร์และศิลป์ในการวางแผน การจัดองค์กร การวางคนให้เข้ากับงาน การอำนวยการ การประสานงาน การกำกับติดตาม การประเมินผล และการจัดการทรัพยากร ผู้บริหารสามารถสร้างระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพผ่านการกระตุ้น สร้างแรงจูงใจ หรือจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เอื้อต่อการดำเนินงานของบุคลากร เพื่อให้การดำเนินงานเหล่านั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ราบรื่นและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

ในยุคปัจจุบันที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญที่ขับเคลื่อนกลไกต่าง ๆ ภายในองค์กรให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาไว้อย่างหลากหลาย เช่นที่ ขวัญชนก คงพิบูลย์ และเผด็จ จงสกุลศิริ (2566 : 54-84) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ นอกจากจะต้องมีความรู้ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ทางการบริหารสถานศึกษาแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษายังต้องมีการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาให้ทันสมัย เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบสังคมหรือนโยบาย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้ได้ประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดรับกับที่ สุวิมล โพธิ์กลิ่น (2564 : 975-984) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกหลักที่สำคัญมากของระบบการศึกษาซึ่งต้องเผชิญกับความหลากหลายในการบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคปัจจุบันนี้ บทบาทของผู้บริหารคือการเป็นศูนย์กลางของครูและนักเรียน โดยต้องมีส่วนร่วมในชุมชน เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามบริบท ผู้บริหารต้องเข้าไปร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว เนื่องจากชุมชนมีความหลากหลายของทรัพยากรที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและสนับสนุนความก้าวหน้าของนักเรียน ความสำเร็จของสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาในยุคใหม่นี้ ขึ้นอยู่กับความตระหนักรู้และวิธีการในการตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อให้การศึกษาได้พัฒนาตามวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และเพื่อให้ได้มาซึ่งกระบวนการหรือวิธีการบริหารที่เหมาะสมกับปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2557 : 135-136) ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการโรงเรียน คือ การที่โรงเรียนได้ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ ตรวจสอบ และทบทวนกระบวนการการบริหารจัดการ ตั้งแต่การตรวจสอบสถานภาพโรงเรียนและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ปรับแต่งวิสัยทัศน์และเป้าหมายของโรงเรียนให้สอดรับกับความต้องการของชุมชนและสอดรับกับหลักสูตรโรงเรียนที่คาดหวัง ทบทวนหลักสูตรสถานศึกษา วางแผนงาน การกำหนดเวลาเรียน โปรแกรมการเรียนจัดรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้สอดรับและส่งผลถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการดังกล่าวข้างต้นคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการบริหารสถานศึกษานั้น ๆ

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ธีระ รุญเจริญ, 2546 : 19-21) ได้กำหนดลักษณะผู้บริหารต้นแบบว่ามีบทบาทในการบริหารและการจัดการศึกษาดังนี้

1) การเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหมวด 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมีการวางแผน นโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติ ให้คำปรึกษาแนะนำ และสร้างพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา

2) การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งครูและบุคลากรภายในโรงเรียน บุคคล และหน่วยงานภายนอกโรงเรียน ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น ครู บุคลากร พ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ

3) การเป็นผู้อำนวยความสะดวก ทั้งทางด้านวิชาการ เช่นการจัดสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำรา เทคโนโลยีช่วยการเรียนการสอนและอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนการให้บริการและจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ เช่นแหล่งเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้อบอุ่นเพื่อให้ผู้เรียนมีความรักที่จะเรียนรู้และรู้จักแสวงหาความรู้

4) การประสานความสัมพันธ์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อสร้างเครือข่ายผู้สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ทรัพยากรงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล เช่น ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีความรู้และประสบการณ์พิเศษที่โรงเรียนต้องการ เป็นต้น มาช่วยพัฒนาทรัพยากรด้านการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอบ อุปกรณ์กีฬา สื่อ และเทคโนโลยี เป็นต้น

5) การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรใน โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมให้เข้ารับการฝึกอบรม เข้าร่วมประชุมสัมมนาและไปทัศนะศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้ทันต่อการความเจริญก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อสามารถนำมาประยุกต์และปรับปรุงในการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

6) การสร้างแรงจูงใจโดยเป็นผู้มีทัศนคติในเชิงบวกกับผู้ร่วมงาน มีความยืดหยุ่นในการทำงาน สร้างความเชื่อมั่นและเข้าใจในความต้องการ ของฝ่ายต่าง ๆ ให้ความสำคัญในความพยายามของทีมงาน สร้างแรงจูงใจในการทำงานด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น การแสดงความขอบคุณ การเผยแพร่ผลงานของทีมงาน การยกย่องชมเชยและการให้รางวัล เป็นต้น

7) การประเมินผล โดยส่งเสริมการประเมินผลภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ เพื่อรองรับการประเมินผลภายนอก มีการนำผลประเมินผู้เรียนมาใช้กำหนดนโยบายของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและครบวงจร

8) การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ ในโรงเรียนของครูและนักเรียน รวมทั้งผู้บริหารอาจเข้ามามีส่วนร่วมในการทำวิจัยด้วย

9) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชนและสาธารณชนทราบโดยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน ตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น

10) การส่งเสริมเทคโนโลยี เพื่อให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทั้งในและต่างประเทศ ให้สอดคล้องกับยุคสังคมแห่งการเรียนรู้

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการนำทางและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด เพื่อทำให้การบริหารจัดการการศึกษาเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองต่อการพัฒนาการศึกษาได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ให้กระทรวงฯ กระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงใน 4 ด้านคือ ด้านการบริหารวิชาการการบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป สรุปพอสังเขปได้ดังนี้ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2543 : 82-84) ด้านการบริหารวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ด้านการบริหารงานวิชาการ เป็นผู้นำทางวิชาการที่มีวิสัยทัศน์ ริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รอบรู้ด้านการศึกษา มีความรับผิดชอบ แสวงหาข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ รายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ใช้นวัตกรรมในการบริหาร และคำนึงถึงมาตรฐานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเข้าใจนโยบาย อำนาจ หน้าที่ และกิจกรรมในหน่วยงาน มีความรู้เกี่ยวกับระบบงบประมาณ เข้าใจระเบียบการคลัง พัสดุ การเงิน มีความซื่อสัตย์สุจริต ละเอียดรอบคอบ ตัดสินใจอย่างเป็นเหตุเป็นผล ตรวจสอบการใช้งบประมาณอยู่เสมอ และรายงานงบประมาณอย่างเป็นระบบ ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการบริหารงานบุคคล เป็นแบบอย่างที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ อารมณ์ขัน ประชาธิปไตย ประนีประนอม อดทน อดกลั้น เป็นนักพูด ประสานงาน จูงใจ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มุ่งมั่นพัฒนาองค์กร และด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นนักวางแผน กำหนดนโยบาย ตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการ บริหารโดยใช้ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย ติดต่อสื่อสาร มอบอำนาจ ความรับผิดชอบ คล่องแคล่ว ว่องไว ตื่นตัว รับผิดชอบงานสูง ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค กำกับติดตาม และประเมินผล

กล่าวโดยสรุป บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาดังที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีความสำคัญอย่างมากในการส่งเสริม พัฒนาและบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการกระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้บริหารจัดการอย่างครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ เน้นความรู้และการเป็นผู้นำด้านวิชาการ ทักษะการบริหารงาน การใช้ความรู้และประสบการณ์ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีวิสัยทัศน์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และคำนึงถึงมาตรฐานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ นำเสนอความเข้าใจในโครงสร้างและระบบงบประมาณ มีความซื่อสัตย์ ปฏิบัติตาม กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ในการใช้งบประมาณ สามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และมีระบบรายงานการเงินอย่างเป็นระบบ ด้านการบริหารงานบุคคล เน้นความรู้ทักษะประสบการณ์ในการบริหารบุคคล เป็นแบบอย่างที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความอดทน และสามารถประสานงานและทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิผล และด้านการบริหารทั่วไป เป็นนักวางแผนและกำหนดนโยบายที่ดี สามารถตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการที่ดี มีความรู้และบริหารโดยใช้ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย สามารถติดต่อสื่อสารได้ดี มอบอำนาจและรับผิดชอบแก่ผู้ที่เหมาะสม

คล่องแคล่ว มีความรับผิดชอบงานสูง กำกับ ติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีทั้งสิ้น

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการต่างประเทศได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารเอาไว้ เช่น สตีเฟน เจนีเซวิช (Knezevich, 1984 : 65-70) ที่เสนอว่า ผู้บริหารหรือผู้นำทางการศึกษาควรมีบทบาทสำคัญหลากหลายในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ ได้แก่ การเป็นผู้กำหนดทิศทาง (Direction Setter) ที่มีหน้าที่ชี้แจงและทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน พร้อมทั้งมีทักษะในการจัดสรรงบประมาณแบบโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบทบาทในการเป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ (Leader Catalyst) ที่สามารถจูงใจและสร้างแรงกระตุ้นแก่พฤติกรรมรวมของมนุษย์ผ่านกระบวนการกลุ่ม นอกจากนี้ ผู้บริหารยังควรมีบทบาทในฐานะนักวางแผน (Planner) ที่สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคตและเตรียมพร้อมบุคลากรในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รวมถึงบทบาทในการเป็นผู้ตัดสินใจ (Decision Maker) ซึ่งต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการตัดสินใจที่เหมาะสม อีกทั้งยังต้องมีความสามารถในการเป็นนักจัดองค์การ (Organizer) ที่สามารถออกแบบและขยายโครงสร้างองค์การได้ รวมถึงเข้าใจพฤติกรรมและพลวัตขององค์การ ผู้บริหารยังต้องสามารถจัดการกับการเปลี่ยนแปลง (Change Manager) โดยเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงให้กับสถาบัน และควรรู้จักเลือกสถานการณ์ที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยน อีกทั้งมีบทบาทในการเป็นผู้ประสานงาน (Coordinator) ที่มีความเข้าใจในรูปแบบปฏิสัมพันธ์และเครือข่ายการสื่อสาร เพื่อการจัดการงานอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังต้องมีความสามารถในการสื่อสาร (Communicator) ทั้งการพูด การเขียน และการใช้สื่อเพื่อการสื่อสารได้อย่างชัดเจน นอกจากการสื่อสารแล้ว ผู้บริหารยังต้องทำหน้าที่เป็นผู้ขจัดความขัดแย้ง (Conflict Manager) ที่สามารถเข้าใจสาเหตุและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการเป็นผู้แก้ปัญหา (Problem Manager) ที่มีความสามารถในการวินิจฉัยและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สุดท้ายคือบทบาทของผู้จัดระบบ (System Manager) ที่สามารถวิเคราะห์และบริหารจัดการระบบและกระบวนการที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในด้านของภาวะผู้นำ คูทซ์และไวท์รีซ (Koontz, H., & Weihrich, H., 1988 : 42-47) อธิบายว่า ภาวะผู้นำคือศิลปะหรือกระบวนการในการใช้อิทธิพลเพื่อให้ผู้อื่นทุ่มเทความพยายามอย่างเต็มใจและกระตือรือร้นเพื่อบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ในเชิงอุดมคติแล้ว ผู้นำควรสร้างแรงจูงใจให้ผู้ตามทำงานด้วยความสมัครใจ ไม่เพียงเท่านั้น แต่ยังต้องกระตุ้นให้ทำด้วยความกระตือรือร้นและมีความเชื่อมั่นในภารกิจนั้น ๆ โดยภาวะผู้นำนั้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความสามารถในการใช้อำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจซึ่งคำนึงถึงความต้องการที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ความสามารถในการสร้างความรู้สึกร่วม และการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการตอบสนองต่อแรงกระตุ้น นอกจากนี้ ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของฟิดเลอร์ (Fiedler, 1969 : 78-95) ยังให้ความสำคัญกับการปรับบทบาทและการตัดสินใจของผู้นำให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารจัดการ ฟิดเลอร์เน้นว่าผู้นำควรสามารถสร้างแรงจูงใจที่สอดคล้องกับความต้องการและเป้าหมายของสมาชิกเพื่อให้บุคลากรทำงานอย่างมุ่งมั่นและกระตือรือร้น นอกจากนี้ ยังชี้ให้เห็นว่าผู้นำควรใช้ระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใสในการสร้างความไว้วางใจระหว่างผู้บริหารและสมาชิกใน

องค์กร ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญของการบริหารงานที่โปร่งใสและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทักษะในการวางแผนและจัดการทรัพยากรของผู้นำยังเป็นปัจจัยสำคัญ โดยผู้นำที่มีประสิทธิภาพควรมีการวางแผนที่ชัดเจนและสามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการกำกับดูแลและบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานให้เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง นอกจากการบริหารทรัพยากรแล้ว ฟิดเลอร์ยังเน้นว่าผู้นำควรปรับหลักสูตรการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและความเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยเฉพาะในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในกระบวนการเรียนการสอน ในด้านการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉิน ฟิดเลอร์ได้แนะนำให้ผู้นำพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อองค์กร ซึ่งต้องอาศัยความสามารถในการประเมินความเสี่ยงและการวางแผนรับมืออย่างเป็นระบบ การจัดเตรียมบุคลากรให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นถือเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อความปลอดภัยและการตอบสนองต่อภาวะวิกฤติได้อย่างรวดเร็ว ทฤษฎีของฟิดเลอร์จึงเป็นแนวทางที่ผู้นำสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบสนองต่อความต้องการของบุคลากรและผู้เรียน โดยคำนึงถึงการสร้างแรงจูงใจ การจัดการทรัพยากรที่เหมาะสม และการเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

จากข้อมูลดังที่กล่าวมาข้างต้น ในทางการบริหารการศึกษา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแนวทางของผู้บริหารสถานศึกษาตามคำแนะนำของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินั้นล้วนกล่าวถึงขอบข่ายภาระงานและความรับผิดชอบที่ผู้บริหารสถานศึกษาพึงมี รวมทั้งยังให้ความสำคัญกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ มุ่งเน้นส่งเสริมการบริหารและการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพให้เป็นที่ยอมรับ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาใช้หลักการของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในการบริหารงานในขอบเขตทั้ง 4 ด้าน ตามที่ได้รับอำนาจจากการกระจายอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้ตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคม ความเปลี่ยนแปลงของโลกและความต้องการของผู้เรียน จึงจะเป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่สำคัญที่ส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จและเสริมสร้างระบบการศึกษาที่ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและในปัจจุบันและอนาคต

การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการในสถานศึกษา

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (ม.ป.ป. : ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ส่งเสริม” ไว้ว่า หมายถึง การเกื้อหนุน ช่วยเหลือสนับสนุนให้ดีขึ้น จึงกล่าวได้ว่า การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการในสถานศึกษา จึงหมายถึง การเกื้อหนุน การช่วยเหลือ หรือการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษาในการที่จะขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาตามกรอบอำนาจที่มีอยู่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผ่านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นบทบาทและหน้าที่โดยตรง การบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจของผู้บริหารที่ต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ เพราะหากระบบบริหารไม่ดีจะกระทบกระเทือนถึงส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การบริหารนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์

ทุกประการ เพราะการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงคนเดียว แต่มีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ผู้ช่วยงานแต่ละคนมีความแตกต่างกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะเอาเทคนิควิธี และกระบวนการที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา (นันท์ธัญพัชร์ ทองประเทือง และ ในตะวัน กำหอม, 2566 : 18-27) ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ผ่านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อการศึกษาโดยผู้บริหารต้องมีความตระหนักถึงความสำคัญของ ICT มีการจัดทำแผนพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนการใช้งาน จัดระบบกำกับ ติดตาม ประเมินผล และจัดให้มีบุคลากรรับผิดชอบงานด้าน ICT โดยตรงซึ่งจะส่งผลให้ สถานศึกษามีการบริหารจัดการภายในที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ อย่างไรก็ตาม ควรมีการพัฒนาระบบงานข้อมูลสารสนเทศ ทักษะการใช้ ICT ของบุคลากร การสนับสนุนการใช้ ICT ในการจัดการเรียนรู้ และขยายการใช้ ICT ไปยังงานอื่นๆ ด้วย (ยุภาวรัตน์ ขันตีกรม, 2565 : 37-51) สอดคล้องกับที่ ศศิรดา แพงไทย (2559 : 7-11) ได้กล่าวว่า บทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การส่งเสริมระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม การใช้เทคโนโลยี การพัฒนาวิชาการ การมีส่วนร่วมของชุมชน การบริหารแบบประชาธิปไตย การสร้างเอกลักษณ์ขององค์กร การบริหารคุณภาพ การสร้างขวัญกำลังใจ และการจัดหางบประมาณ ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาผู้เรียนและยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยรวม และยังสอดคล้องกับที่ ธีระ รุญเจริญ (2546 : 37-66) ได้กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการส่งเสริมระบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารควรมีบทบาทเป็นผู้นำในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นำเทคโนโลยีมาใช้ พัฒนาวิชาการ ประสานความร่วมมือกับชุมชน บริหารงานแบบประชาธิปไตย ส่งเสริมเอกลักษณ์ขององค์กร บริหารคุณภาพ มุ่งพัฒนานักเรียน สร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากร และจัดหางบประมาณสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ ผู้บริหารควรยึดหลักการเหล่านี้เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยสรุป บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญที่จะขับเคลื่อนให้ระบบการบริหารสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 12) ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่สำคัญยิ่งในการส่งเสริมระบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยทำหน้าที่เป็นผู้นำในการพัฒนา ขับเคลื่อนนโยบาย วางแผน จัดทำหลักสูตร ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน สร้างความร่วมมือ ประสานงานกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จัดหาข้อมูลสารสนเทศ สนับสนุนสภาพแวดล้อม วัสดุ อุปกรณ์ นิเทศ ช่วยเหลือ พัฒนาบุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร พัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง มีระบบนิเทศภายใน ระบบประกันคุณภาพภายใน กำกับ ติดตาม ประเมินผล และนำผลการประเมินนั้นไปพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยสรุปแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์ มุ่งมั่นพัฒนา มองการณ์ไกล บริหารจัดการอย่างมีระบบ ส่งเสริมความร่วมมือ

สนับสนุนบุคลากร พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของสถานศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีคุณภาพ

จึงสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการขับเคลื่อนระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล บทบาทหลัก ๆ ประกอบด้วย 1) การเป็นผู้นำในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นำเทคโนโลยีมาใช้ พัฒนาวิชาการ ประสานความร่วมมือกับชุมชน บริหารงานแบบประชาธิปไตย ส่งเสริมเอกลักษณ์ขององค์กร บริหารคุณภาพ มุ่งพัฒนานักเรียน สร้างขวัญกำลังใจแก่ครูและบุคลากร และจัดหางบประมาณสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) การเป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบาย วางแผน จัดทำหลักสูตร ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ สร้างความร่วมมือ ประสานงานกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา 3) การเป็นผู้สนับสนุน สภาพแวดล้อม วัสดุอุปกรณ์ นิเทศ ช่วยเหลือ พัฒนาบุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร พัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง 4) การเป็นผู้ประเมินผล กำกับติดตาม ประเมินผล และนำผลการประเมินนั้นไปพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณลักษณะของความเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์ มุ่งมั่นพัฒนา มองการณ์ไกล บริหารจัดการอย่างมีระบบ ส่งเสริมความร่วมมือ สนับสนุนบุคลากร พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของสถานศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีคุณภาพ ด้วยแนวทางการปฏิบัติที่หลากหลาย เช่น จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่ยึดหลักธรรมาภิบาล จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ประสานความร่วมมือกับชุมชน บริหารงานแบบประชาธิปไตย สร้างเอกลักษณ์ขององค์กร บริหารคุณภาพ สร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากร จัดหางบประมาณสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา กระบวนการเหล่านี้ล้วนเป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์คือ ความสำเร็จของสถานศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีคุณภาพ และพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม

ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญสำหรับองค์กรทุกประเภท องค์ประกอบสำคัญของระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และสร้างผลลัพธ์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

มีนักวิชาการ นักการศึกษา รวมถึงนักบริหารที่ได้ให้กล่าวถึงทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับ “ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ” ไว้อย่างหลากหลาย ดังเช่นที่ นิรภัย จันทร์สวัสดิ์ (2565 : ออนไลน์) ได้ให้คำนิยามประสิทธิภาพ (Efficiency) ว่าหมายถึง กระบวนการหรือวิธีการใด ๆ ที่นำไปสู่ความสำเร็จ ถูกวางแผนและดำเนินการด้วยการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติ แรงงาน เงินทุน และวิธีการดำเนินการ คุณภาพของทรัพยากรเองก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการประสบความสำเร็จของกระบวนการบริหาร การเลือกใช้

ทรัพยากรที่มีคุณภาพสูงที่สุดในปริมาณที่เหมาะสมจะส่งผลให้กระบวนการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทางกลับกัน หากทรัพยากรมีปริมาณมากแต่คุณภาพต่ำ การเลือกใช้วิธีการที่ดึงเอาศักยภาพของทรัพยากรออกมาให้ได้มากที่สุดจะทำให้กระบวนการดำเนินการมีประสิทธิภาพได้เช่นกัน ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพคือระบบที่สามารถวางแผน ดำเนินการ และควบคุมการใช้ทรัพยากรในทางที่เกิดประสิทธิภาพที่สุด ซึ่งการบริหารจัดการที่ดีจะเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพและการทำงานร่วมกันจนเกิดประสิทธิผลเพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ต้องการ ส่วนในแง่ของการบริหารจัดการภาครัฐ ดังเช่นในมุมมองของ ดวงหทัย อุทัยรัตน์ (2565 : 161-173) ที่ได้กล่าวว่า การบริหารสถานที่มีประสิทธิภาพจะต้องยึดถือเอาประชาชนและประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ผ่านการร่วมมือกันของทุกภาคส่วนในการมีส่วนร่วมบริหาร เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมและประชาชนอย่างโปร่งใส มีความเป็นสากล เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำ ซึ่งสอดคล้องกับที่ อังคณา แย้มนิล (2564 : 108-122) ที่เสนอว่า การบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพนั้น องค์กรจะต้องมีการมุ่งเน้น ด้านการจัดการความรู้ ด้านการพัฒนาและการรักษาทรัพยากรบุคคล ด้านการนำองค์กร ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ด้านการจัดการกระบวนการ ด้านการประเมิน และด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พร้อมทั้งนำนโยบาย Thailand 4.0 มาประยุกต์ใช้ เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับที่ พิมพ์พร จารุจิตร์ (2559 : 188) กล่าวว่า การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพสำหรับผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่นั้น จะต้องประกอบไปด้วยการบูรณาทักษะต่าง ๆ ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การใช้เทคโนโลยี การตัดสินใจที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และคุณธรรมจริยธรรม

ขณะที่ วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล (2523 : 2-3) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ คือ กระบวนการ กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บริการทางการศึกษาและคุณธรรมต่าง ๆ แก่เยาวชนและผู้สนใจ เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ เช่นเดียวกับที่ ศิริ ถีอาสนา (2557 : 8) ได้เสนอความหมายของการบริหารที่มีประสิทธิภาพว่าเป็นกิจกรรมของกลุ่มคนที่รวมตัวกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อร่วมมือกันจัดการทรัพยากรที่มีอย่างเหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่มีร่วมกัน โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการจัดการกระบวนการบริหารหรือหน้าที่การบริหาร ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ(Organizing) การจัดคณะทำงาน (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting) ซึ่งสอดรับกับมุมมองที่สุธิดา เสาวคนธ์ (ม.ป.ป. : ออนไลน์) กล่าวว่า การบริหารที่มีประสิทธิภาพ คือ การทำงานอย่างประหยัดต้นทุน ให้เสร็จทันเวลาภายในคุณภาพที่กำหนดไว้ ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการทำงานให้เกิดผล หรือบรรลุเป้าหมายได้แบบประหยัดต้นทุน เสร็จทันเวลา ภายในคุณภาพที่ระบุไว้ โดยปัจจัยของประสิทธิภาพจะมีอยู่ 3 อย่าง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเวลา และคุณภาพ

นอกจากนักวิชาการในประเทศแล้ว ยังมีนักวิชาการต่างประเทศที่เสนอความเห็นเกี่ยวกับระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพไว้ เช่น ปีเตอร์และวอเทอร์แมน (Peters, T. J. and Waterman, R. H . Jr, 2015) ที่กล่าวว่า องค์กรมีองค์ประกอบภายในที่สำคัญ 7 ประการของการบริหารซึ่งต้องทำงานให้สัมพันธ์สอดคล้องกัน ประกอบด้วย (1) การจัดโครงสร้างองค์การว่าประกอบด้วยหน่วยงานใดมีความสัมพันธ์ระหว่างกันและมีสายการรายงานหรือการบังคับบัญชาอย่างไร (2) การวางแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ และคุณค่าขององค์การ (3)กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารระดับต่าง ๆ ในระบบการบริหารงาน (4) ส่งเสริมทักษะและสมรรถนะความสามารถของบุคลากรที่ทำงานให้กับองค์การ (5) การบริหารของผู้บริหารระดับสูงภายในองค์การและปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของผู้บริหารระดับต่าง ๆ (6) พัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติโดยทั่วไปของบุคลากร (7) สร้างค่านิยมที่เป็นมาตรฐานและการยอมรับร่วมกันทั้งองค์การ หรือมุมมองของ จอห์น เชอร์เมอร์ฮอร์น และ แดเนียล บาครัช (Schermerhorn, J. R . and Bachrach, D . G, 2015) ที่ได้กล่าวถึงหน้าที่ของการบริหารไว้ 4 ประการ คือ (1) การวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ด้านประสิทธิภาพและการตัดสินใจว่าจะบรรลุเป้าหมายได้อย่างไร (2) การจัดองค์การด้วยและการจัดการ การจัดเตรียมงานและบุคลากรเพื่อให้งานสำเร็จ (3) การนำของผู้นำโดยการสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรทำงานเพื่อองค์การ และ (4) การควบคุมคุณภาพด้วยการวัดประสิทธิภาพการดำเนินการเพื่อให้ให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ

จึงสรุปได้ว่ากระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ คือ กระบวนการทางการบริหารที่ผู้บริหารวางกรอบในการดำเนินการขององค์กรเอาไว้ โดยมุ่งเน้นให้เกิดการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งทรัพยากรที่เป็นสินทรัพย์หรือทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่ขององค์กร ให้ดำเนินการอย่างเต็มศักยภาพให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด คำนึงถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน โดยผลผลิตที่ได้จะต้องมีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ความสำคัญของระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

การจัดการศึกษาจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้นั้น ผู้จัดการศึกษาจำเป็นต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน มีกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงมีระบบติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจหลักการติดตามและประเมินผล และนำผลการประเมินนั้นไปใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ การบริหารที่มีประสิทธิภาพนยังเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่ช่วยสนับสนุนกระบวนการการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน ตามหลักการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ ยังควรส่งเสริมครูให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่พร้อมและพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การจัดการศึกษาที่ประสบความสำเร็จนั้นย่อมต้องมาพฤติกรรมทางการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นจุดสำคัญ ซึ่งเป็นกลไกที่ส่งผลโดยตรงต่อการบริหารโรงเรียนในมิติต่าง ๆ โดยที่ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เนื่องจากงานจะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้วางไว้หรือไม่นั้นย่อมต้องได้รับการปฏิบัติที่ดีของผู้ปฏิบัติงาน บนพื้นฐานของการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหาร ดังนั้น การบริหารศึกษาที่มีประสิทธิภาพจึงมี

ความสำคัญอย่างมากในการขับเคลื่อนและพัฒนาการศึกษาในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพไปอีกขั้นหนึ่ง ดังจะเห็นได้ว่า มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพไว้หลากหลายมุมมอง ดังเช่นในมุมมองของ พจนาถ กลีบสัตบุตร และคณะ (2566 : 149-158) ที่กล่าวว่า กระบวนการบริหารศึกษาที่ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและชีวิตที่ดีขึ้น มีความรับผิดชอบ เข้าใจคุณค่าของการรักษาธรรมชาติและสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่สำคัญส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืนของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขณะที่ เสรี ภักดี และคณะ (2565 : 95-111) ได้กล่าวถึง กระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพเพิ่มเติมว่า เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เนื่องจากเป็นสิ่งที่บ่งชี้ให้รู้ว่ากรอบการดำเนินงานในการทำหน้าที่ในการบริหารงานนั้นเป็นอย่างไร เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิผล ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับที่ เครือวัลย์ ทิพวัต และคณะ (2562 : 100-108) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนมีความสำคัญอย่างมากเนื่องจากกระบวนการบริหารนั้นส่งผลโดยตรงต่อการบริหารโรงเรียนในมิติต่าง ๆ ทั้งในเชิงที่เป็นบวกและลบ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นพื้นฐานและกระบวนการสำคัญที่สนับสนุนกระบวนการการเรียนรู้ของนักเรียนให้เติบโตและพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการศึกษา ซึ่งวางกรอบหลักการศึกษาที่ให้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งส่งเสริมครูให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่พร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพโดยเน้นไปที่การติดตามและประเมินผล โดยการจะบรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาได้นั้น ผู้จัดการศึกษาต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน ต้องมีกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีระบบติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเข้าใจในหลักการติดตามและประเมินผล และนำผลการประเมินนั้นไปใช้ประโยชน์ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545, 2545)

นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2543 : 72) ยังได้สรุปมุมมองต่อความสำคัญของระบบบริหารจัดการที่มีคุณภาพที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้นว่า โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จทางด้านการจัดการศึกษานั้น องค์ประกอบสำคัญของความสำเร็จในอันดับต้น ๆ คือ พฤติกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้แสดงออกกับบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดการยอมรับและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหารด้วยความพึงพอใจ เพราะความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรย่อมทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้วางไว้

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่า การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในระบบการศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนในด้านการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม การบริหารที่มีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นความสำเร็จ ยังขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา การส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสม ความพึงพอใจ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ในการปฏิบัติงานของบุคลากร นอกจากนี้ การใช้ปัจจัยที่หลากหลาย เช่น ทางกายภาพและการเงิน ก็เป็นส่วนสำคัญในการผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพด้วย ทั้งนี้ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่เสริมสร้างการเรียนรู้ที่พร้อมเติบโตและพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพนั้น เป็นกระบวนการที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล หรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เนื่องด้วยการบริหารสถานศึกษานั้นส่งผลโดยตรงต่อการศึกษาของประชาชน อันเป็นเกี่ยวข้องกับความทุกข์สุขของประชาชนประการหนึ่ง จึงควรดำเนินการต่าง ๆ ให้ตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ลักษณะของระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

ลักษณะของระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพโดยมากจะมีองค์ประกอบหลักที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ การมุ่งเน้นการวัดผล การพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน มุ่งผลลัพธ์ที่ตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

นภาพร ตาแก้ว และคณะ (2566 : 436-451) กล่าวถึงลักษณะของระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพว่า การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้นต้องประกอบไปด้วยการดำเนินการในแนวทาง 6 ประการ ได้แก่ การนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้บริหารภาครัฐ การสร้างการบริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และการบริหารจัดการเงินและงบประมาณ สอดคล้องกับที่ ประชุม บุญเทียม (2566 : 323-336) เสนอว่า การบริหารอย่างมีประสิทธิภาพประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ 1) เกณฑ์การประเมินความเป็นเลิศขององค์กร 2) แนวคิดการบริหารองค์กรอย่างมุ่งประสิทธิผล และ 3) แนวคิดการใช้อำนาจอย่างชาญฉลาด ซึ่งสอดรับกับที่ สุนันท์ รุ่งแสงอรุณทอง และ สงวน อินทร์รักษ์ (2562 : 934-944) ได้ระบุถึงลักษณะของการบริหารที่มีประสิทธิภาพว่า การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 1) การบริหารจัดการ 2) การจัดการเชิงคุณภาพด้านวิชาการ 3) การจัดระบบการเงินและระดมทรัพยากร 4) การส่งเสริมบุคลากรเพื่อการทำงานอย่างมีคุณภาพ และ 5) การบริหารด้านความสัมพันธ์ชุมชน

จึงสรุปได้ว่า ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการศึกษาควรประกอบไปด้วยการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารภาครัฐ และต้องมีการสร้างบริการที่มีคุณภาพสำหรับประชาชน ในทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และการบริหารจัดการเงินและงบประมาณ เพื่อให้ระบบการศึกษาสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพก็เป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้ การบริหารที่มีประสิทธิภาพยังต้องมุ่งหวังสู่การวัดและประเมินผลเพื่อความสำเร็จของการบริหาร และการพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและสม่ำเสมอทั้งในด้านการศึกษาและการบริหารด้านอื่น ๆ ควบคู่กันไป

ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา

นักวิชาการหลายท่านได้ให้มุมมองเกี่ยวกับระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาไว้ เช่น ชัญญานุช ประครองใจ และ นันทิยา น้อยจันทร์ (2566 : 808-815) กล่าวว่า การบริหาร

สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เป็นกระบวนการทำงานโดยกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ในหลายฝ่ายร่วมกัน โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามขอบข่ายภาระหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิผล ผ่านการวางแผนและกำหนดขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ ในขณะที่ กนกพร มาอ้วน (2564 : 1257-1261) ได้ให้มุมองเกี่ยวกับ “ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา” ที่แตกต่างออกไปว่า การบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพมีจุดเริ่มต้นจากการร่วมกันปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคล ที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์และร่วมกันปฏิบัติงานด้วยทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มประสิทธิภาพ ให้ประสบผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บริการทางการศึกษา อบรมคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ ให้แก่เยาวชน ผู้สนใจ และสมาชิกของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งเป็นมุมมองที่สัมพันธ์กับ ซามูเอล เชอร์โต (2004) นักวิชาการต่างประเทศที่ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ว่าหมายถึง กระบวนการจัดสรรการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ขององค์กรให้เกิดความสิ้นเปลืองน้อยที่สุดแต่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างสูงสุด กล่าวคือเป็นการใช้ทรัพยากรโดยมีเป้าหมาย (Goal) มุ่งเน้นประสิทธิผล อาจเรียกว่า "การทำสิ่งต่าง ๆ ให้ถูกต้อง (Doing Things Right)

พร้อมกันนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559 : ออนไลน์) ก็ได้สรุปถึงระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาว่า ตามแนวคิดการบริหารการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติที่ได้นำเสนอยุทธศาสตร์ชาติซึ่งเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาของประเทศนั้น ได้มุ่งเน้นการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติกับการพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นแกนแนวคิดที่สำคัญที่ควรได้รับการนำเข้ามาแก้ไขและปรับให้เข้ากับภาวะสังคมและการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน หลักสำคัญอีกประการหนึ่งที่ได้รับการมุ่งเน้น คือหลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) ซึ่งเน้นการให้ทุกคนมีโอกาสในการศึกษา หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) ซึ่งมุ่งหวังให้เกิดความเท่าเทียมในการเข้าถึงและมีส่วนร่วมในการศึกษา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) ซึ่งเน้นความมีความสมดุลในการพัฒนา หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) ที่เน้นความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการสร้างโอกาสและผลประโยชน์จากการศึกษา ทั้งนี้ยังมีการสร้างความเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) เพื่อให้แผนการศึกษาสามารถตอบสนองต่อประเด็นภายในประเทศอย่างครอบคลุม เช่น คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ความเหลื่อมล้ำ การกระจายรายได้ และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างทุกระดับของการศึกษาให้มีความเหมาะสมและครอบคลุมทุกคนในสังคม

สถาบันวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กระทรวงศึกษาธิการ (2556 : 2-50) ได้สรุปเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน บริหารจัดการแบบบูรณาการยึดหลักธรรมาภิบาล และมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ผ่านกลไกสำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา

คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยแต่ละฝ่ายมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่ชัดเจน ตัวอย่างการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา พัฒนาระบบวัดผล ประเมินผล พัฒนาระบบบริหารงานบุคคล การเงิน บัญชี จัดซื้อจัดจ้าง พัฒนาระบบสารสนเทศ อาคารสถานที่ ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลลัพธ์ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โรงเรียนมีคุณภาพ และชุมชนมีความพึงพอใจ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่า ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาต้องมีการร่วมกันปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ กำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร วางแผน และกำหนดขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพ มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน บริหารจัดการแบบบูรณาการ ยึดหลักธรรมาภิบาล และมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ นอกจากนี้ การบริหารที่มีประสิทธิภาพยังต้องยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีกลไกการบริหารและตรวจสอบที่หลากหลาย เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติงานที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคมอย่างยั่งยืน

หลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางการปกครอง การบริหาร การจัดการ และควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างโปร่งใส ยุติธรรม มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยยึดหลักการสำคัญ 7 ประการ ได้แก่ นิติธรรม, คุณธรรม, ความรับผิดชอบ, ความคุ้มค่า, การมีส่วนร่วม, ความโปร่งใส และความเสมอภาค เมื่อทุกภาคส่วนนำหลักเหล่านี้ไปใช้ จะช่วยให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ ประชาชนมีส่วนร่วม เกิดความเป็นธรรม และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

แนวคิดเรื่องหลักธรรมาภิบาลไม่ใช่เรื่องใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้นหรือเพิ่งเป็นที่รับรู้ในวงกว้าง หากแต่เป็นหลักการที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลานานพอสมควร หลักธรรมาภิบาลหรือบ้างอาจเรียกว่าหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีนั้น เกิดจากการสนธิคำ จากคำว่า ธรรม ที่หมายถึง ความดีงาม ความถูกต้อง กับคำว่า อภิบาล ที่หมายถึง การบริหาร การปกครอง ดังนั้น คำว่า ธรรมาภิบาลจึงอาจหมายถึง การบริหาร หรือการปกครองที่ใช้หลักคุณธรรม มุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชน สอดคล้องกับที่สำนักงานณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (2561 : 4-35) ที่กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือในภาคเอกชน เรียกว่า หลักบรรษัทภิบาล เป็นหลักการบริหารอย่างหนึ่งที่นิยมนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งทุกภาคส่วนได้มีการนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับหน่วยงานของตน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาครัฐวิสาหกิจ หรือภาคเอกชน ซึ่งคำว่าธรรมาภิบาลนั้นยังมีคำเรียกอื่น ๆ ที่มีความหมายใกล้เคียงกัน เช่น ธรรมรัฐ สุประศาสนการ การกำกับที่ดี ธรรมราษฎร์ ประชารัฐ สัมพันธ์กับที่ ปธาณ สุวรรณมงคล (2558 : 5) กล่าวว่า โดยที่เป็นการยอมรับโดยทั่วไปว่าหลักการดังกล่าว แพร่หลายขึ้นครั้งแรกด้วยความพยายามของธนาคารโลก (World Bank) หน่วยงานระดับสากล

ซึ่งเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่มีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และลดความยากจนในประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการลดความยากจนและปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของประชากรที่อยู่ในสภาวะทุกข์ยากทางเศรษฐกิจ หนึ่งในวิกฤติทางเศรษฐกิจที่ธนาคารโลกยื่นมือเข้าช่วยและเป็นจุดกำเนิดของหลักธรรมาภิบาลในการบริหารประเทศ คือ วิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในระหว่างปี 2540 ซึ่งเป็นผลมาจากวิกฤติการเงินและการเศรษฐกิจทั่วโลกซึ่งเกิดจากวิกฤติการเงินที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่มีความเสี่ยงสูง (Subprime Mortgage) ในสหรัฐอเมริกา ที่ทำให้เกิดการล้มละลายของธนาคารและหน่วยงานทางการเงิน ส่งผลผลกระทบต่อระบบการเงินทั่วโลกจนเข้าสู่วิกฤติเศรษฐกิจระดับโลก ธนาคารโลกมีบทบาทสำคัญในการช่วยเสริมสร้างเสถียรภาพในระบบการเงินและลดผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น โดยการให้สินเชื่อและการสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา และโครงการส่วนอื่น ๆ เพื่อช่วยปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของประชากรในประเทศที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจ โดยมีเงื่อนไขว่า ประเทศที่ต้องการรับความช่วยเหลือจะต้องมีการปฏิรูประบบการบริหารกิจการบ้านเมืองให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามที่ธนาคารโลกได้วางกรอบแนวทางให้ จึงนับว่าเป็นการเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการครั้งแรกของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารประเทศ

นอกจากนี้ วีระยุทธ วีระคำ (2566 : 62) ยังได้ให้ความหมายว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารแนวใหม่ที่มุ่งเน้นคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคลากร เน้นความยุติธรรมและคุณธรรมในการบริหาร ผู้บริหารเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคลากร และส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ มีการเปิดเผยข้อมูลเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหาร นอกจากนี้ ยังมีการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ดำเนินการโดยคำนึงถึงความคุ้มค่าสูงสุด คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม เพื่อเป้าหมายในการขับเคลื่อนองค์กรให้เจริญก้าวหน้าไปได้ในระยะยาว ในขณะที่ ภูดิศ นอขุนทด (2565 : 1029-1044) ได้กล่าวว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) คือ การปกครอง การบริหาร การจัดการการควบคุมดูแล กิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ยังหมายถึงการบริหารจัดการที่ดีซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานนี้ มีความหมายอย่างกว้าง กล่าวคือ หาได้มีความหมายเพียงหลักธรรมทางศาสนาเท่านั้น แต่รวมถึง ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวง ซึ่งวิญญูชนพึงมีและพึงประพฤติปฏิบัติ อาทิ ความโปร่งใส ตรวจสอบได้การปราศจากการแทรกแซงจากองค์กรภายนอก เป็นต้น หรืออีกนัยหนึ่งที่ รัฐสิทธิ์ คุรุสุวรรณ (2563 : 26) ได้ให้ความหมายว่า หลักธรรมาภิบาล เป็นหลักในการปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแลกิจการต่างๆ ให้เป็นในครรลองธรรม ซึ่งสอดรับกับที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2563 : 5) ได้สรุปความหมายว่า ธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารแนวใหม่ที่มุ่งเน้นหลักการ ที่ไม่ใช่เพียงแต่หลักการที่เป็นรูปแบบทฤษฎีการบริหารงาน แต่ยังหมายความรวมถึงหลักการการทำงาน ที่หากมีการนำมาใช้เพื่อการบริหารงานแล้ว จะเกิดความเชื่อมั่นว่าจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดี ประกอบด้วยหลักสำคัญ คือ ความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพ และ ประสิทธิผล เช่นเดียวกันกับที่ กาญจนา แก้วกุล และชาญเดช เจริญวิริยะกุล (2561 : 54-62) ได้ให้ความหมายว่า หลักธรรมาภิบาลหมายถึง หลักการที่นำมาใช้บริหารงาน ช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพ ประสิทธิภาพ ส่งผลให้บุคคลภายนอก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ศรัทธาและเชื่อมั่นในองค์กร เกิดการพัฒนา

อย่างต่อเนื่อง เป็นการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีการกำกับ ดูแล ตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงานผ่านการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมุ่งเน้นความโปร่งใสในการบริหารงานเพื่อไปสู่เป้าหมายการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

นอกจากนี้ สำนักงานณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเห่งชาติ (2561 : 4-35) ได้สรุปว่า หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือในภาคเอกชน เรียกว่า หลักบรรษัทภิบาล เป็นหลักการบริหารอย่างหนึ่งที่นิยมนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งทุกภาคส่วนได้มีการนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับหน่วยงานของตน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาครัฐวิสาหกิจ หรือภาคเอกชน และที่ ปธาณ สุวรรมงคล (2558 : 5) ได้ให้ความหมายว่า ธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารการปกครองที่มุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชนและประเทศชาติโดยยึดหลักเหตุผล และความเป็นธรรม กล่าวอีกแง่มุมหนึ่ง ธรรมาภิบาลเป็นทั้งหลักการ (Principles) และแนวทาง (Guidelines) สำหรับการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักการที่กำหนด ซึ่งเป็นมุมมองที่คล้ายคลึงกับ ลัดดา ผลวัฒนะ (2557) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นแนวความคิดหลักการพื้นฐาน และวิธีการปฏิบัติงาน หรือการบริหารงานโดยยึดถือระบบคุณธรรม และจริยธรรมเป็นแนวทางในการจัดการ และการควบคุม ดูแลการดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองครองธรรมภายใต้ความคาดหวังว่าจะก่อให้เกิดผลสุดท้าย ให้องค์การสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ความเป็นธรรม ความสุจริตโปร่งใส ความคุ้มค่าของเงินงบประมาณ คำนึงถึงบทบาทและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ธรรมาภิบาลจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาองค์การและสังคม

จึงสรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นกรอบแนวคิดการทางบริหารที่ให้ความสำคัญกับความเป็นธรรมการบริหารด้วยหลักคุณธรรม เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน นับเป็นหลักการที่มีรากฐานยาวนาน คำว่า ธรรมาภิบาล มาจากคำว่า "ธรรม" ซึ่งหมายถึงความดีงามและถูกต้อง ร่วมกับ "อภิบาล" ที่หมายถึงการบริหารหรือปกครอง ดังนั้น หลักธรรมาภิบาลจึงเป็นการบริหารหรือปกครองที่ให้ความสำคัญกับคุณธรรม ความยุติธรรม การมีส่วนร่วมของประชาชน การเผยแพร่ข้อมูลและความโปร่งใส การนำหลักนี้มาใช้ในการบริหารทั้งในภาครัฐและเอกชนล้วนมุ่งสู่ประโยชน์สูงสุดของประชาชน หลักการดังกล่าวเริ่มเข้าสู่ประเทศไทยโดยธนาคารโลกในปี 2540 อันเป็นผลจากวิกฤติเศรษฐกิจ จึงอาจอนุมานได้ว่าหลักธรรมาภิบาลเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาองค์กรและสังคมได้อย่างยั่งยืน

ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

หลักธรรมาภิบาลเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหาร ช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ประชาชนมีส่วนร่วม เกิดความเป็นธรรม และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ภูดิศ นอขุนทด (2565 : 1029-1044) กล่าวว่า การบริหารงานภาครัฐและการพัฒนาองค์การภาครัฐมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยเครื่องมือกลไกที่สำคัญที่เรียกว่า “ธรรมาภิบาล” (Good Governance) องค์การภาครัฐควรตระหนักถึงความสำคัญต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและยังประสิทธิผลที่ดีที่สุดให้เกิดแก่ประชาชน ในขณะที่ ภานุมาศ หมอสินธ์และคณะ (2563 : 74-86) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลในระบบการศึกษาว่า คุณภาพของการศึกษาและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะต้องบรรลุ 4 คุณภาพ คือ 1) คุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) คุณภาพครูยุคใหม่

3) คุณภาพแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษายุคใหม่ 4) คุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ซึ่งสามารถดำเนินการได้เต็มศักยภาพบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล นอกจากนี้ ธงชัย คล้ายแสง (2562 : 177-188) ยังได้กล่าวถึงธรรมาภิบาลไว้ว่า จัดเป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารงานและการปกครองในปัจจุบัน เพราะปัจจุบันนี้ สังคมโลกได้หันไปให้ความสนใจกับเรื่องของโลกาภิวัตน์และธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดีมากยิ่งขึ้น แทนการที่จะสนใจเพียงเรื่องการพัฒนาอุตสาหกรรมดังแต่ก่อน เนื่องด้วยกระแสการพัฒนาทางเศรษฐกิจมีความสำคัญ และส่งผลกระทบถึงกันต่อสังคมในมิติต่าง ๆ การดำเนินกิจกรรมในที่หนึ่งย่อมเกิดผลกระทบต่ออีกที่หนึ่ง การพัฒนาเรื่องของการเมืองการปกครองจึงจำเป็นต้องมุ่งให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น หากต้องการให้ประเทศมีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน การจะมุ่งดำเนินธุรกิจ หรือปฏิบัติราชการต่าง ๆ เพียงอย่างเดียว โดยไม่ให้ความสนใจถึงเรื่องของสังคมประชาชน และสิ่งแวดล้อมจึงเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้อีกต่อไป ดังนั้น การมีการบริหารจัดการที่ดีจึงเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญและเริ่มนำไปปฏิบัติกันมากขึ้น ซึ่งสอดรับกับที่ สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ และ ชินจิต ไชยธรรม (2562 : 3-18) ได้กล่าวว่า เพื่อให้เกิดผลในการดำเนินงานของภาครัฐและหน่วยงานราชการต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จสูงสุด ควรวางกลยุทธ์ แผนงาน โครงการหรือสร้างนวัตกรรม เพื่อเสริมสร้างระบบคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ต้องมีการส่งเสริมในการดำเนินการให้เกิดผลตามเป้าหมายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมุ่งมั่นในการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมและธรรมาภิบาลในภาครัฐ สร้างกระบวนการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในภาครัฐ และส่งเสริมให้ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมองค์กร เช่นเดียวกับที่ ศศิธร ศูนย์กลาง และคณะ (2560 : 9-26) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นการบริหารจัดการที่สร้างความเป็นธรรมในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องในสังคมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน โดยประชาชนทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นของตน ตามสิทธิที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับที่ สถาพร วิชัยรัมย์ (2559) กล่าวว่า แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลนับได้ว่าเป็นแนวคิดที่สำคัญของการปกครองมาตั้งแต่อดีต โดยปรากฏในคำสอนของหลักศาสนา แนวคิดของนักปราชญ์ นักปรัชญาการเมืองสมัยโบราณ ที่ได้นำเสนอแนวคิดหลักการบริหารที่ดีหรือหลักการธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครอง และเป็นแนวทางในการจัดระเบียบสังคม เพื่อส่งเสริมให้ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชนในประเทศสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและตั้งอยู่ในความถูกต้องชอบธรรม

สรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดสำคัญที่เน้นความถูกต้อง ชอบธรรม และประสิทธิภาพในการบริหารงานภาครัฐ รวมถึงการพัฒนาองค์การภาครัฐ หลักธรรมาภิบาลมีส่วนสำคัญในการสร้างสังคมที่มีความเป็นอยู่ที่สงบสุขและมีเสถียรภาพ การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐไม่เพียงแต่เพิ่มประสิทธิผลขององค์กรและหน่วยงานราชการเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมให้เกิดผลสำเร็จทั้งในด้านการศึกษา การบริหารจัดการ และการสร้างระบบคุณธรรม ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ทั้งนี้ ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมองค์กรและสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในภาครัฐ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสังคมที่เติบโตขึ้นในทิศทางที่ถูกต้องและยั่งยืน

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

องค์ทุกประการของหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและกัน เปรียบเสมือนเสาหลักที่ค้ำจุนการปกครอง การบริหาร การจัดการ และควบคุมดูแลกิจการต่างๆ ให้เป็นไปอย่างโปร่งใส ยุติธรรม มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

นักวิชาการ นักบริหาร และองค์การต่าง ๆ ได้วิเคราะห์และนำเสนอองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเอาไว้อย่างหลากหลาย ดังเช่น รัฐสิทธิ์ คุรุสุวรรณ (2563 : 26) ที่ได้จำแนกหลักการของหลักธรรมาภิบาลไว้จำนวน 10 หลักการ คือ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักภาระรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักการมุ่งฉันทามติ สอดคล้องกับที่ วีระยุทธ พรพจน์ธนมาศ (2557 : 80-88) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้ 8 ประการ ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักเป้าหมายสอดคล้องต่อสังคม 7) หลักความมั่นคง และ 8) หลักความคุ้มค่าและโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552 : 17-100) ซึ่งส่วนราชการไทยประเภทกรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีหน้าที่สำคัญในการริเริ่ม ผลักดัน และเสนอแนะนโยบายต่อคณะรัฐมนตรี ในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการ และการพัฒนาระบบราชการ ผ่านกลไกต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1 ได้วางกรอบของหลักธรรมาภิบาลออกเป็น 4 หลักการสำคัญ และ 10 หลักการย่อย ดังต่อไปนี้

1. หลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) คือ หลักการบริหารจัดการองค์การที่เน้นการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุดและตบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการซึ่งคือประชาชน ประกอบไปด้วยหลักการย่อย 3 หลักการ คือ

1.1 ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติราชการโดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสาธารณะ ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติ รวมถึงยกเลิกขั้นตอนที่ไม่จำเป็น

1.2 ประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ปฏิบัติหน้าที่บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ วางเป้าหมายชัดเจน เกิดผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหวัง ด้วยกระบวนการที่มีความเป็นระบบ ยุติธรรม มีมาตรฐาน ควบคุมความเสี่ยงและติดตามประเมินผลการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

1.3 การตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง การให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ ดำเนินการแล้วเสร็จตามกรอบเวลาที่กำหนด มีความน่าเชื่อถือ ตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายได้อย่างเหมาะสม

2. หลักค่านิยมประชาธิปไตย (Democratic Value) คือ หลักของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน แสวงหาฉันทามติ ปฏิบัติงานภายใต้หลักการ เปิดเผย ตรวจสอบได้ บนพื้นฐานของหลักนิติธรรมและความเสมอภาค ประกอบด้วยหลักการย่อย 4 หลักการ คือ

2.1 ภาระรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ (Accountability) หมายถึง การปฏิบัติราชการที่สามารถตอบปัญหาหรือข้อสงสัยของสาธารณชนได้ มีการวางระบบหรือหลักเกณฑ์อันมุ่งเน้น

ความก้าวหน้า พัฒนาผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย ตลอดจนมีแนวทางการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติราชการ

2.2 เปิดเผย/โปร่งใส (Transparency) หมายถึง การปฏิบัติราชการด้วยความสุจริต เปิดเผยข้อมูลสำคัญจำเป็นแก่สาธารณะผ่านระบบที่สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน

2.3 หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง การปฏิบัติราชการด้วยการไม่เลือกปฏิบัติเคร่งครัด ใช้อำนาจภายใต้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ด้วยความเป็นธรรม ยึดเอาสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ตั้ง

2.4 ความเสมอภาค (Equity) หมายถึง การปฏิบัติอย่างเท่าเทียมต่อประชาชนปราศจากอคติทั้งด้าน เพศ การศึกษา ศาสนา ความเชื่อ สถานภาพทางสุขภาพ สถานภาพทางสังคมเศรษฐกิจ และอื่น ๆ

3. หลักประชารัฐ (Participatory State) คือ หลักการบริหารโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การกระจายอำนาจ บนพื้นฐานของการพยายามแสวงหาฉันทามติร่วมกัน ประกอบไปด้วยหลักการย่อย 2 หลักการ คือ

3.1 การกระจายอำนาจ (Decentralization) หมาย ถึง ในการปฏิบัติราชการควรมีการมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและ การดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม

3.2 การมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ (Participation/Consensus Oriented) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงานและร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ต้องมีความพยายามในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ

4. ความรับผิดชอบทางการบริหาร (Administrative Responsibility) คือ การรับผิดและรับชอบในการบริหารหรือการปฏิบัติราชการ โดยยึดหลักของคุณธรรมและจริยธรรมเป็นเครื่องกำกับการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยหลักการย่อย 1 หลักการ คือ

4.1 คุณธรรม/จริยธรรม (Morality/Ethics) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็น ไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม เป็นไปตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้งยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และ จรรยาบรรณวิชาชีพตลอดจน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของระบบราชการไทย 8 ประการ (I AM READY) ได้แก่

I - Integrity ซื่อสัตย์และกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง

A - Activeness ทำงานเชิงรุก คิดเชิงบวกและมีจิตบริการ

M - Morality มีศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรม

R - Responsiveness คำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง

E - Efficiency มุ่งเน้นประสิทธิภาพ
A - Accountability ตรวจสอบได้
D - Democracy ยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย
Y - Yield มุ่งผลสัมฤทธิ์

ในขณะที่ ธนาคารโลก หรือ World Bank (Bank, 1980) กำหนดหลักการของหลักธรรมาภิบาล ไว้ 4 หลักการสำคัญ ดังนี้

1. การบริหารจัดการภาครัฐ (Public-Sector Management) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ใหม่ ๆ การบริหารงบประมาณที่ดีขึ้นกว่าเดิม การให้บริการประชาชนที่ดีขึ้นและการบรรจุผู้บริหารรัฐวิสาหกิจภายใต้สัญญาจ้าง

2. ความรับผิดรับชอบ (Accountability) หมายถึง รัฐบาลและเจ้าหน้าที่ของรัฐควรจะมีความรับผิดชอบต่อการกระทำหรือการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน

3. กรอบทางกฎหมายเพื่อการพัฒนา (Legal Framework for Development) หมายถึง ระบบกฎหมายที่เหมาะสมควรจะถูกกำหนดขึ้นเพื่อสร้างความมั่นคงและการคาดการณ์ได้ ซึ่งองค์ประกอบนี้จะสร้างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจมีการประเมินความเสี่ยงทางธุรกิจอย่างมีเหตุผล

4. ความโปร่งใสและข้อมูลข่าวสาร (Transparency and Information) หมายถึง ความโปร่งใสการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการส่งเสริมให้เกิดความรับผิดรับชอบโดยคนทุกกลุ่มต้องสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารซึ่งมีความจำเป็นต่อการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (United Nations Economic and Social Commission for Asia and The Pacific) หรือ UNESCAP (UNESCAP, 2009) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 8 หลัก ได้แก่

1. การมีส่วนร่วม (Participatory) หลักสำคัญของธรรมาภิบาล คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกทั้งหญิงและชายในการตัดสินใจที่สำคัญ ซึ่งการมีส่วนร่วมสามารถทำได้โดยอิสระ ไม่มีการบังคับสมาชิกเต็มใจให้ความร่วมมือด้วยตนเอง หรือมีส่วนร่วมผ่านหน่วยงานสถาบันหรือผู้แทนตามระบอบประชาธิปไตย

2. การมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) ในสังคมประกอบด้วยบุคคลจำนวนมากที่มีความหลากหลายทางความคิด หลักธรรมาภิบาลจึงมุ่งเน้นการไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมในช่วงเวลาที่สังคมมีความต้องการที่แตกต่างกัน โดยการหาฉันทามติที่สามารถบรรลุความต้องการของสังคมโดยรวม รวมทั้งมุมมองระยะยาวเพื่อการพัฒนามนุษย์อย่างยั่งยืนและบรรลุเป้าหมายของการพัฒนา ทั้งนี้ การมุ่งเน้นฉันทามติจะต้องเข้าใจถึงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และบริบททางสังคมนั้น ๆ

3. ความร่วมรับผิดรับชอบ (Accountable) ความร่วมรับผิดรับชอบเป็นหลักสำคัญของธรรมาภิบาล ซึ่งมิได้หมายความแค่ความรับผิดรับชอบของรัฐบาลเพียงเท่านั้น หากแต่รวมถึงภาคเอกชนและองค์กรภาคประชาสังคมที่จะต้องมีความรับผิดรับชอบต่อสาธารณะและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยต้องรับผิดรับชอบต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจและการกระทำของตน ซึ่งความรับผิดรับชอบนี้ไม่สามารถบังคับใช้ได้หากไม่มีความโปร่งใสและหลักนิติธรรม

4. ความโปร่งใส (Transparent) หมายถึง การตัดสินใจและการบังคับใช้กฎหมายที่ถูกต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม (Rule of Law) หรือกฎระเบียบต่าง ๆ และยังหมายความรวมถึงการที่บุคคลซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจหรือการบังคับใช้กฎหมายนั้น ๆ สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้โดยตรงและอิสระ รวมทั้งการมีข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอและอยู่ในรูปแบบที่เข้าใจได้ง่าย

5. การตอบสนอง (Responsive) หมายถึง การที่สถาบันต่าง ๆ จะต้องตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในกรอบระยะเวลาที่เป็นเหตุเป็นผล

6. ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) หมายถึง การสร้างผลผลิตที่ตอบสนองความต้องการของสังคม ในขณะที่ต้องเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รวมถึงเป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนและรักษาสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

7. ความเสมอภาค (Equity and Inclusiveness) ความเป็นอยู่ที่ดีของสังคมนั้นขึ้นอยู่กับว่าสมาชิกในสังคมมีความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และไม่รู้สึกว่าตนถูกตัดขาดออกจากกระแสหลักของสังคม โดยเฉพาะกลุ่มคนที่เปราะบางมากที่สุดในสังคม ต้องได้มีโอกาสที่จะปรับปรุงหรือรักษาไว้ซึ่งความเป็นอยู่ที่ดีของตน

8. หลักนิติธรรม (Rule of Law) ตามหลักธรรมาภิบาลนั้น ต้องการความถูกต้องของกฎหมายที่มีการบังคับใช้อย่างเป็นธรรม เท่าเทียม ปกป้องสิทธิมนุษยชนโดยเฉพาะชนกลุ่มน้อยของสังคม การบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรมจะเกิดขึ้นได้ต้องมีศาลหรือตุลาการที่เป็นธรรมและเป็นอิสระ รวมถึงมีตำรวจที่ซื่อตรง

กระทรวงศึกษาธิการ (2556 : 2-50) ได้กำหนดหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ในการบริหารจัดการโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล ดังนี้

1. หลักนิติธรรม หมายถึงการตรากฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับ ต่าง ๆ ให้ถูกต้องและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมนละสมาชิกโดยมีการยอมรับในการปฏิบัติร่วมกัน

2. หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดถือความถูกต้อง ดีงาม มีความชอบธรรมในการใช้อำนาจโดยยึดหลักการปฏิบัติตามหลักศีลธรรมของพระพุทธศาสนา

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา รวดเร็ว ถูกต้อง ไม่บิดเบือนข้อมูลหรือปิดบังบางส่วน สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้

4. หลักการมีส่วนร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในการรับรู้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมไขปัญหาที่เกิดขึ้น และร่วมรับผิดชอบต่อการกระทำ

5. หลักความรับผิดชอบหมายถึง การรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้กระทำในกิจกรรมต่าง ๆ หรือผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำ ทั้งในความดีความชอบและความบกพร่องในหน้าที่การงานที่รับผิดชอบเพื่อพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้อย่างทันท่วงที

6. หลักการคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด คุ้มค่า คุ้มเงิน คุ้มเวลาและคุ้มแรงงาน

จึงสรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) เป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เมื่อมีการบริหารราชการที่โปร่งใส มีความมีส่วนร่วม และมีความรับผิดชอบ จึงส่งผลให้สามารถผลักดันนโยบายที่ส่งเสริมความเป็นธรรม มีประสิทธิผล และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการที่มุ่งเน้น

คุณธรรม มีการกระจายอำนาจ และเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้เกิดการเสริมสร้างสังคมที่มีเสถียรภาพและเติบโตอย่างต่อเนื่อง หลักธรรมาภิบาลช่วยให้รัฐบาลมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุน และเพิ่มพลังทางเศรษฐกิจ ด้วยเหตุนี้ การบริหารราชการที่ดีจึงมีบทบาทสำคัญในการผลักดันประเทศไปสู่การเติบโตและความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับองค์กรภาครัฐรวมถึงรัฐวิสาหกิจซึ่งมีหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมความเป็นอยู่หรือส่งผลกระทบโดยตรงต่อประชาชน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการกำกับการปฏิบัติงานด้วยหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามกรอบของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการซึ่งเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลเรื่องดังกล่าวโดยตรง

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

การบริหารจัดการนับเป็นกลไกที่ผู้บริหารใช้เพื่อขับเคลื่อนองค์กร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ระบบการบริหารนั้นจะต้องมีการวางกรอบแนวทางที่ดี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินการรวมถึงสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึง “การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล” เอาไว้ ดังเช่น ปกิตน์ สันตินิยม (2564 : 20-32) กล่าวว่า การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล คือ การมุ่งให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงาน การลดการควบคุมการกำหนดบทบาทของตนอย่างชัดเจน พร้อมที่จะถูกตรวจสอบ ต่อแนวทางการใช้อำนาจในการดำเนินงาน ซึ่งธรรมาภิบาลเป็นเสมือนเครื่องมือในการพัฒนาขีดความสามารถ โดยส่งเสริมให้เกิดการทำงานที่ปราศจากการคอร์รัปชั่น หรือการไม่นำผลประโยชน์ของสาธารณะมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว มีการดำเนินงานสอดคล้องกับหลักนิติธรรม ลดกฎระเบียบที่มากจนเกินไป มีการจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายการดำเนินงานอย่างชัดเจนเพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม มีกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใส มีกฎกติกา มารยาทในการบริหารงานก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ กอปรกับที่ สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ และ ชินจิต ไชยธรรม (2562 : 3-18) กล่าวว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการของภาครัฐควรมุ่งเน้นในการกำหนดเป้าหมายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนที่มารับบริการ ต้องมีกระบวนการจัดสรรและใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่คุ้มค่าต่อภาระภาษีของประชาชน การพัฒนาและขับเคลื่อนวัฒนธรรมองค์กรควรมีหลักการสุจริตที่มีรากฐานที่แข็งแรงในด้านของคุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรม การวางแผนงานต่าง ๆ ควรจัดทำขึ้นโดยมีพื้นฐานที่รู้และเข้าใจบริบท เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิผลสูงสุด การฝึกอบรมและพัฒนาเจ้าหน้าที่ทุกระดับเป็นสิ่งสำคัญเพื่อสร้างความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และศักยภาพในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ค่านิยมสุจริต จะต้องถูกปลูกฝังให้กับบุคลากรทุกคนในองค์กร เพื่อให้การทำงานเป็นไปด้วยความโปร่งใสและยึดหลักคุณธรรม การปลูกฝังความรับผิดชอบและค่านิยมที่เน้นในทุกระดับจะเป็นตัวขับเคลื่อนให้หลักธรรมาภิบาลนำไปสู่การปฏิบัติครอบคลุมและยั่งยืนในที่สุดขององค์กร และที่เจริญศักดิ์ วงศ์สุวรรณ (เจริญศักดิ์ วงศ์สุวรรณ. 2562 ; อ้างถึงใน พระชัยณรงค์ กนฺตสีโลและคณะ, 2562 : 3671-3685) ได้ให้ความหมายว่า หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ใช้กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ควบคุม การบริหารงานโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ภาคเอกชน เข้ามาตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์การ

ก่อให้เกิดการกระตุ้น ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การ

จึงสรุปได้ว่า การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลเป็นกลไกที่มีความสำคัญในการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน ผ่านกระบวนการวางแผน การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลที่มุ่งให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงาน ลดการควบคุม และกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน มุ่งเน้นการกำหนดเป้าหมายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน จัดทำและใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลยังช่วยสร้างกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใส ลดกฎระเบียบที่มากเกินไป จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย และเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการตรวจสอบแนวทางการใช้อำนาจในการดำเนินงานขององค์การ จึงกล่าวได้ว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยสร้างความเข้มแข็งและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประเทศ ผู้บริหารในฐานะผู้ขับเคลื่อนองค์กรจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมองค์กรและสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในภาครัฐ หลักธรรมาภิบาลไม่เพียงเพิ่มประสิทธิผลขององค์กรและหน่วยงานราชการ แต่ยังส่งเสริมให้เกิดผลสำเร็จอันพึงประสงค์ทั้งในด้านการศึกษา การบริหารจัดการ และการสร้างระบบคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนซึ่งสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้อย่างถูกต้องและยั่งยืน

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (Integrity and Transparency Assessment : ITA)

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (Integrity and Transparency Assessment : ITA) เป็นเครื่องมือในการประเมินระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ มุ่งเน้นไปที่การป้องกันและปราบปรามการทุจริต ส่งเสริมธรรมาภิบาล และสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานของภาครัฐ แนวคิดของการใช้ ITA เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2553 โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน ภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ เปรียบเหมือนเครื่องมือชี้วัดอันทรงคุณค่าในการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการบริหารภาครัฐไทย โดยมุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมให้หน่วยงานราชการเกิดการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์มากกว่าการมุ่งเน้นจับผิดหรือลงโทษ เปรียบเหมือนกับการตรวจสุขภาพประจำปีขององค์กร ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินนี้ จะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศสามารถมองเห็นภาพรวม จุดแข็ง จุดอ่อน และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและความโปร่งใสภายในองค์กรได้อย่างชัดเจน ซึ่งผลการประเมินเหล่านี้เอง จะกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำไปปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน การให้บริการ ตลอดจนการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้มาตรฐานการทำงานของภาครัฐโดยรวมยกระดับขึ้นไปอีกขั้นหนึ่ง ดังนั้น การประเมิน ITA จึงมิได้เป็นเพียงแค่การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสเท่านั้น แต่ยังเป็นการประเมินประสิทธิภาพการทำงาน การให้บริการประชาชน เพื่อที่จะปิดช่องว่างของความไม่เป็นธรรม และลดทอนจุดด้อยของระบบราชการ อันนำไปสู่การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และสร้างความโปร่งใสสุจริต ให้เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในระบบราชการไทยต่อไป

นอกจากนั้น การประเมิน ITA ยังถือเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการสำรวจและประเมินตนเองภายในองค์กรภาครัฐ ก่อให้เกิดการตระหนักรู้ และปลูกฝังค่านิยมคุณธรรม

ความโปร่งใส ให้ยึดมั่นเป็นหลักสำคัญในการบริหารงาน ควบคู่ไปกับการกำกับดูแลการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน อีกทั้งผลลัพธ์จากการประเมิน ITA ยังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของหน่วยงานภาครัฐอย่างชัดเจน โดยเฉพาะ อย่างยิ่งในด้านของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้ เพื่อพัฒนาช่องทางการให้บริการประชาชน หรือที่เรียกว่า แพลตฟอร์ม (Plat form) ให้มีความทันสมัย ใช้งานง่าย น่าสนใจ ดึงดูดประชาชน รวมไปถึงการส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐมีการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสาร อย่างเป็นระบบ รัดกุม และมีการเตรียมความพร้อมในการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้มากยิ่งขึ้น

ยิ่งไปกว่านั้น การประเมิน ITA ยังเปิดโอกาสให้ประชาชนและสังคมไทย ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และสะท้อนปัญหา ความต้องการ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารงาน ให้สามารถตอบสนองความต้องการและให้บริการประชาชนได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมิน ITA ยังส่งเสริมให้ประชาชน และภาคประชาชน มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการติดตาม กำกับ และตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ ได้อย่างใกล้ชิด และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ความสำคัญของการประเมิน ITA ยังได้รับการยืนยันจากนโยบายและแผนงานระดับชาติต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2561 – 2580) ระยะที่ 2 ได้กำหนดให้การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส เป็นหนึ่งในตัวชี้วัด โดยมีเป้าหมายว่าภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วยงานภาครัฐที่เข้าร่วมการประเมิน ITA จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 100 จะต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่า 85 คะแนน

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส หรือ ITA เปรียบเสมือนเข็มทิศนำทาง ขับเคลื่อนหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐมุ่งสู่เป้าหมายการเป็นองค์กรที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมิน ITA กับหลักธรรมาภิบาลปรากฏชัดเจนผ่านองค์ประกอบหลัก ดังนี้

1. คุณธรรม การประเมิน ITA มุ่งเน้นการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ให้หน่วยงานภาครัฐยึดมั่นเป็นหลัก ผลักดันให้เกิด วัฒนธรรมองค์กร ที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ ปราศจากการทุจริต

2. นิติธรรม การประเมิน ITA เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้หน่วยงานภาครัฐปฏิบัติตาม กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ อย่างเคร่งครัด เกิด ความเป็นธรรม เท่าเทียม ในการให้บริการประชาชน

3. ความโปร่งใสการประเมิน ITA มุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร กิจกรรม การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ให้ประชาชนสามารถเข้าถึง ตรวจสอบ ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

4. การมีส่วนร่วมการประเมิน ITA เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตรวจสอบ ติดตาม การทำงานของหน่วยงานภาครัฐ ส่งเสริม การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการกำกับดูแล ภาครัฐ

5. ความรับผิดชอบผลลัพธ์จากการประเมิน ITA เป็นเครื่องมือสำคัญในการติดตามประเมินผล ความรับผิดชอบ ของหน่วยงานภาครัฐ กระตุ้นให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุง การทำงาน ให้มีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

6. ความคุ้มค่าการประเมิน ITA ช่วยให้หน่วยงานภาครัฐบริหารจัดการทรัพยากรงบประมาณ อย่างมีประสิทธิภาพ เกิด ความคุ้มค่า สูงสุด

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (Integrity and Transparency Assessment : ITA) เป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งในการขับเคลื่อนหลักธรรมาภิบาลให้นำไปสู่การปฏิบัติการบริหารงานภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2565)

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ตั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ตั้งอยู่เลขที่ 25/11 หมู่ 5 ตำบลอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี รหัสไปรษณีย์ 20000 มีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี 31 โรงเรียน ประกอบด้วย 11 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองชลบุรี บ้านบึง หนองใหญ่ พนัสนิคม พานทอง บ่อทอง เกาะจันทร์ สัตหีบ บางละมุง ศรีราชา และเกาะสีชัง และจังหวัดระยอง 20 โรงเรียน ประกอบด้วย 10 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองระยอง แกลง บ้านค่าย บ้านฉาง ปลวกแดง นิคมพัฒนาวังจันทร์ และเขาชะเมา

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ฉบับที่2) พ.ศ. 2561 กำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, ม.ป.ป : ออนไลน์)

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น

2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษาและแจ้งการจัด สรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบรวมทั้งกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้น พื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา

5. ศึกษา วิเคราะห์วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถนศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. ดำเนินการและประสานส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

วิสัยทัศน์(Vision)

“องค์กรคุณภาพ ยกระดับการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก สู่ความเป็นเลิศ สร้างคนดีมีความสุข”

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

3. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของในหลวงรัชกาลที่ 10 เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. ส่งเสริมสนับสนุน ระบบความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างรอบด้าน

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษา สู่ความเป็นเลิศในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคต โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถวางแผนการศึกษาต่อเพื่อการมีงานทำและปรับตัวในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

6. พัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีสมรรถนะตรงตามมาตรฐานตำแหน่ง และมาตรฐานวิชาชีพ

7. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน Sustainable Development Goals : SDGs) และเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

8. ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม มีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีคุณธรรมจริยธรรม สู่ความเป็นพลโลก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

เป้าประสงค์(Goals)

1. ระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. สถานศึกษามีการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

3. สถานศึกษาจัดการศึกษา ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของในหลวงรัชกาลที่ 10 เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. สถานศึกษามีระบบความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างรอบด้าน

5. สถานศึกษา มีการ จัดการศึกษา สู่ความเป็นเลิศในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคต โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มีความรู้ความเข้าใจ สามารถวางแผนการศึกษาต่อ เพื่อการมีงานทำและปรับตัวในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

6. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีสมรรถนะตรงตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิชาชีพ

7. สถานศึกษา จัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน Sustainable Development Goals : SDGs) และเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

8. ประชากรวัยเรียน ทุกคนได้รับโอกาส ความเสมอภาคลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และเท่าเทียมมีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีคุณธรรมจริยธรรมสู่ความเป็นพลโลก

9. ดำเนินการและประสานส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10. ประสาน ส่งเสริม การดำเนินงานของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

12. ปฏิบัติงานร่วมกับสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

จากบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กำกับของหน่วยงาน จึงสนใจที่จะศึกษาการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ ใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้มีสารสนเทศทางเลือกเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาและยกระดับการศึกษาในพื้นที่ของจังหวัดชลบุรีและระยองให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน ตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อไป

ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีผลการประเมิน ITA ย้อนหลังไปถึงปี พ.ศ. 2563 จากผลการประเมิน ITA ที่ผ่านมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีคะแนนเฉลี่ย ITA เพิ่มขึ้นทุกปี แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานมีการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2567 : ออนไลน์)

ตารางที่ 2.1 ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ปีงบประมาณ	จำนวนสถานศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	จำนวนสถานศึกษาที่ผ่านระดับ AA	จำนวนสถานศึกษาที่ผ่านการประเมิน	จำนวนสถานศึกษาที่ไม่ผ่านการประเมิน
2563	50	88.63	6	45	5
2564	50	ไม่ประเมิน	ไม่ประเมิน	ไม่ประเมิน	ไม่ประเมิน
2565	51	92.29	17	51	0
2566	51	93.22	27	48	3

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, ออนไลน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง (2565 ก : 46-47) ให้ความสำคัญต่อการนำหลักธรรมาภิบาล หรือ กระบวนการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาภายใต้กำกับอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่เป็นมิตรและเท่าเทียม โดยการส่งเสริมความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สนับสนุนการมีส่วนร่วมของสังคมในการพัฒนาท้องถิ่นและการศึกษาอย่างยั่งยืน สร้างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เน้นการพัฒนาทักษะของนักเรียนในสังคมส่งเสริมมีวินัยและสร้างความเข้มแข็งทางอารมณ์เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นพลเมืองในอนาคต ดังจะเห็นได้จากยุทธศาสตร์แผนพัฒนาการศึกษา พ.ศ.2566-2570 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฯ ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา ที่มุ่งเสริมสร้างระบบบริหารจัดการของทั้งสำนักงานเขตพื้นที่แองรวมถึงสถานศึกษาใต้กำกับให้มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและมุ่งเน้นประสิทธิผลสูงสุดที่จะเกิดแก่ผู้เรียน สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ แต่จากข้อมูลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาฯ ปีงบประมาณ 2566 ในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า จากจำนวนสถานศึกษาภายใต้กำกับทั้งสิ้น 51 โรงเรียน มีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาฯ ในภาพรวมอยู่ที่ระดับ A ที่คะแนนร้อยละ 93.22 ซึ่งมีสถานศึกษาที่มีผลคะแนนอยู่ในเกณฑ์การประเมินระดับ AA หรือคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 95 ขึ้นไป มีจำนวน 27 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 53 และ มีสถานศึกษาที่มีผลคะแนนอยู่ในเกณฑ์การประเมินระดับ A จำนวน 21 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 41 และ ระดับ D ไม่ผ่านการประเมิน จำนวน 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 6 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2566 ข : 30-31) จากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ยังมีสถานศึกษาที่มีผลประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสประจำปีงบประมาณ 2566 อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง กำหนด เป็นจำนวนถึง 24 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 47 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2566 ก : 43)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

ฮานูเชค และคณะ (Hanushek et al., 2020 : 667-698) ได้ศึกษาเรื่อง "The Impact of School Governance on Student Achievement: Evidence from a Large-Scale Survey" ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ธรรมาภิบาลที่ดีส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยองค์ประกอบสำคัญ ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารที่มีความสามารถ ระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย กำกับดูแล และสนับสนุนการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารที่มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์ ความเป็นผู้นำ และทักษะการบริหารจัดการที่ดี ระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้มั่นใจว่ามีการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ช่วยให้สถานศึกษาได้รับข้อมูลสะท้อนกลับ มีความโปร่งใส และได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ผลการศึกษานี้ แสดงหลักฐานเชิงประจักษ์ถึงความสำคัญของธรรมาภิบาล ช่วยให้ผู้กำหนดนโยบายและผู้บริหารสถานศึกษา พัฒนาระบบการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริมให้คณะกรรมการ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมมือกันสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

เบรย์ และ กู (Bray and Gu, 2019 : 259-275) ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลในระบบการศึกษา ผ่านการทบทวนงานวิจัยต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นที่ความหมาย องค์ประกอบ และความสัมพันธ์กับผลลัพธ์ทางการศึกษา การวิจัยครั้งนี้สรุปว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการที่ดี โปร่งใส มีประสิทธิภาพ ยึดหลักกฎหมาย ยุติธรรม และคำนึงถึงความเท่าเทียมกัน ซึ่งองค์ประกอบสำคัญคือ ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม และประสิทธิภาพ งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า ระบบการศึกษาที่มีธรรมาภิบาลที่ดี ส่งผลต่อผลการเรียนของนักเรียนในทางที่ดีขึ้น แม้ยังไม่มีการศึกษาเชิงประจักษ์เพื่อยืนยันความสัมพันธ์ที่ชัดเจน งานวิจัยนี้ยังเสนอแนะให้มีการศึกษาเชิงลึกต่อไปเพื่อหาข้อพิสูจน์ และวิธีการ

ส่งเสริมธรรมาภิบาลในระบบการศึกษาไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้กำหนดนโยบาย นักการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้ดียิ่งขึ้น

เวิง (Weng, 2014 : 91-107) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การเป็นผู้นำทางเทคโนโลยีกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประถมที่ผู้บริหารใช้กลยุทธ์การเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีมีส่วนทำให้การบริหารโรงเรียนมีประสิทธิผลมากขึ้น นอกจากนี้พบว่าผู้บริหารโรงเรียนใช้กลยุทธ์การเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีได้ดี ผลการวิจัยยังระบุอีกว่าพื้นฐานของเทคโนโลยีเกิดจากความแพร่หลายของนวัตกรรม ซึ่งได้รับการริเริ่มจากคนภายในองค์การไม่ว่าจะเป็นสิ่งประดิษฐ์ การสื่อสาร การจัดการเวลา การอบรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารควรพยายามที่จะแสวงหาการจัดสรรหรือจัดหาเงินทุนสำหรับพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ตราบใดที่การบูรณาการด้านเทคโนโลยีและความเป็นเป็นผู้นำของผู้บริหารเป็นส่วนสำคัญของนวัตกรรมทางการศึกษาผู้บริหารโรงเรียนสามารถปรับปรุงประสิทธิภาพของการบริหารโรงเรียนได้

ออสเตน และคณะ (Austen et al., 2012 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่อง ผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารองค์การของโรงเรียนในประเทศออสเตรเลีย เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการด้านธรรมาภิบาลในโรงเรียนเอกชนของประเทศออสเตรเลีย เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ โดยมุ่งประเด็นการศึกษาไปที่ความเป็นผู้นำ โครงสร้างการบริหาร การใช้นวัตกรรมต่างๆที่เป็นประโยชน์ในการบริหาร รวมถึงการได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รูปแบบโครงสร้างการบริหารโรงเรียนของรัฐบาล เช่น การบริหารแบบประชาธิปไตย และ การบริหารแบบได้รับมอบหมายให้ดูแลผลประโยชน์ ล้วนแต่มีประโยชน์สำหรับการอธิบายบางแง่มุมของโรงเรียนเอกชนในประเทศออสเตรเลีย ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนเอกชน ประมาณ 1 ใน 3 โรง ของรัฐควีนส์แลนด์กำลังได้รับการพัฒนาไปในทางที่ดี แต่โครงสร้างและกระบวนการดำเนินงานในโรงเรียนเอกชนยังไม่เป็นระบบที่สมบูรณ์ ถึงแม้จะมีการใช้หลักการกระจายอำนาจตามแนวคิดของการปกครองแบบรัฐ มีโครงสร้างที่ใกล้ชิดกันระหว่างโรงเรียนและผู้บริหาร แต่ยังมีเพียงไม่กี่โรงเรียนที่บริหารด้วยธรรมาภิบาลแบบประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ โรงเรียนส่วนมากสามารถทำงานร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งโรงเรียนรัฐบาลจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้านนี้เช่นกัน

เฉิง (Zheng, 2008 : Online) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการจัดการที่มั่นคง ผลการศึกษาพบว่า 1) การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารจะนำไปสู่การพัฒนาในการดำเนินการที่มั่นคง โดยการบริหารจัดการนั้นจะต้องนำหลักการจัดการบริหารจัดการที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา 2) การเปลี่ยนแปลงการบริหารภายในองค์การจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารที่มั่นคงและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันด้านสิ่งแวดล้อม

คิมเมท (Kimmet, 2005 : Abstract) ได้วิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบอบการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ” ผลการวิจัยพบว่า ในประเทศที่พัฒนาแล้ว เห็นได้ว่า

หลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้ในเชิงกลยุทธ์ทางการเมืองมากขึ้นโดยให้ความสำคัญกับการปฏิรูประบบการปกครอง มีการศึกษาผลกระทบของหลักธรรมาภิบาลในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเน้นใน 4 ประเทศหลัก ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ผ่านการเปรียบเทียบและศึกษากรณีศึกษา พบว่าหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวางและเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิรูประบบการปกครอง และได้เลือกตั้ง นอกจากนี้ การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการพัฒนาการเมืองและการปกครอง มีการเน้นที่การนำไปใช้ในการพัฒนาบ้านเมือง โดยเฉพาะในสภาวะที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอนและเศรษฐกิจคับขัน ทำให้หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางในการบริหารประเทศใหม่ นอกจากนี้ หลักธรรมาภิบาลยังมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการเมืองและการปกครอง ซึ่งมีรากฐานที่มาจากตะวันตก ทำให้เกิดรูปแบบการบริหารใหม่ และเป็นที่มาของการพัฒนาทางประชาธิปไตย ซึ่งสร้างความเข้าใจและปฏิบัติที่ยั่งยืนในที่สุดขององค์กร นี้ทำให้เห็นว่าหลักธรรมาภิบาลมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนของภาครัฐและทำให้เกิดการพัฒนาทางประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดีได้รับการยอมรับในระดับสากลเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาและความยั่งยืนขององค์กรในทุกภาคส่วน การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพนำพาไปสู่ความโปร่งใส ความรับผิดรับชอบ และการปฏิบัติต่อกันด้วยความเป็นธรรม ซึ่งส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ทั้งในสถานศึกษาหรือองค์กรและสังคมภายนอก หลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดีเกี่ยวข้องกับการทำให้กระบวนการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารและการสื่อสารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้ดีอีกทางหนึ่ง ในยุคที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การทำงานอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และมีการปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกได้อย่างทันท่วงทีจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถทำให้องค์กรหรือสถานศึกษาเติบโตและประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน

งานวิจัยในประเทศ

อุบลวรรณ ประจง (2566 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษาบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า 1) บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก 2)ผลการเปรียบเทียบบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) ผลการเปรียบเทียบบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กัลยาณี ศิวธรรมปัญญา (2565 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารจัดการตามหลักคุณธรรมและความโปร่งใสในวิถีใหม่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า 1) คุณภาพการบริหารจัดการตามหลักคุณธรรมและความโปร่งใส ในวิถีใหม่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการเปิดเผยข้อมูล และ ด้านการป้องกันการทุจริต 2) การเปรียบเทียบคุณภาพการบริหารจัดการตามหลักคุณธรรมและ ความโปร่งใสในวิถีใหม่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) แนวทางพัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 4 แนวทาง คือ 3.1) มีวิธีการหรือกระบวนการสร้างความเชื่อมั่นในการบริหารงานในวิถีใหม่ 3.2) มีแนวทางการพัฒนาบุคลากรในวิถีใหม่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 3.3) มีแนวทางการนำข้อกำหนดจากบันทึกข้อตกลง (MOU) สู่การปฏิบัติ และ 3.4) มีการสร้างเครือข่ายเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในการพัฒนาองค์กร

ปิยาภรณ์ พูลชัย (2565 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2)ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน แยกตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพศชายและเพศหญิงมีบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน แยกตามวุฒิการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน แยกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแยกตามขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขันแก้ว พรมคำ (2564 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นพัฒนาแนวทาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่าหลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบ 2) แนวทางการพัฒนาคือ ผู้บริหารศึกษาควรค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในกฎระเบียบให้เป็นปัจจุบัน ผู้บริหารควรกำกับติดตามครูและบุคลากรในการปฏิบัติงาน และใช้จ่ายงบประมาณด้วยความสุจริต ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้ครูไปศึกษาดูงานในด้านเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามสถานการณ์ผู้บริหารจะต้องให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา ทั้งครูนักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดทั้งชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการศึกษาในโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษาที่จัดขึ้นตลอดปีสถานศึกษาควรจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงาน และผู้บริหารกระจายงานในความรับผิดชอบให้กับบุคลากร

ขันทอง ไทยวี (2562 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยที่หลักนิติธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ หลักความรับผิดชอบ และหลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) การเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามขนาดสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่สถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก 3) สุขภาพองค์การของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยที่ความสามัคคีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ภาวะผู้นำฉันท์เพื่อนร่วมงานและการติดต่อสื่อสารมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 4) การเปรียบเทียบสุขภาพองค์การของสถานศึกษาตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีสุขภาพองค์การแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่สถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลางมีสุขภาพองค์การสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก 5) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับสุขภาพองค์การ พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r = 0.77) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษามากที่สุด (r = 0.92) รองลงมา ได้แก่ ด้านหลักคุณธรรม (r = 0.89) และที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่า (r = 0.63)

สุนันท์ รุ่งแสงอรุณทอง และสงวน อินทร์รักษ์ (2562 : 934-944) ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1.การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ1) การบริหารจัดการ 2) การจัดการเชิงคุณภาพด้านวิชาการ 3) การจัดระบบการเงินและระดมทรัพยากร 4) การส่งเสริมบุคลากรเพื่อการทำงานอย่างมีคุณภาพ 5) การบริหารด้านความสัมพันธ์ชุมชน

ชมพูนุช บัวบังศร (2561 : 4-12) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานครเน้นทั้งหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ทั้งหมดมีระดับสูง โดยมีความแตกต่างในมุมมองของผู้บริหารและหัวหน้าแผนกวิชา ทั้งนี้ การที่สถาบันนี้มุ่งเน้นหลักธรรมาภิบาลทุกด้านจะช่วยส่งเสริมความโปร่งใสและประสิทธิผลในการบริหารจัดการ สร้างความร่วมมือ และเสริมสร้างคุณค่าทางอาชีวศึกษาอย่างยั่งยืนในที่สุด

นิยม รัชตะวัฒน์วินัย (2561 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารงานหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ส่วนด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ 2) เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตาม หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัย ส่วนบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา และครู พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3) แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ การบริหารสถานศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการใช้หลักธรรมาภิบาลมาเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการระบบงานวิชาการ ทั้งนี้เพราะการบริหารงานต้องยึด หลักการมีส่วนร่วมและความเสมอภาค เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และตอบสนองความต้องการของทุกฝ่าย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ทำงาน อย่างโปร่งใส มอบหมายงาน ตามความสามารถหรือความถนัดของแต่ละคน โดยยึดระเบียบข้อบังคับ และการบริหารจัดการ อย่างกัลยาณมิตรมุ่งเน้นฉันทามติ จึงจะทำให้องค์กรมีความเจริญสืบต่อไป

พีระ พันธุ์งาม (2561 : 229-247) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง พบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้ายมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ 1 ด้านหลักความคุ้มค่า 2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม 3 ด้านหลักนิติธรรม 4 ด้านหลักคุณธรรม 5 ด้านหลักความโปร่งใส 6 ด้านหลักความรับผิดชอบ 2) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ข้อเสนอแนะประเด็นสำคัญ ได้แก่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้ายควรมีการตรวจสอบการออกข้อบัญญัติ กฎ ระเบียบให้สอดคล้องกับความจำเป็นตรงกับสภาพปัญหาของท้องถิ่น ควรจัดระบบการควบคุมภายในเพื่อป้องกันปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ

การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการต้องมีความโปร่งใส มีหลักฐานสามารถตรวจสอบได้ และควรส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานโดยจัดให้มีศูนย์เครือข่ายภาคีประชาชนร่วมติดตามตรวจสอบการบริหารงาน

กมลพรรณ พึ่งด้วง (2560 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า 1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ หลักคุณธรรมและจริยธรรม กับ หลักความเสมอภาค ตามลำดับ ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับมาก คือ หลักความเปิดเผยและโปร่งใสหลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักภาระรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้หลักการตอบสนอง ตามลำดับ 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษา ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน คุณภาพโดยทั่วไป ความใส่ใจในงาน ความพึงพอใจในงาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุฑามาศ ภู่สง่า (2560 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า 1) ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม 2) ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ครูที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาล มีดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดกรอบระเบียบ วินัย ข้อบังคับ ในสถานศึกษาโดยเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้หลักคุณธรรม ในการบริหารองค์กร โดยยึดหลักอิทธิบาท 4 สังคหวัตถุ 4 และพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานอย่างมีความยุติธรรม ซื่อสัตย์ โปร่งใส ให้ความเป็นธรรมในการปฏิบัติงานให้ความเท่าเทียมกัน โดยยึดหลักมาตรฐาน หลักความถูกต้องดีงาม ตามหลักประชาธิปไตย และควรเป็นแบบอย่างที่ดี แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านวัสดุและงบประมาณ ในการใช้จ่ายภายในโรงเรียน มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการจัดกิจกรรม โครงการ แผนและงบประมาณในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการใช้ทรัพยากรทางด้านงบประมาณและสาธารณูปโภคที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าที่สุด

นัสรีน อับดุลเลาะ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 พบว่า 1) การใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาเขต 15 โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักคุณธรรม รองลงมา คือ หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรมหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่ามค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 2) การบริหารงานของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารงานบุคคล รองลงมา คือ การบริหารงบประมาณ การบริหารทั่วไปและการบริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 3) เมื่อใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.884 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สามารถทำนายการบริหารงานได้ร้อยละ 78.1 และมีค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐานในการทำนายเท่ากับ ± 0.23568

พระมหาชินวัฒน์ ธมฺมเสฏโฐ (2557 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพรานอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า 1) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่าปัญหา อุปสรรค คือ บุคลากรบางส่วนยังไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบัญญัติต่าง ๆ ได้อย่างเคร่งครัด บุคลากรบางส่วนยังขาดเรื่องระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน เห็นประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ข้อเสนอแนะคือผู้บริหารต้องนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลไปในทิศทางเดียวกัน โดยยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่ชอบธรรมเทศบาลเมืองสามพรานควรสร้างทัศนคติทางด้านคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรส่งเสริมให้บุคลากรเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดแก่บุคลากรภายในองค์การเพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการพัฒนาการบริหารงานให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลโดยเฉพาะบุคลากรฝ่ายบริหารต้องเป็นผู้นำที่มีความรอบรู้และมีความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดหลักความถูกต้องเป็นที่ตั้งเป็นธรรมกับประชาชนทุกชุมชนและมีความเสมอภาคต่อโครงการพัฒนาด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆและมีส่วนร่วมทุกมิติครอบคลุมขอบเขตชัดเจนต่อการบริหารงานของเทศบาลทั้งระบบตามหลักธรรมาภิบาล จนนำภาคองค์การไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดแบบยั่งยืน

จากข้อมูลข้างต้นจึงสรุปว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นกลไกสำคัญสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เป็นกลไกที่ขับเคลื่อนระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นในสถานศึกษา องค์กรภาครัฐ หรือแม้กระทั่งภาคเอกชน การนำหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการบริหารนั้นย่อมส่งผลดีต่อระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในหลายแง่มุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความโปร่งใส

ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ประเด็นเหล่านี้ล้วนเป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกองค์กร ยิ่งไปกว่านั้น การยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล ยังช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาและปรับตัวขององค์กรรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในโลกปัจจุบัน ซึ่งองค์กรต่าง ๆ จำเป็นต้องตระหนักและเตรียมพร้อมรับมือ การตระหนักรู้และนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้ การยึดมั่นในหลักการไม่เพียงส่งผลดีต่อประสิทธิภาพการบริหารเท่านั้น แต่ยังนำไปสู่การสร้างองค์กรที่เข้มแข็งและยั่งยืนในระยะยาว การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล จึงเปรียบเสมือนเข็มทิศนำทางองค์กรสู่ความเป็นเลิศอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และยั่งยืนต่อไป

ตารางที่ 2.2 ตารางสังเคราะห์ความเชื่อมโยงของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นวิเคราะห์		ระดับความเกี่ยวข้องกับตัวแปร		
	การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	ธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา	มาก	ปานกลาง	น้อย
งานวิจัยต่างประเทศ					
Hanushek and et al. (2020 : 667-698)	โรงเรียนที่มีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพต้องอาศัยทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา คุณภาพ กำหนดนโยบายและสนับสนุนการบริหาร ผู้บริหารวิสัยทัศน์ดี นำโรงเรียนไปสู่เป้าหมาย ระบบตรวจสอบโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน	หลักธรรมาภิบาลเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารสถานศึกษา ช่วยให้เกิดการตัดสินใจอย่างรอบคอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน เกิดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี และได้รับความไว้วางใจจากชุมชน	/		

ที่มา : สรุปและสังเคราะห์โดยผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นวิเคราะห์		ระดับความเกี่ยวข้องกับตัวแปร		
	การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	ธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา	มาก	ปานกลาง	น้อย
งานวิจัยต่างประเทศ (ต่อ)					
Mark Bray and Qing Gu (2019 : 259-275)	การส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาควรเน้นหลักธรรมาภิบาล ซึ่งหมายถึง การบริหารที่โปร่งใส ยึดหลักกฎหมาย มีความยุติธรรม และคำนึงถึงความเท่าเทียม งานวิจัยชี้ชัดว่า ระบบการศึกษาที่มีธรรมาภิบาลที่ดีส่งผลต่อผลการเรียน เพราะระบบบริหารที่มีประสิทธิภาพช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีให้นักเรียนนั่นเอง	ธรรมาภิบาลถือเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม ช่วยสร้างระบบการศึกษาที่แข็งแรง โปร่งใส ตรวจสอบได้ งานวิจัยชี้ว่าส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น แต่ยังต้องการการศึกษาเชิงลึกต่อไป เพื่อหาแนวทางส่งเสริมธรรมาภิบาลในระบบการศึกษาไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยรวม	/		
Chih-Hsiang Weng (2014 : 91-107)	ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีจะสามารถบริหารจัดการโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เทคโนโลยีจะช่วยขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมทางการศึกษาซึ่งมักริเริ่มจากความคิดสร้างสรรค์ของบุคลากรภายในโรงเรียน การสนับสนุนด้านงบประมาณ การใช้อย่างคุ้มค่า และการส่งเสริมทักษะดิจิทัลแก่บุคลากร ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญ	การใช้เทคโนโลยีถือเป็นกลยุทธ์สำคัญในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของโรงเรียน ช่วยให้การบริหารจัดการโปร่งใสขึ้น เทคโนโลยียังช่วยให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อการใช้ทรัพยากร เนื่องจากระบบติดตามผลการใช้งานมีประสิทธิภาพ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าถึงข้อมูลและร่วมตัดสินใจ คำนึงถึงเสียงของทุกฝ่ายมากขึ้น		/	

ที่มา : สรุปและสังเคราะห์โดยผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรามภัทรพรรณี

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นวิเคราะห์		ระดับความเกี่ยวข้องกับตัวแปร		
	การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	ธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา	มาก	ปานกลาง	น้อย
งานวิจัยต่างประเทศ (ต่อ)					
Austen Steven and et al. (2012 : Abstract). "Governance and School Boards in Non-State Schools in Australia"	การบริหารโรงเรียนเอกชนในออสเตรเลีย เน้นระบบที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบสนองชุมชน โครงสร้างการบริหารแบบประชาธิปไตยหรือมอบหมายจากคณะกรรมการช่วยให้การตัดสินใจรรอบคอบ บวกกับการนำนวัตกรรมต่างๆ มาใช้ เช่น เทคโนโลยี การเรียนการสอนยุคใหม่ ยิ่งส่งเสริมประสิทธิภาพ อีกทั้งโรงเรียนยังเปิดกว้างให้ผู้ปกครอง นักเรียน ครู และบุคลากรมีส่วนร่วม ผ่านกลไกที่ชัดเจน ส่งผลให้การบริหารจัดการโรงเรียนมีประสิทธิภาพสูง	แม้ระบบการบริหารจัดการโรงเรียนมีการกระจายอำนาจตามแนวคิดประชาธิปไตย แต่ยังขาดธรรมาภิบาลที่สมบูรณ์ ปัจจุบัน โรงเรียนส่วนใหญ่ยังเน้นการตัดสินใจของผู้บริหาร โดยขาดการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การพัฒนาเหล่านี้จะช่วยให้นำไปสู่การบริหารจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ยึดหลักธรรมาภิบาล และตอบรับต่อความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง		/	
Yudan Zheng (2008). Cooperate governance and firm performance. Social Science Research Network. (Online)	การปรับเปลี่ยนระบบบริหารจัดการถือเป็นหัวใจสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพองค์กร เช่น การกระจายอำนาจช่วยให้การตัดสินใจรวดเร็ว คล่องตัว และสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ นอกจากนี้ ระบบติดตามผลการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้ประเมินผลลัพธ์ ตรวจสอบความโปร่งใส และนำไปสู่การปรับปรุง	หลักธรรมาภิบาล คือหัวใจสำคัญในการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ โรงเรียนที่ยึดหลักนี้จะบริหารจัดการด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีโอกาสแสดงความคิดเห็นร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียน ระบบบริหารที่ดีจะเกิดการเปลี่ยนแปลง ช่วยให้โรงเรียนบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยตรง	/		

ที่มา : สรุปและสังเคราะห์โดยผู้วิจัย

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นวิเคราะห์		ระดับความเกี่ยวข้องกับตัวแปร		
	การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	ธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา	มาก	ปานกลาง	น้อย
งานวิจัยต่างประเทศ (ต่อ)					
Kimmett, P. (2005). The application of good governance to the political and administrative systems in 4 ASEAN countries. (Online)	โรงเรียนในประเทศที่พัฒนาแล้ว เน้นยุทธศาสตร์การเมืองที่มุ่งหลักธรรมาภิบาล การปฏิรูประบบบริหารอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ส่งผลให้การบริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพ หลักการเหล่านี้ เช่น การกระจายอำนาจ ติดตามผลการบริหาร ตรงกับแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยรวม	การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ ผสานกับการปรับเปลี่ยนระบบบริหาร ส่งผลให้โรงเรียนบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยตรง		/	
งานวิจัยในประเทศ					
อุบลวรรณ ประจง (2566 : บทคัดย่อ)	การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในสถานศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารงาน เพิ่มความโปร่งใส ยุติธรรม และสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผลลัพธ์ที่ได้คือ การยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยรวม ส่งผลดีต่อนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และสังคมในภาพรวม	หลักธรรมาภิบาลมาใช้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในระดับสูง โดยคำนึงถึงความโปร่งใส ยึดหลักนิติธรรม ยุติธรรม ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และคำนึงถึงความเท่าเทียมกัน	/		

ที่มา : สรุปและสังเคราะห์โดยผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นวิเคราะห์		ระดับความเกี่ยวข้องกับตัวแปร		
	การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	ธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา	มาก	ปานกลาง	น้อย
งานวิจัยในประเทศ (ต่อ)					
กัลยาณี ศิวธรรมปัญญา (2565 : บทคัดย่อ)	การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เน้นการเปิดเผยข้อมูล โปร่งใส ตรวจสอบได้ และป้องกันการทุจริต รวมไปถึงมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ	การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ ควรเน้นหลักคุณธรรมและความโปร่งใส อย่างไรก็ตาม ยังมีแนวทางพัฒนาที่ควรดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและโปร่งใสมากยิ่งขึ้น	/		
ปิยาภรณ์ พูลชัย (2565 : บทคัดย่อ)	ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริม วางแผน พัฒนาและติดตามผลงานของสถานศึกษา เช่น บริหารคน เงิน ของ สถานที่ และเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ กระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้บุคลากร และพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ	ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารงานอย่างโปร่งใส เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร จัดทำระบบร้องเรียนและการตรวจสอบ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากร บริหารงานอย่างมีจริยธรรมและความรับผิดชอบ	/		

ที่มา : สรุปและสังเคราะห์โดยผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นวิเคราะห์		ระดับความเกี่ยวข้องกับตัวแปร		
	การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	ธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา	มาก	ปานกลาง	น้อย
งานวิจัยในประเทศ (ต่อ)					
ขันแก้ว พรมคำ (2564 : บทคัดย่อ)	ผู้บริหารควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานให้เป็นปัจจุบัน ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาอย่างรัดกุม รวมทั้งจัดให้ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	ผู้บริหารควรกระจายงานในความรับผิดชอบให้กับบุคลากรอย่างเหมาะสม รวมทั้งสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีในการทำงาน และสถานศึกษาควรมีระบบติดตามและประเมินผลการทำงาน		/	
ขันทอง ไทยทวี (2562 : บทคัดย่อ)	ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการบริหารงานตามกฎระเบียบ กฎหมายอย่างเคร่งครัด บริหารงานอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้กับบุคลากร ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีจริยธรรมและความโปร่งใสในการ บริหารงาน จัดทำระบบร้องเรียนและการตรวจสอบ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ คุ้มค่า		/	

ที่มา : สรุปและสังเคราะห์โดยผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นวิเคราะห์		ระดับความเกี่ยวข้องกับตัวแปร		
	การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	ธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา	มาก	ปานกลาง	น้อย
งานวิจัยในประเทศ (ต่อ)					
สุนันท์ รุ่งแสงอรุณทอง และสงวน อินทร์รักษ์ (2562 : 934-944)	สถานศึกษาควรส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการวางแผน บริหารงานบุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์ สถานที่ และเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ	การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและหลักธรรมาภิบาลเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบริหารถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ	/		
ชมพูนุช บัวบังศร (2561 : 4-12)	องค์กรควนมีระบบบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน มีการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ	สถาบันมีจริยธรรมในการบริหารงาน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร มีการจัดทำระบบร้องเรียนและการตรวจสอบ มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากร มีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพคุ้มค่า	/		

ที่มา : สรุปและสังเคราะห์โดยผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นวิเคราะห์		ระดับความเกี่ยวข้องกับตัวแปร		
	การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	ธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา	มาก	ปานกลาง	น้อย
งานวิจัยในประเทศ (ต่อ)					
นิยม รัชตะวัฒน์วินัย (2561 : บทคัดย่อ)	ผู้บริหารต้องส่งเสริมระบบบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ เช่น วางแผน บริหารงานบุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์ สถานที่ และเทคโนโลยี อย่างมีประสิทธิภาพ กระจายอำนาจ และความรับผิดชอบ ติดตามและประเมินผล การดำเนินงาน พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหาร	ผู้บริหารควรมีจริยธรรมในการบริหารงานวิชาการ เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร จัดทำระบบร้องเรียนและการตรวจสอบ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากร	/		
พีระ พันธุ์งาม (2561 : 229-247)	ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจและความรับผิดชอบ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนใช้ทรัพยากร อย่างมีประสิทธิภาพ คุ้มค่า	องค์กรที่มีจริยธรรม ย่อมพัฒนาได้อย่างยั่งยืน โดยต้อง เปิดเผยข้อมูล มีระบบร้องเรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ		/	

ที่มา : สรุปและสังเคราะห์โดยผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นวิเคราะห์		ระดับความเกี่ยวข้องกับตัวแปร		
	การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	ธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา	มาก	ปานกลาง	น้อย
งานวิจัยในประเทศ (ต่อ)					
กมลพรรณ พึ่งด้วง (2560 : บทคัดย่อ)	ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาประกอบด้วยระบบบริหารงานที่ชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจ และประเมินผลและความรับผิดชอบติดตามการดำเนินงาน พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ	สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะด้านคุณธรรมและจริยธรรม เสมอภาค ความเปิดเผย และโปร่งใส การกระจายอำนาจ นิติธรรมการมีส่วนร่วม ฯลฯ	/		
จุฑามาศ ภู่สง่า (2560 : บทคัดย่อ)	ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน ควรมีการกำหนดกรอบระเบียบ วินัย ข้อบังคับในสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการใช้ทรัพยากรทางด้านงบประมาณและสาธารณูปโภคที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด	ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางการบริหารงานที่ชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน โดยคำนึงถึงหลักคุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใส	/		

ที่มา : สรุปและสังเคราะห์โดยผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นวิเคราะห์		ระดับความเกี่ยวข้องกับตัวแปร		
	การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	ธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา	มาก	ปานกลาง	น้อย
งานวิจัยในประเทศ (ต่อ)					
นัสรีน อับดุลเลาะ (2558 : บทคัดย่อ)	การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์กัน	หลักธรรมาภิบาลโดยเฉพาะหลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า และหลักนิติธรรม เป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	/		
พระมหาชินวัฒน์ ธมฺมเสฏฺโฐ (2557 : บทคัดย่อ)	การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องยึดหลักธรรมาภิบาลมาเป็นกรอบในการกำหนดแนวทาง	ผู้บริหารต้องประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลสร้างทัศนคติที่ดีส่งเสริมให้เห็นประโยชน์ส่วนรวม เสริมสร้างความสามัคคี	/		

ที่มา : สรุปและสังเคราะห์โดยผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษากระบวนการในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อศึกษาการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาเชิงปริมาณ

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง รวมทั้งสิ้น จำนวน 3,864 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2566 ก : 7)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan.1970 : 607 – 610) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Stratified random sampling) จำแนกตามจังหวัดที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 351 คน

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

จังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ชลบุรี	2,423	220
ระยอง	1,441	131
รวม	3,864	351

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2566 ก : 7

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การศึกษาเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ดังนี้

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ระยอง ที่มีผลการประเมินการบริหารจัดการตามหลักคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อยู่ในระดับ AA (คะแนน 95-100) จำนวน 12 คน

2. การสนทนากลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่มีผลการประเมินการบริหารจัดการตามหลักคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อยู่ในระดับ AA (คะแนน 95-100) ซึ่งไม่ใช่ผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 5 คน

3. กำหนดคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย 1) มีประสบการณ์เป็นผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 3 ปี 2) มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างน้อย 2 ปี และ 3) ยินดีและให้ความร่วมมือให้ข้อมูลเมื่อเกิดข้อสงสัยหรือขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เพิ่มเติมได้

การศึกษาเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามทฤษฎีการวัดเจตคติของลิเคอร์ท จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย

1.1 เพศ	จำนวน 1 ข้อ
1.2 วุฒิการศึกษาสูงสุด	จำนวน 1 ข้อ
1.3 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	จำนวน 1 ข้อ
1.4 ขนาดสถานศึกษา	จำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการ จำนวน 28 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย

2.1 ด้านการส่งเสริมการบริหารวิชาการ	จำนวน 6 ข้อ
2.2 ด้านการส่งเสริมการบริหารงานบุคคล	จำนวน 6 ข้อ
2.3 ด้านการส่งเสริมการบริหารงบประมาณ	จำนวน 5 ข้อ
2.4 ด้านการส่งเสริมการบริหารทั่วไป	จำนวน 5 ข้อ
2.5 ด้านระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	จำนวน 6 ข้อ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล จำนวน 17 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย

3.1 ด้านการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่	จำนวน 5 ข้อ
3.2 ด้านค่านิยมประชาธิปไตย	จำนวน 5 ข้อ
3.3 ด้านประชารัฐ	จำนวน 4 ข้อ
3.4 ด้านความรับผิดชอบทางการบริหาร	จำนวน 3 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

2. เทคนิคที่ใช้ในการวัดในครั้งนี้ เลือกใช้เทคนิคการวัดที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามทฤษฎีการวัดเจตคติของลิเคอร์ท (Likert Scale) ดังนี้

5 หมายถึง มีการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ระดับมาก

3 หมายถึง มีการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ระดับน้อย

1 หมายถึง มีการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ระดับน้อยที่สุด

3. สร้างข้อความที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อความ และข้อความที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 45 ข้อความ ตามนิยามศัพท์ที่ได้ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

4. นำข้อความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อความรายข้อว่าข้อความแต่ละข้อตรงกับสิ่งที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยให้ +1 คะแนน ถ้าลงความเห็นว่าตรง ให้ 0 คะแนน ถ้าลงความเห็นว่าไม่แน่ใจ และ ให้ -1 คะแนน

หากลงความเห็นว่าไม่ตรง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปแล้วนำไปใช้สร้างแบบสอบถาม คะแนนรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

ในกระบวนการพัฒนาเครื่องมือวิจัยเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำข้อคำถามเบื้องต้นจำนวน 78 ข้อ โดยพัฒนาข้อคำถามจากนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในการศึกษา ทั้งนี้ ข้อคำถามดังกล่าวได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ด้วยวิธีดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญได้ลงความเห็นว่า ข้อคำถามทั้งหมดผ่านเกณฑ์ความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้วัดตัวแปรที่กำหนดได้ อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญ 3 ใน 5 ท่าน ได้เสนอแนะว่า จำนวนข้อคำถามที่มีอยู่ 78 ข้อนั้นอาจมากเกินไป และอาจสร้างความไม่สะดวกให้กับผู้ตอบแบบสอบถาม จึงควรพิจารณารวมข้อคำถามที่มีข้อความเหมือนกัน คล้ายคลึงกัน หรือมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกัน เพื่อลดจำนวนข้อคำถามให้น้อยลงและคงความกระชับของแบบสอบถาม

ตามข้อเสนอแนะดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการพิจารณา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อคำถามโดยการรวมข้อคำถามที่มีความคล้ายคลึงกันหรือเนื้อหาเดียวกันเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้แบบสอบถามมีความกระชับ และยังคงครอบคลุมเนื้อหาที่สำคัญและจำเป็นต่อการวัดตัวแปรในการศึกษา จากกระบวนการดังกล่าว ผู้วิจัยได้ปรับลดจำนวนข้อคำถามจาก 78 ข้อ เหลือ 45 ข้อ โดยข้อคำถามที่คงไว้ยังคงสะท้อนตัวแปรทั้งหมดอย่างครบถ้วนและไม่ส่งผลต่อความถูกต้องของการวัดตัวแปร ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำเอกสารการประเมินข้อคำถาม (แบบฟอร์ม IOC) สำหรับข้อคำถามในรูปแบบเริ่มต้นที่มีจำนวน 78 ข้อ เพื่อแสดงให้เห็นกระบวนการตรวจสอบและพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ขณะที่แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการปรับปรุงจะมีจำนวน 45 ข้อ ซึ่งสะท้อนถึงข้อคำถามที่ได้ผ่านกระบวนการสังเคราะห์และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว จากนั้น ผู้วิจัยได้นำข้อคำถามที่ปรับปรุงแล้วเรียนปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งเห็นชอบให้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่เหมาะสม สะดวกต่อผู้ตอบ และยังคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือทางวิชาการ จากนั้นจึงนำเครื่องมือที่ปรับปรุงดังกล่าวไปทดสอบคำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นตามขั้นตอนต่อไป ทั้งนี้ รายละเอียดการรวมและปรับปรุงข้อคำถามได้รับการบันทึกไว้อย่างครบถ้วนในกระบวนการพัฒนาเครื่องมือดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 การปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่	จำนวนข้อเดิม	จำนวนข้อคงเหลือปรับปรุงตามความเห็นผู้เชี่ยวชาญ
ตอนที่ 2	53	28
ตอนที่ 3	25	17
รวม	78	45

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

5. นำข้อความที่คัดเลือกไว้จากข้อ 4 มาสร้างเป็นแบบสอบถามระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับข้าราชการครูในสถานศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-total Correlation) เท่ากับ 0.45 คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

6. นำข้อความที่ได้คัดเลือกไว้ตามข้อ 5 มาสร้างเป็นแบบสอบถามระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยองแล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับบุคลากรในสถานศึกษาที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (C-Coefficient) ของครอนบราค (Cronbach. 1990 : 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยองเท่ากับ 0.89

7. สรุปข้อคำถามที่หาค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นแล้วตามข้อ 6 ที่สมบูรณ์แล้วเพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์มอบหมายให้สถานศึกษาในสังกัดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ฉบับ พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์

3. ผู้วิจัยกำหนดวันในการรับเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการเก็บเครื่องมือรวบรวมข้อมูลกลับคืนด้วยตนเอง ผ่านระบบออนไลน์

4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนผ่านการตอบกลับในระบบออนไลน์และมีความสมบูรณ์ครบ 30 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรมแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา โดยหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง สังกัดโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 121)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับระดับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบค่าที (t - test)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาจำแนกตาม ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษาสูงสุด และขนาดสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเชิงปริมาณ

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าเฉลี่ย (Mean : $\overline{X}$) ใช้ในการวิเคราะห์ระดับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โดยมีสูตรในการคำนวณดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 42)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพ การส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โดยมีสูตรในการคำนวณดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 68)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการศึกษาเชิงปริมาณ

1. ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Index of Item Congruence : IOC) ใช้ในการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อความรายข้อ ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2560 : 206)

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับใช้ในการหาค่าอำนาจจำแนกข้อความรายข้อ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2560 : 212)

3. ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาทั้งฉบับ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2560 : 210)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานการศึกษาเชิงปริมาณ

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการรับรู้การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยการทดสอบค่าที (t-test)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด และขนาดสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

การศึกษาเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้ใช้แนวคำถามเป็นเครื่องมือหลักในการศึกษา และได้ดำเนินการ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาสภาพแวดล้อม แนวทางการพัฒนาและการวิเคราะห์สภาพบริบท ในระยะนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในพื้นที่ (Document Study) ได้แก่ รายงานการประชุม รายงานผลการดำเนินงานประจำปี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก และ การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โดยกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ระยอง ที่มีผลการประเมินการบริหารจัดการตามหลักคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อยู่ในระดับ AA (คะแนน 95-100) จำนวน 12 คน และ การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ระยอง ที่มีผลการประเมินการบริหารจัดการตามหลักคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. 2566 อยู่ในระดับ AA (คะแนน 95-100) ซึ่งไม่ใช่ผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 5 คน กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย 1) มีประสบการณ์เป็นผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 3 ปี 2) มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างน้อย 2 ปี และ 3) ยินดีและให้ความร่วมมือให้ข้อมูลเมื่อเกิดข้อสงสัยหรือขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เพิ่มเติมได้

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์บริบท (Context Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลของการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบข้อมูลแบบผสมผสานกัน ประกอบด้วย การตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Data Triangulation) ประกอบด้วย เวลา เนื้อหา วิธีการ เพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ จากนั้นนำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบแล้วมาทำการยืนยันข้อมูลโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Review) ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในงานวิทยานิพนธ์นี้ โดยนำเสนอข้อมูลให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือและความเหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาเชิงคุณภาพ

ได้มีการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ร่างแนวทางการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ขั้นตอนที่ 2 ยืนยันแนวทางการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์บริบท (Context analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูลของการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (content analysis) ทั้งจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม การตรวจสอบข้อมูลสามเส้า การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ การแยกแยะองค์ประกอบ การเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์เพื่อนำไปสู่การนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis) ดังวิธีการต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)
   1.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์เนื้อหา
   1.2 จำแนกข้อมูลตามแนวทางการพัฒนาแต่ละประเด็น
2. วิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
   2.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์เนื้อหา
   2.2 จำแนกข้อมูลตามแนวทางการพัฒนาแต่ละประเด็น
3. การตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Data Triangulation)
   3.1 นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาตรวจสอบว่าถูกต้องหรือไม่ โดยการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล แหล่งที่มาของข้อมูล ทฤษฎีที่นำมาใช้ประกอบการสังเคราะห์ข้อมูล

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

4. การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Review)

4.1 นำเสนอข้อมูลให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือและความเหมาะสม

การทดสอบสมมติฐานการศึกษาเชิงคุณภาพ

ทดสอบสมมติฐานตรวจสอบข้อมูลด้วยเทคนิคสามเส้า (Triangulation) ประกอบด้วย การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล แหล่งที่มาของข้อมูล ทฤษฎีที่นำมาใช้ประกอบการสังเคราะห์ข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบแล้วมาทำการยืนยันโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Review) โดยนำเสนอข้อมูลให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม และมีประโยชน์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 4
การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าที
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าเอฟ
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
SS	แทน	ค่า Sum of Squares
MS	แทน	ค่า Mean of Squares
df	แทน	ค่า Degrees of Freedom
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ตอน ตามลำดับความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอด้วยจำนวนและร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง นำเสนอด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และอันดับของแต่ละด้าน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน นำเสนอด้วยการทดสอบค่าที (t - test) ส่วนวุฒิการศึกษาสูงสุด และขนาดของสถานศึกษา นำเสนอด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ในส่วนของการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ในส่วนของการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสนทนากลุ่ม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและ ขนาดของสถานศึกษา

รายการ	จำนวน (n = 351)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	91	25.93
หญิง	260	74.07
รวม	351	100.00
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	264	75.21
ปริญญาโท	85	24.22
ปริญญาเอก	2	0.57
รวม	351	100.00
3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	134	38.18
5-10 ปี	102	29.06
11- 20 ปี	67	19.09
20 ปีขึ้นไป	48	13.68
รวม	351	100.00

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	
	(n = 351)	ร้อยละ
4. ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดใหญ่พิเศษ	71	20.23
ขนาดใหญ่	136	38.75
ขนาดกลาง	144	41.03
รวม	351	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 351 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 74.07 และเป็นเพศชาย จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 25.93 ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 75.21 ปริญญาโท จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 24.22 ปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.57 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 38.18 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 29.06 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 11-20 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 19.09 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 13.68 และ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 41.03 ขนาดใหญ่ จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 38.75 และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 20.23

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง นำเสนอด้วยค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และอันดับของแต่ละด้าน ดังตารางที่ 4.2-4.6

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

การส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง	**(n = 351)**		**ระดับ**	**อันดับ**
	$\overline{X}$	**S.D.**		
1. หลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่	4.56	0.62	มากที่สุด	4
2. หลักค่านิยมประชาธิปไตย	4.66	0.55	มากที่สุด	1
3. หลักประชารัฐ	4.60	0.59	มากที่สุด	3
4. หลักความรับผิดชอบทางการบริหาร	4.63	0.60	มากที่สุด	2
รวม	4.61	0.59	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับการรับรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีค่าเฉลี่ย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.61, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักค่านิยมประชาธิปไตย ($\overline{X}$ = 4.66, S.D. = 0.55) หลักความรับผิดชอบทางการบริหาร ($\overline{X}$ = 4.63, S.D. = 0.60) หลักประชารัฐ ($\overline{X}$ = 4.60, S.D. = 0.59) และ หลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ($\overline{X}$ = 4.56, S.D. = 0.62) ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ด้านระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ในส่วนของ หลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่

หลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่	(n = 351) $\overline{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ผู้บริหารวางแผนและจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีการวางเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน คำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.62	0.55	มากที่สุด	3
2. สถานศึกษามีการลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นและลดระยะเวลาในการปฏิบัติราชการ	4.30	0.77	มาก	5
3. สถานศึกษามีการวัดผลการดำเนินงานและนำผลการวัดผลการดำเนินงานนั้น มาปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง	4.64	0.54	มากที่สุด	1
4. สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อความคาดหวังและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนได้อย่างหมาะสม	4.60	0.58	มากที่สุด	4
5. สถานศึกษาดำเนินการตามกระบวนการอย่างเป็นระบบ ยุติธรรม มีมาตรฐาน ควบคุมความเสี่ยงและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีการรายงานผลการดำเนินงานต่อสาธารณชน	4.63	0.54	มากที่สุด	2
รวม	4.56	0.60	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า หลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.56, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการวัดผลการดำเนินงานและนำผลการวัดผลการดำเนินงานนั้น มาปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง ($\overline{X}$ = 4.64, S.D. = 0.54) สถานศึกษาดำเนินการตามกระบวนการอย่างเป็นระบบ ยุติธรรม มีมาตรฐาน ควบคุมความเสี่ยงและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีการรายงานผลการดำเนินงานต่อสาธารณชน ($\overline{X}$ = 4.63, S.D. = 0.54) และ ผู้บริหารวางแผนและจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีการวางเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน คำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\overline{X}$ = 4.62, S.D. = 0.55) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ด้านระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ในส่วนของ หลักค่านิยมประชาธิปไตย

หลักค่านิยมประชาธิปไตย	(n = 351) $\overline{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
6. สถานศึกษามีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ตอบข้อสงสัย และรายงานความโปร่งใสอย่างครบถ้วนต่อสาธารณชนผ่านช่องทางที่เข้าถึงได้ง่าย	4.68	0.53	มากที่สุด	3
7. สถานศึกษามีแนวทางในการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน	4.57	0.59	มาก	5
8. สถานศึกษามีการปรับปรุงระบบการตรวจสอบภายในและการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง	4.64	0.57	มากที่สุด	4
9. สถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากรยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.74	0.51	มากที่สุด	1
10. สถานศึกษาปฏิบัติราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ให้บริการแก่ผู้รับบริการอย่างเท่าเทียม โดยยึดเอาสิทธิเสรีภาพของผู้รับบริการเป็นที่ตั้ง	4.71	0.52	มากที่สุด	2
รวม	4.66	0.54	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า หลักค่านิยมประชาธิปไตย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.66, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากรยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ($\overline{X}$ = 4.74, S.D. = 0.51) สถานศึกษาปฏิบัติราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ให้บริการแก่ผู้รับบริการอย่างเท่าเทียม โดยยึดเอาสิทธิเสรีภาพของผู้รับบริการเป็นที่ตั้ง ($\overline{X}$ = 4.71, S.D. = 0.52) และสถานศึกษามีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ตอบข้อสงสัย และรายงานความโปร่งใสอย่างครบถ้วนต่อสาธารณชนผ่านช่องทางที่เข้าถึงได้ง่าย ($\overline{X}$ = 4.68, S.D. = 0.53) ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราไพพรรณี

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ด้านระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ในส่วนของ หลักประชารัฐ

หลักประชารัฐ	(n = 351) $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
11. สถานศึกษามีการมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ และส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนินงาน	4.61	0.58	มากที่สุด	2
12. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการดำเนินงาน การรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ และแสดงทัศนะ	4.55	0.61	มาก	4
13. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในร่วมในการเสนอปัญหา ร่วมคิดแก้ไขปัญหา รวมถึงตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน	4.60	0.58	มากที่สุด	3
14. สถานศึกษามีการรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	4.64	0.57	มากที่สุด	1
รวม	4.60	0.59	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า หลักประชารัฐ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ($\bar{X}$ = 4.64, S.D. = 0.57) สถานศึกษามีการมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ และส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนินงาน ($\bar{X}$ = 4.61, S.D. = 0.58) และ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในร่วมในการเสนอปัญหา ร่วมคิดแก้ไขปัญหา รวมถึงตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.58) ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ด้านระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ในส่วนของ หลักความรับผิดชอบทางการบริหาร

หลักความรับผิดชอบทางการบริหาร	(n = 351) $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
15. ผู้บริหารสถานศึกษามีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.60	0.58	มากที่สุด	3
16. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.64	0.63	มาก	2
17. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม	4.66	0.60	มากที่สุด	1
รวม	4.63	0.60	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า หลักความรับผิดชอบทางการบริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.63, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.60) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X}$ = 4.64, S.D. = 0.63) และ ผู้บริหารสถานศึกษามีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.58) ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับการรับรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา ดังตารางที่ 4.7 – 4.10

ตารางที่ 4.7 ผลการเปรียบเทียบระดับการรับรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง	**เพศ**				*t*	*p*
	ชาย		**หญิง**			
	(*n* = 91)		**(*n* = 260)**			
	$\bar{X}$	*S.D.*	$\bar{X}$	*S.D.*		
1. หลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่	4.54	0.54	4.65	0.64	-.500	.617
2. หลักค่านิยมประชาธิปไตย	4.77	0.46	4.64	0.57	.537	.580
3. หลักประชารัฐ	4.71	0.47	4.57	0.62	1.557	.120
4. หลักความรับผิดชอบทางการบริหาร	4.55	0.59	4.62	0.61	-.210	.834
รวม	4.64	0.52	4.62	0.61	.440	.660

* p < .05

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับการรับรู้การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกรายด้าน คือ ด้านหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (p = .617) ด้านหลักค่านิยมประชาธิปไตย (p = .580) ด้านหลักประชารัฐ (p = .120) หลักความรับผิดชอบทางการบริหาร (p = .834) และในภาพรวม (p = .660)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด โดยรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง	**แหล่งความแปรปรวน**	**SS**	**df**	**MS**	**F**	**p**
1. หลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่	ระหว่างกลุ่ม	15.226	2	7.613	1.781	.170
	ภายในกลุ่ม	1487.839	348	4.275		
	รวม	1503.066	350			
2. หลักค่านิยมประชาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	37.936	2	18.968	3.433	.033*
	ภายในกลุ่ม	1923.038	348	5.526		
	รวม	1960.974	350			
3. หลักประชารัฐ	ระหว่างกลุ่ม	11.624	2	5.812	1.278	.280
	ภายในกลุ่ม	1582.120	348	4.546		
	รวม	1593.744	350			
4. หลักความรับผิดชอบทางการบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	42.120	2	21.060	7.623	.001*
	ภายในกลุ่ม	961.390	348	2.763		
	รวม	1003.510	350			
	ระหว่างกลุ่ม	1.335	2	.667	3.069	.048*
รวม	ภายในกลุ่ม	75.683	348	.217		
	รวม	77.018	350			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ระดับการรับรู้การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด ในภาพรวม ($p = .048$) ด้านหลักค่านิยมประชาธิปไตย ($p = .033$) และด้านหลักหลักความรับผิดชอบทางการบริหาร ($p = .001$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ในด้านหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ($p = .170$) และ ด้านหลักประชารัฐ ($p = .280$) ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการที่มีระสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. หลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่	ระหว่างกลุ่ม	58.553	3	19.518	4.688	.003**
	ภายในกลุ่ม	1444.513	347	4.163		
	รวม	1503.066	350			
2. หลักค่านิยมประชาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	59.702	3	19.901	3.632	.013*
	ภายในกลุ่ม	1901.272	347	5.479		
	รวม	1960.974	350			
3. หลักประชารัฐ	ระหว่างกลุ่ม	99.887	3	33.296	7.734	.000***
	ภายในกลุ่ม	1493.857	347	4.305		
	รวม	1593.744	350			
4. หลักความรับผิดชอบทางการบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	18.078	3	6.026	2.122	.097
	ภายในกลุ่ม	985.432	347	2.840		
	รวม	1003.510	350			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3.141	3	1.047	4.917	.002**
	ภายในกลุ่ม	73.877	347	.213		
	รวม	77.018	350			

* p < .05, ** p < .01, *** p < .001

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ระดับการรับรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักความรับผิดชอบทางการบริหาร จำแนกรายด้าน ดังนี้ ด้านหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (p = .003) ด้านหลักค่านิยมประชาธิปไตย (p = .013) หลักประชารัฐ (p = .000) และในภาพรวม (p = .002) แต่ในด้านหลักความรับผิดชอบทางการบริหาร (p = .097) ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการที่มีระสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. หลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่	ระหว่างกลุ่ม	23.056	2	11.528	2.711	.068
	ภายในกลุ่ม	1480.009	348	4.253		
	รวม	1503.066	350			
2. หลักค่านิยมประชาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	51.978	2	25.989	4.738	.009**
	ภายในกลุ่ม	1908.997	348	5.486		
	รวม	1960.974	350			
3. หลักประชารัฐ	ระหว่างกลุ่ม	69.862	2	34.931	7.977	.000***
	ภายในกลุ่ม	1523.882	348	4.379		
	รวม	1593.744	350			
4. หลักความรับผิดชอบทางการบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	18.551	2	9.276	3.277	.039*
	ภายในกลุ่ม	984.959	348	2.830		
	รวม	1003.510	350			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.090	2	1.045	4.852	.008**
	ภายในกลุ่ม	74.928	348	.215		
	รวม	77.018	350			

* p < .05, ** p < .01, *** p < .001

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ระดับการรับรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามตามขนาดของสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้าน ยกเว้นด้านหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกรายด้าน ดังนี้ หลักค่านิยมประชาธิปไตย (p = .009) ด้านหลักประชารัฐ (p = .000) ด้านหลักความรับผิดชอบทางการบริหาร (p = .039) และในภาพรวม (p = .008) แต่ในด้านหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (p = .068) ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก

แนวทางการส่งเสริมระบบบการบริหารจัดการที่มีประประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อยู่ในระดับ AA (คะแนน 95-100) จำนวน 12 คน จากการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการสถานศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาตามหลักธรรมาภิบาลผ่าน 5 แนวทางหลัก เริ่มจาก

แนวทางที่ 1 การส่งเสริมธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วน จัดระบบสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งช่วยสร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นต่อสถานศึกษา

แนวทางการส่งเสริมธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นต่อโรงเรียน โดยเน้นการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส ระบบสื่อสารที่เข้าถึงได้ง่าย และการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพช่วยให้ข้อมูลถูกต้องและรวดเร็ว สร้างความรู้สึกมีคุณค่าและเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน นอกจากนี้การเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและเสนอความคิดเห็น ช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจและสนับสนุนการบริหารที่โปร่งใสและยั่งยืน

“การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับครู บุคลากรและผู้ปกครอง ระบบการสื่อสารต้องโปร่งใสและเข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถรับรู้ข้อมูลที่สำคัญได้อย่างทันท่วงที การที่ครูและบุคลากรได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน จะช่วยให้พวกเขามีความมั่นใจในทิศทางการบริหารของโรงเรียน นอกจากนี้การให้ผู้ปกครองได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนและกิจกรรมของโรงเรียน จะช่วยสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาของนักเรียนได้”

(ผู้บริหารท่านที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 กรกฎาคม 2567)

“การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นปัจจัยที่ทำให้ทุกคนรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน การจัดประชุมครูและบุคลากรเป็นประจำทุกเดือน เป็นวิธีที่ดีในการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาโรงเรียน ทุกคนมีโอกาสที่จะเสนอความเห็นและแสดงความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมหรือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างความรู้สึกมีคุณค่าและเป็นส่วนหนึ่งของทีม”

(ผู้บริหารท่านที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 กรกฎาคม 2567)

“ระบบร้องเรียนและข้อเสนอแนะที่เปิดกว้างช่วยให้ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ และร่วมกันปรับปรุงการทำงานได้อย่างเต็มที่ โรงเรียนต้องมีช่องทางที่ชัดเจนและ

เข้าถึงง่ายสำหรับการร้องเรียนและข้อเสนอแนะ เช่น กล่องข้อเสนอแนะ หรือการใช้แอปพลิเคชันออนไลน์ที่ทันสมัย นอกจากนี้การติดตามและตอบสนองต่อข้อร้องเรียนและข้อเสนอแนะอย่างรวดเร็วและจริงจัง จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในระบบการบริหารจัดการของโรงเรียน”

(ผู้บริหารท่านที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 กรกฎาคม 2567)

“การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม เป็นวิธีที่ดีในการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในโรงเรียน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การประชุมผู้ปกครอง การจัดกิจกรรมสาธารณะเพื่อแสดงผลงานของนักเรียน การออกไปช่วยเหลือชุมชน และการเชิญชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน จะช่วยให้ผู้ปกครองและชุมชนรู้สึกว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนและนักเรียน”

(ผู้บริหารท่านที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 กรกฎาคม 2567)

“ความโปร่งใสในการจัดทำและเปิดเผยแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับครูและบุคลากรในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรของโรงเรียน การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย จะช่วยให้ทุกคนเห็นภาพรวมของการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดทำรายงานการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี และการประชุมสรุปผลการใช้จ่ายงบประมาณ จะช่วยให้ครูและบุคลากรมีความมั่นใจในเรื่องการบริหารจัดการและการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนได้มากขึ้น”

(ผู้บริหารท่านที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 กรกฎาคม 2567)

“การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการตัดสินใจเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้โรงเรียนมีความโปร่งใสและได้รับความไว้วางใจจากทุกฝ่าย การจัดประชุมกับผู้ปกครองและชุมชนเป็นประจำ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรม จะช่วยให้โรงเรียนได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์และสามารถนำมาปรับปรุงการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังช่วยสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนและนักเรียนได้อีกด้วย”

(ผู้บริหารท่านที่ 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 กรกฎาคม 2567)

“การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินและการจัดการงบประมาณอย่างโปร่งใส ช่วยให้ทุกคนมั่นใจในความโปร่งใสของโรงเรียน การจัดทำรายงานการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจนและโปร่งใส การจัดประชุมสรุปผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี ผ่านช่องทางที่เข้าถึงง่าย จะช่วยส่งเสริมภาพของความโปร่งใสให้สถานศึกษาได้มาก เมื่อผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่าโรงเรียนมีความจริงใจ เขาก็จะเข้ามาช่วยเหลือเกื้อกูลโรงเรียนในที่สุด”

(ผู้บริหารท่านที่ 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กรกฎาคม 2567)

“การมีระบบการสื่อสารที่โปร่งใสและเข้าถึงได้ง่าย ช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับทุกฝ่าย ระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญได้อย่างทันท่วงที การใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร เช่น เว็บไซต์ของโรงเรียน แอปพลิเคชัน และสื่อสังคมออนไลน์ จะช่วยให้การสื่อสารเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น”

(ผู้บริหารท่านที่ 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กรกฎาคม 2567)

“การให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้พวกเขารู้สึกมีคุณค่าและเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน การเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการบริหารจัดการ จะช่วยสร้างความรู้สึกว่าทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของทีม การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจยังช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นและความภาคภูมิใจในบทบาทของตนเอง”

(ผู้บริหารท่านที่ 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กรกฎาคม 2567)

“ระบบรับฟังความคิดเห็นที่เปิดกว้างนี่สำคัญ ช่วยพัฒนาการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนได้อย่างดี ที่สำคัญการตอบสนองอย่างรวดเร็วและจริงจังจะสร้างความเชื่อมั่นในตัวผู้บริหารได้ด้วย”

(ผู้บริหารท่านที่ 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กรกฎาคม 2567)

“การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เป็นกลยุทธ์สำคัญในการเสริมสร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นต่อสถานศึกษา การบูรณาการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกเข้าสู่กระบวนการจัดกิจกรรมของโรงเรียน อาทิ การจัดงานผู้ปกครองสัมพันธ์ นิทรรศการแสดงผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน หรือ โครงการบริการวิชาการแก่ชุมชน ล้วนส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันการศึกษาและกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและศักยภาพของผู้เรียนอย่างยั่งยืน”

(ผู้บริหารท่านที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

“การเปิดเผยข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ช่วยให้เกิดความโปร่งใสและความไว้วางใจในกระบวนการบริหารจัดการ และการเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณ จะช่วยสร้างความมั่นใจในเรื่องความโปร่งใสและการบริหารจัดการทรัพยากรของโรงเรียน”

(ผู้บริหารท่านที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สรุปได้ว่า การสร้างความเชื่อมั่นต่อสถานศึกษาต้องอาศัยการบริหารจัดการที่เน้นธรรมาภิบาลเป็นหลัก โดยให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อสร้างความไว้วางใจในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ

นอกจากนี้ การมีระบบสื่อสารที่มีประสิทธิภาพยังช่วยให้ทุกฝ่ายได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและทันท่วงที อีกทั้งยังเสริมสร้างความร่วมมือในทุกระดับ ตั้งแต่การปรับปรุงหลักสูตรจนถึงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ผู้ให้ข้อมูลยังเน้นย้ำว่าการเปิดเวทีให้ทุกฝ่ายได้แสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยจะช่วยสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของการบริหารที่ยั่งยืน

แนวทางที่ 2 การยกระดับสมรรถนะวิชาชีพและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา ผ่านการอบรมต่อเนื่อง การประเมินผลที่เป็นธรรม และการสร้างแรงจูงใจ รวมถึงการบูรณาการเทคโนโลยีในการสอน

การยกระดับสมรรถนะวิชาชีพครูและพัฒนาศักยภาพบุคลากรเป็นพื้นฐานสำคัญของการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยเน้นการอบรมอย่างต่อเนื่องในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ การประเมินผลที่โปร่งใสและเป็นธรรม และการสร้างขวัญกำลังใจผ่านรางวัลและการยกย่องชมเชย ทั้งนี้ยังมุ่งเน้นการบูรณาการเทคโนโลยีในการสอนเพื่อให้ครูพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในวงการศึกษา การพัฒนาที่ครอบคลุมนี้จะส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน

"การพัฒนาครูและบุคลากรเป็นสิ่งที่เรามุ่งมั่นอย่างต่อเนื่อง เราจัดอบรมและพัฒนาวิชาชีพให้กับครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้พวกเขามีทักษะที่ทันสมัยและสามารถนำไปใช้ในการสอน การฝึกอบรมเหล่านี้ไม่เพียงแค่เน้นทฤษฎีเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการปฏิบัติจริงที่สามารถนำไปปรับใช้ในห้องเรียนได้ ครูที่ได้รับการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องจะมีความมั่นใจในความสามารถของตนเองและสามารถพัฒนาศักยภาพของนักเรียนได้อย่างเต็มที่"

(ผู้บริหารท่านที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 กรกฎาคม 2567)

"ระบบการประเมินผลที่โปร่งใสและยุติธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาบุคลากร เราได้จัดทำแบบประเมินที่ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในเรื่องการสอน การพัฒนานักเรียน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน นอกจากนี้ เรายังรับฟังความคิดเห็นจากครูในการปรับปรุงระบบการประเมิน เพื่อให้เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการพัฒนาตนเองมากกว่าการลงโทษ การมีระบบการประเมินที่เป็นธรรมจะช่วยให้ครูมีความมั่นใจในกระบวนการประเมินและพร้อมที่จะพัฒนาตนเองตามคำแนะนำ"

(ผู้บริหารท่านที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 กรกฎาคม 2567)

"การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูและบุคลากรเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เรามีการมอบรางวัลและยกย่องชมเชยครูที่มีผลงานดีเด่น เพื่อเป็นการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจในการทำงาน นอกจากนี้ เรายังจัดกิจกรรมสันทนาการและกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครูและบุคลากร เพื่อให้ครูและบุคลากรรู้สึกผ่อนคลายและมีความสุขในการทำงาน"

(ผู้บริหารท่านที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 กรกฎาคม 2567)

"การพัฒนาวิชาชีพของครูควรเน้นที่การฝึกอบรมและการศึกษาดูงานที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในวงการศึกษา การฝึกอบรมควรเน้นที่การเพิ่มพูนทักษะใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอน เช่น การใช้เทคโนโลยีในการสอน การพัฒนาทักษะการสื่อสาร หรือการเรียนรู้เทคนิคการสอนแบบใหม่ ๆ นอกจากนี้ การศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่มีนวัตกรรมใหม่ ๆ จะช่วยให้ครูได้รับประสบการณ์และแนวคิดที่สามารถนำมาปรับใช้ในการสอนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ"

(ผู้บริหารท่านที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 กรกฎาคม 2567)

"การมีระบบการประเมินผลที่ชัดเจนและเป็นธรรม ทำให้ครูมีความมั่นใจในกระบวนการประเมินและพร้อมที่จะพัฒนาตนเอง การประเมินผลควรมีการกำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจนและโปร่งใส รวมถึงการให้ข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์ เพื่อให้ครูรู้จุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนา"

(ผู้บริหารท่านที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 กรกฎาคม 2567)

"การพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยีให้กับครูเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เราจัดอบรมเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการสอน รวมถึงการใช้สื่อดิจิทัลในการสร้างบทเรียนที่น่าสนใจ การมีทักษะทางด้านเทคโนโลยีจะช่วยให้ครูสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสามารถนำเสนอเนื้อหาการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและน่าสนใจยิ่งขึ้น"

(ผู้บริหารท่านที่ 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 กรกฎาคม 2567)

"การจัดอบรมและกิจกรรมพัฒนาครูควรมีความต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลา การจัดอบรมควรครอบคลุมทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้ครูสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการสอนจริง นอกจากนี้ การสร้างเครือข่ายระหว่างครูเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ยังเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาความสามารถของครู"

(ผู้บริหารท่านที่ 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กรกฎาคม 2567)

"การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูผ่านการมอบรางวัลและการยกย่องชมเชยเป็นสิ่งที่สำคัญในการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน การให้รางวัลและการยกย่องชมเชยครูที่มีผลงานดีเด่น ไม่เพียงแต่เป็นการสร้างแรงจูงใจ แต่ยังเป็นการยอมรับในความสามารถและความทุ่มเทของครู นอกจากนี้ การสร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็นกันเองและสนับสนุน จะช่วยให้ครูรู้สึกมีความสุขในการทำงานและพร้อมที่จะพัฒนาตนเองต่อไป"

(ผู้บริหารท่านที่ 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กรกฎาคม 2567)

"ระบบการประเมินสมรรถนะครูต้องยึดหลักความโปร่งใสและความเป็นธรรม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการและกระตุ้นการพัฒนาตนเอง การกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนและการให้ข้อมูลป้อนกลับเชิงสร้างสรรค์เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการประเมินผล จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและทัศนคติเชิงบวกต่อกระบวนการประเมิน ส่งผลให้การประเมินกลายเป็นเครื่องมือที่ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างยั่งยืน"

(ผู้บริหารท่านที่ 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กรกฎาคม 2567)

"การพัฒนาครูควรเน้นที่การพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยีและการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอน การจัดอบรมเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และแอปพลิเคชันต่าง ๆ การให้ครูมีโอกาสได้ฝึกฝนและทดลองใช้เทคโนโลยีในการสอนจริง จะช่วยให้พวกเขามีความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีและสามารถพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น"

(ผู้บริหารท่านที่ 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กรกฎาคม 2567)

"การพัฒนาวิชาชีพของครูควรมีการฝึกอบรมและการศึกษาดูงานที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในวงการศึกษา การฝึกอบรมควรเน้นที่การเพิ่มพูนทักษะใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอน จะช่วยให้ครูได้รับประสบการณ์และแนวคิดที่สามารถนำมาปรับใช้ในการสอนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การจัดประชุมหรือเวิร์กช็อปเพื่อให้ครูสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ยังเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาความสามารถของครูด้วย"

(ผู้บริหารท่านที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

"การสร้างบรรยากาศการทำงานที่เกื้อกูลและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ส่งผลให้บุคลากรมีความสุขในการปฏิบัติงานและมีแรงขับในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมสันทนาการและกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร อาทิ การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ หรือการจัดงานสังสรรค์ ล้วนเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการผ่อนคลายและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน นำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรในระยะยาว"

(ผู้บริหารท่านที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

สรุปได้ว่า การยกระดับคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรเป็นอันดับแรก โดยจัดให้มีระบบการอบรมและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูและบุคลากรมีทักษะที่ทันสมัยและพร้อมปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงในวงการศึกษา การประเมินผลที่เป็นธรรมและโปร่งใสเป็นอีกเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและแรงจูงใจในการทำงาน โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมิน ทำให้การพัฒนาศักยภาพ

เป็นไปในเชิงสร้างสรรค์มากกว่าการควบคุมหรือกดดัน รวมถึงการสร้างขวัญกำลังใจผ่านการมอบรางวัลและยกย่องชมเชยครูที่มีผลงานดีเด่น

แนวทางที่ 3 การบริหารจัดการทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ตามวงจรคุณภาพ PDCA เน้นการวางแผนงบประมาณที่โปร่งใส การจัดการอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และการบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง

การบริหารจัดการทรัพยากรตามวงจรคุณภาพ PDCA ในโรงเรียนมุ่งเน้นการวางแผนงบประมาณที่โปร่งใส โดยเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและตรวจสอบการใช้จ่าย เพื่อลดปัญหาการใช้งบประมาณที่ไม่เหมาะสมและเสริมสร้างความไว้วางใจในระบบบริหาร การติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายอย่างสม่ำเสมอช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรมีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ การเปิดเผยรายงานการใช้งบประมาณยังเป็นการส่งเสริมความโปร่งใสและความรับผิดชอบในการจัดการทรัพยากรของโรงเรียน

"การจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจนและโปร่งใสเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ การที่ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนงบประมาณ ช่วยให้พวกเขาเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า นอกจากนี้ ยังส่งเสริมความรับผิดชอบร่วมกันในการใช้จ่ายงบประมาณ ลดปัญหาการใช้จ่ายที่ไม่เหมาะสม และสร้างความไว้วางใจในระบบการบริหารจัดการของโรงเรียน"

(ผู้บริหารท่านที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 กรกฎาคม 2567)

"เรามีระบบการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเข้มงวด เพื่อให้มั่นใจว่าเงินถูกใช้ไปในทางที่เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด การติดตามและประเมินผลอย่างละเอียด ช่วยให้เราสามารถตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการศึกษา การบริหารจัดการ และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การประเมินผลยังช่วยให้เราสามารถปรับปรุงกระบวนการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น"

(ผู้บริหารท่านที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 กรกฎาคม 2567)

"การจัดทำรายงานการใช้จ่ายงบประมาณและนำเสนอให้กับครู บุคลากร และผู้ปกครองทุกปี เป็นวิธีที่ดีในการสร้างความโปร่งใสและความไว้วางใจ การเปิดเผยข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณอย่างละเอียด ช่วยให้ทุกคนเข้าใจถึงการใช้ทรัพยากรของโรงเรียน และสามารถตรวจสอบการใช้จ่ายได้ การนำเสนอรายงานการใช้จ่ายงบประมาณยังช่วยให้เราได้รับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากครู บุคลากร และผู้ปกครอง เพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณให้ดีขึ้น"

(ผู้บริหารท่านที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 กรกฎาคม 2567)

"การมีแผนการใช้จ่ายที่ชัดเจนช่วยให้การบริหารจัดการงบประมาณเป็นไปอย่างราบรื่น และลดปัญหาการใช้จ่ายที่ไม่เหมาะสม ช่วยให้เราสามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังช่วยลดความเสี่ยงในการใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่เป็นไปตามแผน และป้องกันปัญหาทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต"

(ผู้บริหารท่านที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 กรกฎาคม 2567)

"การมีส่วนร่วมในการวางแผนงบประมาณทำให้ทุกคนรู้สึกว่ามีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อการใช้จ่ายของโรงเรียน การเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนงบประมาณช่วยให้พวกเขามีความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบต่อการใช้จ่ายทรัพยากร นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียน"

(ผู้บริหารท่านที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 กรกฎาคม 2567)

"การการบริหารจัดการทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ตามวงจรคุณภาพ PDCA เป็นสิ่งสำคัญ เราต้องมีการวางแผนและจัดสรรทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด การใช้ข้อมูลและสถิติเพื่อประเมินความต้องการที่แท้จริงช่วยให้เราสามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ เรายังต้องมีการติดตามและประเมินผลการใช้ทรัพยากรเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง"

(ผู้บริหารท่านที่ 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 กรกฎาคม 2567)

"การมีระบบการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเข้มงวดช่วยให้มั่นใจได้ว่าเงินถูกใช้ไปในทางที่เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด การติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอช่วยให้เราสามารถตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการศึกษา การบริหารจัดการและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน"

(ผู้บริหารท่านที่ 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กรกฎาคม 2567)

"การจัดทำและเผยแพร่รายงานการบริหารงบประมาณประจำปีต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เป็นกลไกสำคัญในการสร้างธรรมาภิบาลและความไว้วางใจในองค์กร การเปิดเผยข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการจัดสรรและใช้จ่ายทรัพยากรทางการเงิน ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในกระบวนการบริหารทรัพยากรของสถานศึกษา และเอื้อต่อการตรวจสอบและถ่วงดุล"

(ผู้บริหารท่านที่ 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กรกฎาคม 2567)

"การมีแผนการใช้จ่ายที่ชัดเจนและโปร่งใสช่วยลดปัญหาการใช้จ่ายที่ไม่เหมาะสม และเพิ่มความโปร่งใสในการบริหารจัดการ การวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณตามบริบทของสถานศึกษาช่วยให้เราสามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังช่วยลดความเสี่ยงในการใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่เป็นไปตามแผน และป้องกันปัญหาการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต"

(ผู้บริหารท่านที่ 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กรกฎาคม 2567)

"การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในการวางแผนงบประมาณทำให้พวกเขารู้สึกว่ามีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อการใช้จ่ายของโรงเรียน การเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนงบประมาณ ช่วยให้พวกเขามีความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบต่อการใช้จ่ายทรัพยากร นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียน"

(ผู้บริหารท่านที่ 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กรกฎาคม 2567)

"การจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจนและโปร่งใสช่วยให้การบริหารจัดการงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เราสามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดความเสี่ยงในการใช้จ่ายที่ไม่เป็นไปตามแผน การเปิดเผยข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณยังช่วยสร้างความไว้วางใจในระบบการบริหารจัดการของโรงเรียน"

(ผู้บริหารท่านที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

"การมีระบบการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเข้มงวดช่วยให้มั่นใจได้ว่าเงินถูกใช้ไปในทางที่เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด การประเมินผลยังช่วยให้เราสามารถปรับปรุงกระบวนการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น"

(ผู้บริหารท่านที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

สรุปได้ว่า การบริหารทรัพยากรในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยการวางแผนอย่างเป็นระบบ โดยใช้แนวทาง PDCA (Plan-Do-Check-Act) เป็นเครื่องมือในการจัดการให้เกิดความยั่งยืน สิ่งสำคัญคือการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจน โปร่งใส และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบร่วมกันและลดความเสี่ยงในการใช้จ่ายที่ไม่คุ้มค่า นอกจากนี้ การมีระบบติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายที่เข้มงวดจะช่วยให้มั่นใจว่าทรัพยากรถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์สูงสุดทางการศึกษา โดยทุกฝ่ายสามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

แนวทางที่ 4 การบริหารจัดการด้านวิชาการเชิงรุกเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ในการเรียนการสอน

การบริหารจัดการด้านวิชาการเชิงรุกในโรงเรียนเน้นการปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาทักษะครูอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนการสอน การพัฒนาครูให้มีทักษะที่ทันสมัยช่วยให้พวกเขาสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การปรับปรุงแหล่งเรียนรู้และการจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยยังส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงการประเมินความต้องการของนักเรียนเพื่อปรับหลักสูตรให้ตรงตามความสนใจ

“การสนับสนุนการพัฒนาครูในด้านวิชาการเป็นสิ่งที่เรามุ่งมั่นอย่างต่อเนื่อง เราจัดอบรมและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้ครูมีทักษะและความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ การอบรมครูเน้นการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้จริงในห้องเรียน รวมถึงการฝึกฝนทักษะการจัดการห้องเรียนและการสร้างสรรค์สื่อการสอนใหม่ ๆ ซึ่งการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอนี้จะช่วยให้ครูมีความมั่นใจและสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้นสำหรับนักเรียน”

(ผู้บริหารท่านที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 กรกฎาคม 2567)

“เรามีการจัดหาและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้และสื่อการศึกษาที่หลากหลายและเพียงพอเพื่อให้นักเรียนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดหาหนังสือเรียน สื่อการสอน และอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้ครูและนักเรียนสามารถใช้ในการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ การมีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของนักเรียน นอกจากนี้ ยังช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนานและน่าสนใจ”

(ผู้บริหารท่านที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 กรกฎาคม 2567)

“การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญ เราต้องสนับสนุนให้ครูมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอนที่ทันสมัย การอบรมครูในด้านการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ แอปพลิเคชัน และสื่อดิจิทัลต่าง ๆ จะช่วยให้ครูสามารถปรับตัวและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ”

(ผู้บริหารท่านที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 กรกฎาคม 2567)

“การสำรวจความต้องการของนักเรียนและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการนั้นเป็นสิ่งที่เราคำนึงถึงอย่างมาก การทำแบบสำรวจและการพูดคุยกับนักเรียนเพื่อเข้าใจความต้องการและความสนใจของพวกเขา เป็นวิธีที่ช่วยให้เราสามารถปรับปรุงหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน การปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้มากขึ้น”

(ผู้บริหารท่านที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 กรกฎาคม 2567)

“การพัฒนาครูในด้านวิชาการต้องมีการอบรมที่เน้นการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อให้ครูสามารถนำไปปรับใช้ในการเรียนการสอนได้ การจัดอบรมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสอน เช่น การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ การสร้างสื่อการสอนดิจิทัล และการใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ จะช่วยให้ครูมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสอนมากขึ้น การอบรมเหล่านี้ยังช่วยให้ครูสามารถปรับตัวและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ”

(ผู้บริหารท่านที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 กรกฎาคม 2567)

“การสนับสนุนการพัฒนาครูในด้านวิชาการต้องเน้นที่การฝึกอบรมและการศึกษาดูงานที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในวงการศึกษา การจัดอบรมครูเพื่อเพิ่มพูนทักษะใหม่ ๆ และการพาครูไปศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่มีนวัตกรรมใหม่ ๆ จะช่วยให้ครูได้รับประสบการณ์และความรู้ที่สามารถนำมาปรับใช้ในการสอน การฝึกอบรมและการศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่องยังช่วยให้ครูมีความรู้ที่ทันสมัยและสามารถพัฒนาการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

(ผู้บริหารท่านที่ 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 กรกฎาคม 2567)

“การจัดหาและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้และสื่อการศึกษาที่ทันสมัยนั้นเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การมีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอและทันสมัย เช่น ห้องสมุดที่มีหนังสือหลากหลาย สื่อการสอนดิจิทัล และอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน การปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้ทันสมัยยังช่วยให้ครูสามารถใช้สื่อการสอนที่หลากหลายและน่าสนใจ ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและน่าสนใจ”

(ผู้บริหารท่านที่ 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กรกฎาคม 2567)

“การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอน เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ แท็บเลต และแอปพลิเคชันต่าง ๆ ในการสอน ทำให้นักเรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีในการสอนยังช่วยเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสนุกสนาน”

(ผู้บริหารท่านที่ 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กรกฎาคม 2567)

“การพัฒนาครูในด้านวิชาการต้องเน้นที่การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัย การจัดอบรมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสอน เช่น การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ การสร้างสื่อการสอนดิจิทัล และการใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ จะช่วยให้ครูมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสอนมากขึ้น”

(ผู้บริหารท่านที่ 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กรกฎาคม 2567)

“การประเมินความต้องการของผู้เรียนและการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการดังกล่าวเป็นประเด็นสำคัญในการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการเข้าถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง การปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องส่งผลให้กระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน”

(ผู้บริหารท่านที่ 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กรกฎาคม 2567)

“การพัฒนาศักยภาพบุคลากรครูด้านวิชาการควรมุ่งเน้นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้สามารถบูรณาการเข้ากับการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยเพิ่มขีดความสามารถของครูในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน ทั้งยังส่งเสริมให้ครูสามารถปรับตัวและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการสอนได้อย่างมีประสิทธิผล”

(ผู้บริหารท่านที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

“การจัดสรรแหล่งเรียนรู้และสื่อการศึกษาที่ทันสมัยเป็นปัจจัยสำคัญในการกระตุ้นความสนใจและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอน การมีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอและทันสมัย เช่น ห้องสมุดที่มีทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย สื่อการสอนดิจิทัล และอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียน การปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่องยังช่วยให้ครูสามารถใช้สื่อการสอนที่หลากหลายและน่าสนใจ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้มากขึ้น”

(ผู้บริหารท่านที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

สรุปได้ว่า การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนที่ทันสมัยกลายเป็นภารกิจสำคัญในการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสนับสนุนการพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีของครู จัดหาอุปกรณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัย และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะของนักเรียน การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน โดยอาศัยการสำรวจความคิดเห็นและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้ทันท่วงที

แนวทางที่ 5 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ให้ครอบคลุมทุกด้าน รวมถึงการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงและการฝึกอบรมบุคลากรเพื่อรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน ทั้งหมดนี้มุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบสนองความต้องการของทุกฝ่ายอย่างยั่งยืน

การบริหารจัดการในโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเน้นการวางแผนที่ครอบคลุมและการตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้แผนการบริหารความเสี่ยง การจัดการทรัพยากรอย่างรอบคอบ และการฝึกอบรมบุคลากรเป็นประจำเพื่อให้พร้อมรับมือ การมีแผนการใช้จ่ายที่โปร่งใสและระบบความปลอดภัยที่เข้มงวดช่วยลดความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ และเสริมสร้างความไว้วางใจในระบบการบริหาร จึงนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการจัดการที่ยั่งยืน

"การจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจนและโปร่งใสช่วยให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและลดการใช้จ่ายที่ไม่เหมาะสม การมีแผนการใช้จ่ายที่ชัดเจนช่วยให้เราสามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดความเสี่ยงในการใช้จ่ายที่ไม่เป็นไปตามแผน การเปิดเผยข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณยังช่วยสร้างความไว้วางใจในระบบการบริหารจัดการของโรงเรียน"

(ผู้บริหารท่านที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 กรกฎาคม 2567)

"การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษาเป็นสิ่งที่เราให้ความสำคัญ เรามีการตรวจสอบและปรับปรุงระบบความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการจัดทำแผนการอพยพ การติดตั้งระบบแจ้งเตือนภัย และการฝึกอบรมบุคลากรในการรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าทุกคนในโรงเรียนจะได้รับการปกป้องและสามารถทำงานและเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย"

(ผู้บริหารท่านที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 กรกฎาคม 2567)

"การบริหารจัดการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เราต้องดูแลรักษาอาคารสถานที่อย่างสม่ำเสมอ ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดการขยะและรักษาความสะอาด รวมถึงการสร้างพื้นที่สีเขียวในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนและบุคลากรมีสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงานและการเรียนรู้"

(ผู้บริหารท่านที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 กรกฎาคม 2567)

"การจัดการบริการนักเรียน เช่น การประชาสัมพันธ์ การให้คำปรึกษา และการซ่อมแซมบำรุงรักษาอาคารสถานที่ ต้องดำเนินงานอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เราเน้นการสื่อสารที่โปร่งใสและการตอบสนองต่อข้อร้องเรียนของนักเรียนและผู้ปกครองอย่างทันท่วงที การให้บริการที่ดีจะช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจและความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครอง"

(ผู้บริหารท่านที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 กรกฎาคม 2567)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

"การจัดทำแผนการรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉินและฝึกอบรมบุคลากรให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งสำคัญ การจัดทำแผนการอพยพ การจัดเตรียมอุปกรณ์ความปลอดภัย และการฝึกซ้อมรับมือกับเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ช่วยให้เราสามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากร"

(ผู้บริหารท่านที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 กรกฎาคม 2567)

"การมีแผนการจัดการความปลอดภัยที่ชัดเจนและการฝึกอบรมบุคลากรอย่างต่อเนื่องทำให้เราพร้อมรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำแผนการอพยพในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน การจัดเตรียมอุปกรณ์ความปลอดภัย"

(ผู้บริหารท่านที่ 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 กรกฎาคม 2567)

"การการบริหารจัดการทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ตามวงจรคุณภาพ PDCA ช่วยลดปัญหาการใช้งบประมาณที่ไม่คุ้มค่าและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน การวางแผนและจัดสรรงบประมาณอย่างรอบคอบ"

(ผู้บริหารท่านที่ 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กรกฎาคม 2567)

"การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากรเป็นสิ่งที่เราให้ความสำคัญ เรามีการจัดทำแผนการรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉินและฝึกอบรมบุคลากรให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ การตรวจสอบและปรับปรุงระบบความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ การจัดทำแผนการอพยพในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินและการจัดเตรียมอุปกรณ์ความปลอดภัยเป็นสิ่งที่เราคำนึงถึงและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง"

(ผู้บริหารท่านที่ 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กรกฎาคม 2567)

"การให้บริการนักเรียนต้องมีการจัดการที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การรับฟังข้อร้องเรียนและความต้องการของนักเรียนอย่างใกล้ชิด การปรับปรุงและบำรุงรักษาอาคารสถานที่ให้พร้อมใช้งาน การให้บริการข้อมูลและคำปรึกษาแก่ผู้ปกครองและนักเรียน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการให้บริการต่าง ๆ จะช่วยให้เราสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ"

(ผู้บริหารท่านที่ 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กรกฎาคม 2567)

"การมีแผนการจัดการความปลอดภัยที่ชัดเจนและการฝึกอบรมบุคลากรอย่างต่อเนื่องทำให้เราพร้อมรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำแผนการรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน การจัดเตรียมอุปกรณ์ความปลอดภัย และการฝึกซ้อมรับมือกับเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้เราสามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ"

(ผู้บริหารท่านที่ 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กรกฎาคม 2567)

"การบริหารจัดการทรัพยากรเชิงกลยุทธ์โดยประยุกต์ใช้วงจรคุณภาพ PDCA (Plan-Do-Check-Act) เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินงานและลดความเสี่ยงในการใช้งบประมาณอย่างไม่คุ้มค่า กระบวนการนี้ประกอบด้วยการวางแผนและจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นระบบ การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์และการวิเคราะห์เชิงสถิติเพื่อประเมินความต้องการที่แท้จริง ตลอดจนการพัฒนากลยุทธ์การใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด"

(ผู้บริหารท่านที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

สรุปได้ว่า การสร้างความมั่นคงและปลอดภัยในสถานศึกษาต้องอาศัยการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล โดยเริ่มจากการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงและเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับครู นักเรียน และผู้ปกครอง การดูแลอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบและบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอจะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มุ่งเน้นการพัฒนาเชิงพหุมิติ โดยให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับหลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร แนวทางนี้เน้นการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศอย่างครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ซึ่งส่งผลต่อการสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การจัดระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและเข้าถึงได้ รวมถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของบุคลากร ช่วยเสริมสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนนั้น มีนัยสำคัญในการสร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นต่อสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในกระบวนการบริหารจัดการ ส่งผลต่อภาพลักษณ์ความโปร่งใสและเสริมสร้างความเชื่อมั่นในระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาต่อสังคม

การพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษามีการดำเนินงานที่สำคัญ 2 ด้านหลัก ดังนี้ ด้านแรกมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาผ่านการจัดอบรมและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างทักษะที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน มีการสร้างระบบการประเมินผลที่โปร่งใสและเป็นธรรม พร้อมทั้งสร้างขวัญกำลังใจด้วยการให้รางวัลและยกย่องเชิดชูเกียรติครูที่มีผลงานดีเด่น นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ครูบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้านที่สองคือการบริหารจัดการทรัพยากร มีการจัดทำแผนงบประมาณที่ชัดเจนและโปร่งใส โดยเน้นการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งในด้านการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการสำรวจความต้องการของผู้เรียนเพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความสนใจ ตลอดจนมีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

และจัดการฝึกอบรมบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสนทนากลุ่ม

แนวทางการส่งเสริมระบบบการบริหารจัดการที่มีประประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยการจัดสนทนากลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อยู่ในระดับ AA (คะแนน 95-100) จำนวน 5 คน จากการศึกษาพบว่า แนวทางในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ประกอบด้วย 5 แนวทางหลักที่มีความเชื่อมโยงและสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ ดังที่ได้รับการยืนยันจากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเริ่มจาก

แนวทางที่ 1 คือการส่งเสริมธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งเน้นการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและดำเนินงานผ่านการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและถ่ายทอดองค์ความรู้

การบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใส โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน ผ่านการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานและงบประมาณ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง แนวทางการบริหารเช่นนี้ไม่เพียงสร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในระบบการศึกษาเท่านั้น แต่ยังนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

“การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครองทำให้เกิดความไว้วางใจ การจัดกิจกรรมสาธารณะเป็นวิธีที่ทำให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ เช่น การจัดประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียน จะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

(ผู้บริหารท่านที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

“การเปิดเผยข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณทำให้ทุกคนมั่นใจว่าเงินถูกใช้ไปในทางที่เหมาะสม การจัดประชุมสรุปผลการใช้จ่ายงบประมาณทุกสิ้นปีการศึกษา เป็นวิธีที่ช่วยให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนได้รับข้อมูลที่ชัดเจนและโปร่งใสเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน การให้ข้อมูลที่ละเอียดและเข้าใจง่ายเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณ เช่น การจัดทำรายงานการใช้จ่ายงบประมาณ และการนำเสนอข้อมูลทางการเงินในที่ประชุม จะช่วยให้ทุกคนมีความมั่นใจในเรื่องความโปร่งใสและการบริหารจัดการทรัพยากรของโรงเรียน”

(ผู้บริหารท่านที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

“การสร้างเครือข่ายกับชุมชนและผู้ปกครอง ช่วยให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างราบรื่นและโปร่งใส การมีเครือข่ายที่เข้มแข็งระหว่างโรงเรียน ชุมชน และผู้ปกครอง จะช่วยให้การสื่อสารและการประสานงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียน ชุมชน และผู้ปกครอง เช่น การจัดประชุมร่วมกัน การจัดกิจกรรมสาธารณะ หรือการเชิญชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน จะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

(ผู้บริหารท่านที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

“การเปิดเผยผลการดำเนินงานและความก้าวหน้าในการพัฒนาสถานศึกษา ทำให้ครูและผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นในโรงเรียนมากขึ้น การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานและความก้าวหน้าในการพัฒนาสถานศึกษา การเปิดเผยข้อมูลที่ชัดเจนและเข้าใจง่ายเกี่ยวกับผลการดำเนินงานและความก้าวหน้าในการพัฒนาสถานศึกษา ช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

(ผู้บริหารท่านที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

“การให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผนการดำเนินงาน ทำให้พวกเขามีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาโรงเรียน การเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการวางแผนการดำเนินงาน เช่น การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรม และการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก จะช่วยเสริมสร้างความรู้สึกมีคุณค่าและเป็นส่วนหนึ่งของทีม การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจยังช่วยสร้างความรู้สึกว่าทุกคนมีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการพัฒนาโรงเรียน”

(ผู้บริหารท่านที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาลและความโปร่งใสในการบริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับทุกภาคส่วน การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน และบุคลากรได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ และรับรู้ข้อมูลการดำเนินงานต่างๆ ช่วยสร้างความไว้วางใจในระบบการบริหาร โดยเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลด้านงบประมาณและผลการดำเนินงานอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งนำไปสู่ความร่วมมืออย่างแข็งขันจากทุกฝ่ายในการพัฒนาโรงเรียนให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

แนวทางที่ 2 การยกระดับสมรรถนะวิชาชีพและการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งได้ดำเนินการผ่านการจัดอบรม ศึกษาดูงาน และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมการสอน อีกทั้งยังมีการสร้างระบบให้รางวัลและยกย่องบุคลากรที่มีผลงานโดดเด่น ควบคู่ไปกับแนวทางที่ 1

การยกระดับสมรรถนะวิชาชีพและพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาเป็นกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ผ่านการจัดอบรม

การศึกษาดูงาน และการเสริมสร้างทักษะด้านเทคโนโลยีการสอนสมัยใหม่ ควบคู่ไปกับการสร้างระบบประเมินผลที่โปร่งใสและเป็นธรรม การพัฒนาในลักษณะนี้ไม่เพียงช่วยเพิ่มพูนความรู้และทักษะของครูเท่านั้น แต่ยังสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

"การพัฒนาบุคลากรควรเป็นเรื่องต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ควรสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมากกว่าการอบรมเพียงปีละครั้งหรือสองครั้ง การอบรมและกิจกรรมพัฒนาครูควรจัดอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ครูเขาสามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลา โดยต้องครอบคลุมทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้ครูสามารถนำความรู้ไปใช้ในการสอนจริง การพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้ครูสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงในวงการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ"

(ผู้บริหารท่านที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

"การอบรมและพัฒนาครูควรตอบสนองต่อความต้องการของโรงเรียนและชุมชน เราควรสำรวจความต้องการและปรับปรุงหลักสูตรการอบรมให้เหมาะสม การฝึกอบรมควรเน้นการเพิ่มพูนทักษะใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอน เช่น การใช้เทคโนโลยีในการสอน การพัฒนาทักษะการสื่อสาร หรือการเรียนรู้เทคนิคการสอนแบบใหม่ ๆ นอกจากนี้ การศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่มีนวัตกรรมใหม่ ๆ จะช่วยให้ครูได้รับประสบการณ์และแนวคิดที่สามารถนำมาปรับใช้ในการสอนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ"

(ผู้บริหารท่านที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

"การประเมินผลควรเป็นธรรมและโปร่งใส เพื่อให้ครูรู้สึกว่าการประเมินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาไม่ใช่การลงโทษ การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนและการให้ข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์จะช่วยให้ครูสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดประชุมหรือเวิร์กช็อปเพื่อให้ครูสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับการประเมินผล จะช่วยให้การประเมินเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาครู"

(ผู้บริหารท่านที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

"การพัฒนาครูควรเน้นที่การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้ครูสามารถปรับตัวและสอนนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดอบรมเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการสอน รวมถึงการใช้สื่อดิจิทัลในการสร้างบทเรียนที่น่าสนใจ จะช่วยให้ครูสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสามารถนำเสนอเนื้อหาการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและน่าสนใจยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การให้ครูมีโอกาสได้ฝึกฝนและทดลองใช้เทคโนโลยีในการสอนจริง จะช่วยให้พวกเขามีความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีและสามารถพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น"

(ผู้บริหารท่านที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

"การมีระบบการประเมินผลที่เป็นธรรมและเปิดกว้างทำให้ครูมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองและการสอน การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนและการให้ข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์จะช่วยให้ครูสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้ครูสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับการประเมินผลผ่านเครือข่ายทางวิชาชีพ จะช่วยให้การประเมินเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาครู"

(ผู้บริหารท่านที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

สรุปได้ว่า การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ผ่านการจัดอบรมและการศึกษาดูงานที่เน้นการบูรณาการเทคโนโลยีในการสอน การส่งเสริมให้ครูได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะใหม่ๆ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ ระบบการประเมินผลที่เป็นธรรมและโปร่งใสยังกระตุ้นให้ครูเห็นความสำคัญและมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

แนวทางที่ 3 มุ่งเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยมีการวางแผนและจัดสรรทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รวมถึงการกระจายอำนาจและการจัดทำแผนงบประมาณอย่างชัดเจนและโปร่งใส เพื่อตอบสนองต่อแนวทางที่ 4

การบริหารจัดการทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ตามวงจรคุณภาพ PDCA เป็นแนวทางสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นการวางแผนงบประมาณที่ชัดเจน โปร่งใส และมีการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ การเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจไม่เพียงช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ยังสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบร่วมกันในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาสถานศึกษา

"การมีแผนการใช้จ่ายที่ชัดเจนช่วยให้การบริหารจัดการงบประมาณเป็นไปอย่างราบรื่นและลดปัญหาการใช้จ่ายที่ไม่เหมาะสม การวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างละเอียด ช่วยให้เราสามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังช่วยลดความเสี่ยงในการใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่เป็นไปตามแผน และป้องกันปัญหาทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต"

(ผู้บริหารท่านที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

"การบริหารจัดการทรัพยากรต้องมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยการใช้วงจรคุณภาพ PDCA เพื่อให้มั่นใจว่าทรัพยากรถูกใช้ไปอย่างคุ้มค่า การใช้ข้อมูลและสถิติเพื่อประเมินความต้องการที่แท้จริง และการพัฒนากลยุทธ์ในการใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จะช่วยให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดปัญหาการใช้ทรัพยากรที่ไม่เหมาะสม"

(ผู้บริหารท่านที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

"การประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณเชิงสัมฤทธิ์อย่างต่อเนื่องเป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรทางการเงิน การติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบช่วยให้สามารถวิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณในทุกมิติของสถานศึกษา ทั้งด้านวิชาการ การบริหารจัดการ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร นอกจากนี้ ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงกระบวนการงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ"

(ผู้บริหารท่านที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

"การจัดทำแผนงบประมาณที่มีความชัดเจนและโปร่งใสเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ป้องกันการใช้จ่ายที่ไม่เหมาะสมในสถานศึกษา การวางแผนการเงินเชิงกลยุทธ์อย่างละเอียดช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรอย่างสมดุลระหว่างด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารทั่วไป และการบริหารงานบุคคล ซึ่งเป็นเสาหลักในการบริหารสถานศึกษา"

(ผู้บริหารท่านที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

"การให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนงบประมาณทำให้การใช้จ่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด การเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนงบประมาณ ช่วยให้พวกเขามีความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบต่อการใช้จ่ายทรัพยากร"

(ผู้บริหารท่านที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

สรุปได้ว่า การบริหารทรัพยากรในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยวงจรคุณภาพ PDCA เป็นเครื่องมือสำคัญ โดยเริ่มจากการวางแผนการใช้จ่ายที่ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งวิชาการ การบริหาร และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การดำเนินงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ช่วยป้องกันการใช้ทรัพยากรอย่างไม่เหมาะสม และการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ ยังช่วยสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบร่วมกันต่อทรัพยากรของโรงเรียน

แนวทางที่ 4 การบริหารจัดการด้านวิชาการเชิงรุกเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยเน้นการบูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนการสอน และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

การบริหารจัดการด้านวิชาการเชิงรุกเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาการศึกษา โดยมุ่งเน้นการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ควบคู่ไปกับการบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเรียนการสอน การจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยและการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของครู ไม่เพียงช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจเท่านั้น แต่ยังเป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการแข่งขันในอนาคต

“การพัฒนาวิชาการต้องมีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน เรามีการสำรวจความต้องการของนักเรียนและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการนั้น การปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้มากขึ้น การสำรวจความต้องการของนักเรียนยังช่วยให้เราเข้าใจความสนใจและความต้องการของนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้เราสามารถพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการเชิงบริบทพื้นที่ได้”

(ผู้บริหารท่านที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

“การจัดหาแหล่งเรียนรู้และสื่อการศึกษาที่ทันสมัยเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอน เรามีการจัดหาหนังสือ สื่อการสอน และเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้กับครูและนักเรียน การมีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอและทันสมัยจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน การปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้ทันสมัยยังช่วยให้ครูสามารถใช้สื่อการสอนที่หลากหลายและน่าสนใจ ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและน่าสนใจ”

(ผู้บริหารท่านที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

“การพัฒนาครูในด้านวิชาการต้องเน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัย การจัดอบรมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสอน เช่น การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ การสร้างสื่อการสอนดิจิทัล จะช่วยให้ครูมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสอนมากขึ้น”

(ผู้บริหารท่านที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

“การใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยช่วยให้นักเรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอน เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ และแอปพลิเคชันต่าง ๆ ในการสอน ทำให้นักเรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน”

(ผู้บริหารท่านที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

“การอบรมครูในด้านวิชาการต้องเน้นการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการสอน เพื่อให้ครูสามารถนำไปปรับใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดอบรมเกี่ยวกับการใช้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสอนจะช่วยให้ครูมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสอนมากขึ้น”

(ผู้บริหารท่านที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรและแหล่งเรียนรู้ให้ทันสมัยเป็นกลยุทธ์สำคัญในการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนยุคใหม่ การออกแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทชุมชนและการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ช่วยสร้างแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ขณะเดียวกัน การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของครูยังช่วยให้สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและน่าสนใจ ส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการแข่งขันในอนาคต

แนวทางที่ 5 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นแนวทางที่ครอบคลุมและเชื่อมโยงทุกมิติของการบริหารสถานศึกษา โดยเน้นความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและความรับผิดชอบทางการบริหาร เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้กรอบของหลักธรรมาภิบาล อีกทั้งแนวทางนี้ยังเป็นแนวทางพื้นฐานของทุกแนวทางข้างต้น

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาเป็นแนวทางที่มีความสำคัญและครอบคลุมทุกมิติของการบริหารการศึกษา โดยมุ่งเน้นการสร้างความโปร่งใส การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการ ทั้งในด้านการวางแผนงบประมาณ การจัดการความปลอดภัย การบริการนักเรียน และการพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ไม่เพียงส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเท่านั้น แต่ยังสนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการตอบสนองความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

"การมีส่วนร่วมในการวางแผนงบประมาณทำให้ทุกคนรู้สึกว่ามีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อการใช้จ่ายของโรงเรียน การเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนงบประมาณช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบต่อการใช้จ่ายทรัพยากร นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมในการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียน"

(ผู้บริหารท่านที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

"การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากรเป็นสิ่งที่เราให้ความสำคัญ เรามีการจัดทำแผนการรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉินและฝึกอบรมบุคลากรให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ การตรวจสอบและปรับปรุงระบบความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ การจัดทำแผนการอพยพในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินและการจัดเตรียมอุปกรณ์ความปลอดภัยเป็นสิ่งที่เราคำนึงถึงและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง"

(ผู้บริหารท่านที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

"การจัดการงานบริการนักเรียน เช่น การประชาสัมพันธ์ และการซ่อมแซมบำรุงรักษาอาคารสถานที่ ต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียน การจัดทำเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้ปกครองและนักเรียน รวมถึงการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองและนักเรียน"

(ผู้บริหารท่านที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

"ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงแต่ส่งผลดีต่อการใช้ทรัพยากรเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการตัดสินใจบนฐานข้อมูล และส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการบรรลุพันธกิจของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน"

(ผู้บริหารท่านที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

"การมีแผนการจัดการความปลอดภัยที่ชัดเจนและการฝึกอบรมบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ทำให้เราพร้อมรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำแผนการรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน การจัดเตรียมอุปกรณ์ความปลอดภัย และการฝึกซ้อมรับมือกับเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้เราสามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากร"

(ผู้บริหารท่านที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2567)

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลที่ครอบคลุมทุกด้านเป็นรากฐานของความยั่งยืน ทั้งในด้านการบริหารงบประมาณและการจัดการความปลอดภัย การสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนช่วยให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบร่วมกัน โดยเฉพาะการจัดทำแผนรับมือเหตุการณ์ฉุกเฉินและการเตรียมความพร้อมของบุคลากรผ่านการฝึกอบรม ซึ่งช่วยสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยให้กับทุกคนในสถานศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด พบว่า แนวทางการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีแนวทางที่มุ่งเน้นการบูรณาการการมีส่วนร่วมและความโปร่งใสในทุกกระบวนการบริหารจัดการ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ทั้งครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ชุมชน และผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานต่าง ๆ ผ่านการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการและเวทีประชาคมเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และทัศนะ ซึ่งส่งผลให้กระบวนการตัดสินใจมีความรอบด้านและครอบคลุม นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน

พร้อมทั้งสร้างขวัญกำลังใจผ่านระบบการให้รางวัลและยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรที่มีผลงานดีเด่น รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ สำหรับด้านการบริหารจัดการทรัพยากร มีการวางแผนเชิงกลยุทธ์และจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจนและโปร่งใส พร้อมระบบการติดตามประเมินผลที่เป็นระบบ ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการด้านวิชาการเชิงนวัตกรรมที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ทั้งในด้านการปรับปรุงหลักสูตร การบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มดังกล่าวข้างต้น โดยนำมาวิเคราะห์เนื้อหาและจำแนกข้อมูลตามออกแนวทางการพัฒนาแต่ละประเด็น พร้อมทั้งยืนยันความถูกต้องของข้อมูลโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านเพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง ดังภาพประกอบ 2-3

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาพที่ 4.1 แนวทางการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ที่มา : พัฒนาและสังเคราะห์โดยผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

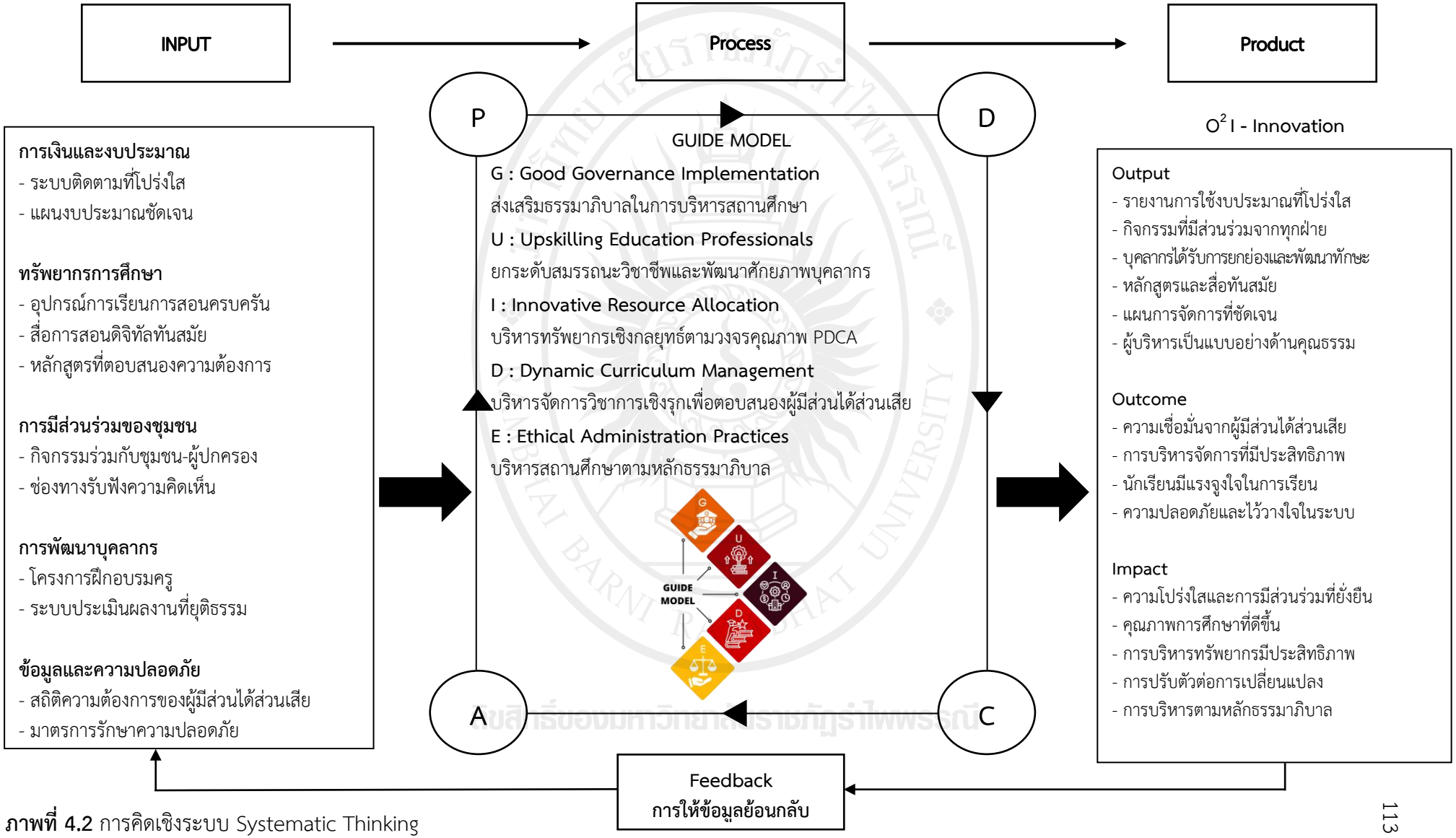

ภาพที่ 4.2 การคิดเชิงระบบ Systematic Thinking
ที่มา : พัฒนาและสังเคราะห์โดยผู้วิจัย

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการรับรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสม (Mixed Methods) ประกอบด้วยการศึกษาเชิงปริมาณและการศึกษาเชิงคุณภาพ จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) จำนวนทั้งสิ้น 351 คน และดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้จังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม หลังจากนั้นคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 45 ข้อ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลการประเมินการบริหารจัดการตามหลักคุณธรรมและความโปร่งใสของสถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อยู่ในระดับ AA (คะแนน 95-100) จำนวน 12 คน และข้อคำถามการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยการจัดสนทนากลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลการบริหารจัดการตามหลักคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อยู่ในระดับ AA (คะแนน 95-100) จำนวน 5 คน ซึ่งไม่ซ้ำกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่า (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์เนื้อหานำเสนอแนวทางพัฒนา การตรวจสอบข้อมูลแบบสามศร้า (Triangulation) และการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert review) จากนั้นนำเสนอด้วยรูปแบบเชิงพรรณนา ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 351 คน จำแนกตามสถานภาพ เพศ ส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 74.07 และเป็นเพศชาย จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 25.93 ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 75.21 ปริญญาโท จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 24.22 ปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.57 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 38.18 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 29.06 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 11-20 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 19.09 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 13.68 และส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 41.03 ขนาดใหญ่ จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 38.75 และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 20.23

2. ระดับการรับรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีค่าเฉลี่ย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักค่านิยมประชาธิปไตย หลักความรับผิดชอบทางการบริหาร หลักประชารัฐ และ หลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบระดับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศ ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด พบว่า ในภาพรวม ด้านหลักค่านิยมประชาธิปไตย และด้านหลักหลักความรับผิดชอบทางการบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ในด้านหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ และด้านหลักประชารัฐ ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักความรับผิดชอบทางการบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านหลักประชารัฐ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน ยกเว้นด้านหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านหลักประชารัฐ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

4. แนวทางพัฒนาการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มจะเห็นได้ว่าทั้งสองส่วนให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างความโปร่งใส การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การบริหารทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ การปรับปรุงด้านวิชาการ และการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในทุกมิติ ดังต่อไปนี้

1) การส่งเสริมธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษา เริ่มต้นจากการเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นและการจัดทำระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ข้อมูลที่เปิดเผยต้องโปร่งใสและ สามารถเข้าถึงได้ง่าย ทั้งจากครู นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลภายนอก โดยข้อมูลที่สำคัญอาจรวมถึงรายงานผลการเรียน การใช้จ่ายงบประมาณ และแผนพัฒนาสถานศึกษา นอกจากนี้ การจัดเวทีประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยสร้างความไว้วางใจในการบริหารจัดการ ทั้งนี้ต้องเน้นการสร้างโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การที่บุคลากรสามารถแสดงความเห็นและมีส่วนในการตัดสินใจส่งผลให้พวกเขารู้สึกเป็นเจ้าขององค์กรและทำงานด้วยความมุ่งมั่นมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฟิดเลอร์ (Fiedler, 1969 : 78-95) ที่เน้นถึงความสำคัญของระบบการสื่อสารที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ต้องการให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและสร้างความไว้วางใจในสถานศึกษาการใช้ระบบการสื่อสารที่ดีช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในโรงเรียน ซึ่งตรงตามเจตนารมณ์ของการบริหารจัดการที่โปร่งใสและเปิดเผยข้อมูล และยังสอดคล้องกับทฤษฎีระบบเปิด (Open Systems Theory) ของ แดเนียล แคทซ์ และโรเบิร์ต คาห์น (Katz and Kahn, 1978 : 721-764) ที่มองว่าสถานศึกษาเป็นองค์การที่ต้องตอบสนองต่อปัจจัยภายนอกได้อย่างเหมาะสม โดยการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก จะช่วยให้สถานศึกษาได้รับข้อมูลที่มีประโยชน์ และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้ การสร้างระบบที่โปร่งใสทำให้เกิดความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในระบบการบริหารสถานศึกษา

2) การยกระดับสมรรถนะวิชาชีพและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา เป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดการอบรมและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องถือเป็นแนวทางหลัก ครูต้องได้รับการพัฒนาทั้งในด้านเทคนิคการสอนสมัยใหม่ เช่น การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลง การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใสและเป็นธรรมจะช่วยให้ครูสามารถรับรู้ถึงความต้องการในการพัฒนาตนเองได้ดีขึ้น รวมถึงการสร้างแรงจูงใจผ่านการให้รางวัล การประกาศเกียรติคุณแก่ครูที่มีผลงานดีเด่น ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้ครูคนอื่น ๆ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับที่คูทซ์และไวท์รีช (Koontz and Weihrich, 1988 : 42-47) กล่าวถึงการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทำงานด้วยความกระตือรือร้นและมุ่งมั่น ซึ่งตรงกับแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่ต้องการส่งเสริมให้ครูมีความกระตือรือร้นในวิชาชีพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับทฤษฎีเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Science Theory) ของ เอบราฮัม มาสโลว์ และ เฟดเดอริค เฮิร์ซเบิร์ก ที่เน้นการสร้างแรงจูงใจในการทำงานผ่านการพัฒนาตนเองและการยอมรับความสามารถของบุคลากร (Maslow, 1943 : 370-396) การอบรมพัฒนาทักษะเทคโนโลยี การสอนสมัยใหม่ การให้รางวัล และการประเมินผลอย่างเป็นธรรมช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงาน และกระตุ้นให้ครูพัฒนาตนเองเพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้นของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (Herzberg, 1959 : 113-120)

3) การบริหารจัดการทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ตามวงจรคุณภาพ PDCA เป็นหลักการที่ช่วยให้การบริหารจัดการทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยขั้นตอนของ PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ Plan การวางแผนที่รอบคอบ คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษา และการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม Do การนำแผนที่วางไว้ไปปฏิบัติอย่างเป็นระบบ Check การตรวจสอบและประเมินผลการใช้ทรัพยากรเพื่อตรวจดูว่าผลที่ได้ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ และ Act การนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรรอบถัดไป การใช้วงจร PDCA อย่างต่อเนื่องช่วยลดความสูญเสียทรัพยากร และทำให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน สอดคล้องกับที่ ฟิดเลอร์ ได้กล่าวถึงทักษะในการวางแผนและจัดการทรัพยากรของผู้นำ โดยเน้นให้ผู้นำสามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสมและบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวทางการจัดการทรัพยากรในสถานศึกษาที่ต้องมีการวางแผนงบประมาณอย่างโปร่งใสและดูแลรักษาอาคารสถานที่ (Fiedler, 1969 : 78-95)

4) การบริหารจัดการด้านวิชาการเชิงรุกเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การจัดการวิชาการเชิงรุกมุ่งเน้นที่การสร้างหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน โดยหลักสูตรควรมีความยืดหยุ่นและปรับให้เข้ากับความต้องการของนักเรียนในแต่ละช่วงวัย ทั้งนี้ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ในการสอน เช่น การใช้สมาร์ทโฟน แท็บเลต และแอปพลิเคชันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เช่น การฝึกงานหรือการเยี่ยมชมสถานประกอบการ ยังเป็นแนวทางหนึ่งในการช่วยให้นักเรียนได้เตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาและการทำงานในอนาคต สอดคล้องกับทฤษฎีองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization Theory) ของ เซงเก ที่เน้นการปรับปรุงและพัฒนาองค์กรผ่านการเรียนรู้ตลอดชีวิต การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีและความต้องการของผู้เรียน รวมถึงการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสอน ช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ (Senge, 1990 : 379-424)

5) การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลจะต้องครอบคลุมทุกด้านของการบริหารสถานศึกษา ตั้งแต่การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง การเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงาน การฝึกอบรมบุคลากรให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น เหตุการณ์ภัยพิบัติหรือเหตุการณ์ไม่คาดคิดที่อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา นอกจากนี้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การปรับปรุงห้องเรียนหรือโครงสร้างพื้นฐานให้ทันสมัย และการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานและการเรียนรู้ ก็เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership Theory) ของ เบอร์นาด ที่เน้นการสร้างแรงบันดาลใจและการเปลี่ยนแปลงในองค์กร ผู้นำสถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการบริหาร

ความเสี่ยงและพัฒนาทรัพยากรเพื่อให้การดำเนินงานในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความโปร่งใสและเพิ่มความไว้วางใจจากบุคคลภายนอก (Bass, 1985 : 207-230)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการรับรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีค่าเฉลี่ย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.61, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักค่านิยมประชาธิปไตย ($\overline{X}$ = 4.66, S.D. = 0.55) หลักความรับผิดชอบทางการบริหาร ($\overline{X}$ = 4.63, S.D. = 0.60) หลักประชารัฐ ($\overline{X}$ = 4.60, S.D. = 0.59) และ หลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ($\overline{X}$ = 4.56, S.D. = 0.62) ตามลำดับ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับทฤษฎีระบบเปิด (Open Systems Theory) ของฟิดเลอร์ (Fiedler, 1969 : 78-95) ที่แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีและระยองมีประสิทธิภาพโดยยึดหลักธรรมาภิบาล โดยการใช้ระบบสารสนเทศในการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลเพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้ การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนนั้น มีส่วนช่วยให้กระบวนการบริหารจัดการมีความโปร่งใสและเกิดความเป็นธรรมในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน ผลการศึกษานี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ฮานูเชค และคณะ (Hanushek et al., 2020 : 667-698) ที่เน้นย้ำถึงความสำคัญของธรรมาภิบาลในการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยชี้ให้เห็นว่าการมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสามารถทำให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เบรย์และ กู (Bray & Gu, 2019 : 259-275) ที่ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของธรรมาภิบาลในระบบการศึกษาและความสัมพันธ์กับผลลัพธ์ทางการศึกษา ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมระบบการบริหารจัดการในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศหลายฉบับ อาทิ งานวิจัยของปิยาภรณ์ พูลชัย (2565 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงสุด โดยการเน้นการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส และความรับผิดชอบในกระบวนการจัดการเรียนการสอน การศึกษาของชมพูนุช บัวบังศร (2561 : 4-12) ที่ศึกษาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ได้แสดงให้เห็นถึงการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานของสถาบันการศึกษาด้านวิชาชีพ ซึ่งช่วยเสริมสร้างระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิผล อีกทั้งการศึกษาของนัสรีน อับดุลเลาะ (2558 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาก็ชี้ให้เห็นถึง

ความสำคัญของธรรมาภิบาลในการสร้างระบบการจัดการที่โปร่งใสและมีความรับผิดชอบ อันนำไปสู่การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เหตุที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจมาจากการที่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีมีความสำคัญในการสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพและลดความซ้ำซ้อนในกระบวนการทำงาน ทำให้การใช้ทรัพยากรเกิดประสิทธิผลสูงสุด การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในกระบวนการตัดสินใจยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีความโปร่งใสและเป็นธรรม การใช้ระบบสารสนเทศในการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลช่วยให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามแนวทางที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วนของการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ยุติธรรม และมีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในกระบวนการตัดสินใจและการใช้ระบบสารสนเทศในการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2566 ข : 48-66) ซึ่งสอดคล้องกับที่ พระมหาวีระ ธมฺมเตโช และคณะ (2564 : 166-173) กล่าวว่า การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลมีประสิทธิภาพสูง โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตัดสินใจ ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานมีความโปร่งใสและยุติธรรม รวมถึงการใช้ระบบสารสนเทศในการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลช่วยให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับที่ ปิยากร หวังมหาพร (2560 : 1-29) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ผ่านการส่งเสริมธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการหน่วยงานของรัฐและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนสอดคล้องกับแนวทางของนโยบายประชารัฐ ที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนินงานช่วยเสริมสร้างความโปร่งใสและความเชื่อมั่นในกระบวนการบริหารจัดการของหน่วยงานของรัฐจะช่วยเกื้อหนุนให้หน่วยงานของรัฐเหล่านั้นปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สามารถอภิปรายสรุปได้ว่า การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีประสิทธิภาพสูง โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยและความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างความโปร่งใสและประสิทธิภาพในการทำงาน แต่ยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบในทุกระดับของการบริหารจัดการการศึกษา

2. วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบระดับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศ ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด พบว่า ในภาพรวม ด้านหลักค่านิยมประชาธิปไตย และด้านหลักหลักความรับผิดชอบทางการบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ใน

ด้านหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ และด้านหลักประชารัฐ ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักความรับผิดชอบทางการบริหารจำแนกรายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านหลักประชารัฐ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน ยกเว้นด้านหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านหลักประชารัฐพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ผลการวิจัยนี้เป็นไปตามทฤษฎีการบริหารแบบคลาสสิกของฟาโย (Fayol, 1916 : 57-174) ซึ่งเน้นถึงความสำคัญของโครงสร้างองค์กร การแบ่งหน้าที่ และการกำหนดความรับผิดชอบที่ชัดเจน เป็นแนวคิดที่มุ่งพัฒนาองค์กรให้มีโครงสร้างการบริหารที่เป็นระบบ ซึ่งช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาถึงการบริหารในสถานศึกษาตามผลการวิจัย จะเห็นได้ว่าโครงสร้างการบริหารจัดการที่ตอบสนองต่อขนาดและวุฒิการศึกษาของบุคลากรจะช่วยเสริมการดำเนินงานที่โปร่งใสและยุติธรรม ในขณะที่การปรับเปลี่ยนตามประสบการณ์ของบุคลากรก็เป็นการจัดการตามโครงสร้างที่เหมาะสมตามหลักของทฤษฎี อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ออสเตน และคณะ (Austen et al., 2012 : Abstract) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารองค์การของโรงเรียนในออสเตรเลียและการใช้หลักธรรมาภิบาล ซึ่งเปรียบเทียบกับบริบทของสถานศึกษาในประเทศอื่น ๆ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การรับรู้และการประเมินผลการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพนั้นแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่แสดงให้เห็นว่า ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษามีผลต่อระดับการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

จากผลการศึกษาที่พบว่าเพศไม่มีผลต่อการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีนัยสำคัญซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางที่เน้นความโปร่งใสและยุติธรรม ซึ่งเป็นมาตรฐานที่บุคลากรทุกคนได้รับการฝึกฝนและปฏิบัติตามอย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยาณี สีลารักษ์ และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2563 : 53-67) ที่พบว่าเพศไม่มีผลต่อการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เช่นเดียวกับงานวิจัยของนิตติยา เกื้อทาน (2560 : 66-86) ที่ชี้ให้เห็นว่าการรับรู้และการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลเป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้และพัฒนาได้โดยไม่จำเป็นต้องมีความแตกต่างด้านเพศ ในประเด็นเมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด พบว่าในภาพรวม ด้านหลักค่านิยมประชาธิปไตย และด้านหลักหลักความรับผิดชอบทางการบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ในด้านหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ และด้านหลักประชารัฐ ไม่แตกต่างกัน โดยบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่ามักจะมีความเข้าใจและรับรู้เกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลได้ดีกว่าเมื่อเทียบกับบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่ามีโอกาสเข้าถึงข้อมูลและการฝึกอบรมที่ลึกซึ้งกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของอุบลวรรณ ประจง (2566 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการในรูปแบบที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของจุรีรัตน์ สุดใจ (2557 : 61-69) ยังชี้ว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีทัศนะต่อการบริหาร

ตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในประเด็นเกี่ยวกับประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่าประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมีผลต่อระดับการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล โดยบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่ามักจะมีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลที่ลึกซึ้งกว่าเมื่อเทียบกับบุคลากรที่มีประสบการณ์น้อยกว่า เนื่องจากบุคลากรที่มีประสบการณ์มากกว่าย่อมสะสมความรู้และทักษะจากการทำงานในสภาพแวดล้อมจริงมาเป็นเวลานานกว่า ซึ่งทำให้มีมุมมองที่กว้างขึ้นต่อกระบวนการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของจุรีรัตน์ สุดใจ (2557 : 61-69) และปาลิดา ธนะกุลภาคิน, จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์ และวรสิทธิ์ รัตนวราหะ (2563 : 139-148) ที่ชี้ให้เห็นว่าประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมีผลต่อการรับรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะในด้านความเป็นธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังพบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานยาวนานมักมีการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในเชิงบวกมากกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อย และประเด็นสุดท้าย เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมและรายด้านยกเว้นด้านหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านหลักประชารัฐ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ขนาดของสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ของบุคลากรเป็นอย่างมาก เนื่องจากสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่มักมีโครงสร้างการบริหารจัดการภายในองค์กรที่ซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงานอย่างมากเพื่อขับเคลื่อน จึงส่งผลให้เกิดการรับรู้ในกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ในระดับที่กว้างขวางขึ้น ส่งผลให้ความโปร่งใสสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้การรับรู้ของบุคลากรในสถานศึกษาใหญ่ที่ใหญ่กว่าแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดเล็กกว่า ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของนรมน ขันตี (2561 : 49-65) และปรียากร พยุงตน (2564 : 1-14) ที่พบว่าขนาดของสถานศึกษามีผลต่อการรับรู้การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล โดยสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ขึ้นมักจะมีระบบการบริหารจัดการที่ซับซ้อนมากกว่า ซึ่งส่งผลให้การบริหารจัดการต้องการการมีส่วนร่วมและความโปร่งใสที่สูงขึ้นเช่นกัน

สามารถอภิปรายสรุปได้ว่า การวิเคราะห์งานวิจัยเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยต่าง ๆ เช่น วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา มีผลต่อระดับการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ที่ชี้ให้เห็นว่า การเปรียบเทียบระดับการรับรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในบริบทที่แตกต่างกัน สามารถแสดงถึงผลลัพธ์ที่มีนัยสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานโยบายและกลยุทธ์การบริหารจัดการในสถานศึกษาได้

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การศึกษาแนวทางการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวทางของ กพร. มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า แนวทางที่

ส่งผลต่อความสำเร็จในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย 5 แนวทาง คือ 1) การส่งเสริมธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษา การเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณให้กับผู้ปกครองและชุมชน เช่น การจัดทำรายงานประจำปีและเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของโรงเรียน เป็นตัวอย่างที่ดีในการสร้างความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม การที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและครบถ้วน จะช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการของสถานศึกษา นอกจากนี้ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของบุคลากรยังเป็นวิธีการที่ดีในการสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและความผูกพันต่อสถานศึกษา บุคลากรจะมีแรงจูงใจในการทำงานและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทั้งหมดนี้นำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการบริหารงานของรัฐบาลไทยและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) 2) การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา การจัดอบรมและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เช่น การอบรมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน หรือการอบรมเทคนิคการสอนสมัยใหม่ เป็นตัวอย่างที่ดีในการเสริมสร้างทักษะที่ทันสมัยและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีระบบการประเมินผลที่โปร่งใสและเป็นธรรมจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการพัฒนาและกระตุ้นให้บุคลากรเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง การสร้างขวัญและกำลังใจผ่านการให้รางวัลและการยกย่องเชิดชูเกียรติครูที่มีผลงานดีเด่นยังเป็นกลไกสำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 และนโยบายพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) การบริหารจัดการทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ตามวงจรคุณภาพ PDCA เป็นแนวทางที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า ลดความสูญเปล่า และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน วงจร PDCA ประกอบด้วยการวางแผน (Plan) การดำเนินการ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) โดยในขั้นตอนการวางแผน สถานศึกษาควรทำการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน กำหนดเป้าหมาย และวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างรอบคอบ โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา การดำเนินการตามแผนจะต้องมีการสื่อสารอย่างชัดเจนกับบุคลากรทุกฝ่าย ตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนอย่างสม่ำเสมอเพื่อระบุปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ขั้นตอนสุดท้าย คือการปรับปรุงป้องกันการเกิดซ้ำของปัญหาที่พบและพัฒนาการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้นในรอบต่อไป 4) การบริหารจัดการด้านวิชาการเชิงรุก เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน การสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างสม่ำเสมอและการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัยและตรงกับความต้องการเป็นตัวอย่างที่ดีในการสร้างความพึงพอใจและการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน การบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน และแอปพลิเคชันต่าง ๆ จะช่วยเพิ่มความน่าสนใจและประสิทธิภาพในการเรียนรู้ นอกจากนี้ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น สถาบันอุดมศึกษา หรือสถานประกอบการ เพื่อจัดกิจกรรมเสริม

ประสบการณ์ให้กับผู้เรียน เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพในอนาคต 5) การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย การมีแผนการจัดการที่ชัดเจน กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในกระบวนการตัดสินใจ การเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส เช่น การรายงานผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงและการฝึกอบรมบุคลากรอย่างต่อเนื่อง จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินและความท้าทายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน เช่น การจัดห้องเรียนที่ทันสมัย หรือการสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรในที่ทำงาน ยังเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาและความพึงพอใจของทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และนโยบายการบริหารจัดการภาครัฐ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ เวิง(Weng, 2014 : 91-107) ที่ได้ศึกษาถึงแนวทางการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งได้เน้นถึงการใช้กลยุทธ์การเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียน งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการสามารถเสริมสร้างความโปร่งใส ความเป็นธรรม และการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับการนำกรอบแนวทางของ กพร. มาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ การศึกษาของ เฉิง (Zheng, 2008 : Online) ที่ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการจัดการที่มั่นคง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของบุคลากรในกระบวนการบริหารจัดการนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและความผูกพันต่อองค์กร ส่งผลให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการทำงานและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งตรงกับแนวทางที่ผู้วิจัยได้นำเสนอในครั้งนี้ โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการตัดสินใจและการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีกลยุทธ์ตามวงจรคุณภาพ PDCA ในทำนองเดียวกัน งานวิจัยในประเทศของกัลยาณี ศิวธรรมปัญญา (2565 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักคุณธรรมและความโปร่งใสในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด แสดงให้เห็นว่าการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานอย่างโปร่งใสเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความไว้วางใจ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งสอดคล้องกับการสร้างความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณและการรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา อีกทั้ง การศึกษาของขันแก้ว พรมคำ (2564 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังยืนยันความสำคัญของการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ โดยเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและการบริหารจัดการทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางที่ผู้วิจัยนำเสนอในครั้งนี้ในการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา นอกจากนี้การศึกษาของนิยม รัชตะวัฒน์วินัย (2561 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก แสดงให้เห็นถึงการบริหารจัดการวิชาการเชิงรุก โดยการบูรณาการเทคโนโลยีและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับ

หน่วยงานภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการด้านวิชาการเชิงรุกในผลการศึกษาครั้งนี้ ทั้งนี้ ผลการศึกษายังสอดคล้องกับทฤษฎีองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization Theory) ของเชงเก (Senge, 1990 : 379-424) ที่เน้นการพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และทฤษฎีสองปัจจัย(Two-Factor Theory) ของเฮิซเบิร์ก (Herzberg, 1959 : 113-120) ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างแรงจูงใจผ่านปัจจัยจูงใจและการจัดการปัจจัยค้ำจุน อันจะนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

สามารถอภิปรายสรุปได้ว่า แนวทางการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่ามีแนวทางสำคัญ 5 ประการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการ แนวทางแรก การส่งเสริมธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษา มุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณให้ผู้ปกครองและชุมชนรับทราบผ่านช่องทางต่างๆ เช่น เว็บไซต์โรงเรียน ซึ่งช่วยสร้างความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม รวมถึงความไว้วางใจจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจยังช่วยสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและความผูกพันต่อสถานศึกษา แนวทางที่สอง การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยจัดอบรมด้านเทคโนโลยีและเทคนิคการสอนสมัยใหม่ มีระบบการประเมินผลที่โปร่งใสและเป็นธรรม พร้อมทั้งสร้างขวัญกำลังใจผ่านการให้รางวัลและยกย่องเชิดชูเกียรติครูที่มีผลงานดีเด่น แนวทางที่สาม การบริหารจัดการทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ตามวงจรคุณภาพ PDCA ช่วยให้สถานศึกษาใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า โดยเริ่มจากการวางแผนที่รอบคอบ การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ และการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แนวทางที่สี่ การบริหารจัดการด้านวิชาการเชิงรุก เน้นการตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการสำรวจความต้องการอย่างสม่ำเสมอ ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย บูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนการสอน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อเสริมประสบการณ์ให้ผู้เรียน และแนวทางสุดท้าย การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา มีการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจน ส่งเสริมการมีส่วนร่วม เปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส มีแผนบริหารความเสี่ยง และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน

แนวทางทั้ง 5 ประการนี้ล้วนสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และนโยบายการบริหารจัดการภาครัฐ อีกทั้งยังเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการช่วยเสริมสร้างความโปร่งใส ความเป็นธรรม และการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ส่งผลให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการทำงานและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีและระยอง สามารถอภิปรายสรุปในภาพรวมได้ว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลนั้นส่งเสริมประสิทธิภาพของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ โดยเน้นการพัฒนาประชาธิปไตยและความรับผิดชอบเป็นสำคัญ ซึ่งทั้งสองเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้าง

พื้นฐานให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน หลักธรรมาภิบาล เช่น ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม ถูกนำมาใช้เพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการในทุกระดับ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมความไว้วางใจจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งจะสร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของสถานศึกษา การวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคล เช่น วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของสถานศึกษา มีผลต่อระดับการรับรู้และความเข้าใจในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งผลการเปรียบเทียบนี้ชี้ให้เห็นถึงการปรับกลยุทธ์ที่แตกต่างในบริบทที่ต่างกัน สอดคล้องกับหลักการบริหารที่ยึดความแตกต่างของบริบทและประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติงานมาเป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เหมาะสมในแต่ละสถานศึกษา การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในมิติต่าง ๆ ที่ถูกนำเสนอในผลการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีแผนการจัดการที่ชัดเจน การเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส และการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยสร้างความโปร่งใส ความมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบในทุกมิติของการบริหาร ระบบการบริหารที่ได้รับการปรับปรุงให้มีความโปร่งใสและตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถส่งเสริมการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนได้อย่างแท้จริง ในท้ายที่สุด การผสมผสานแนวทางการบริหารทั้ง 5 ประการ ได้แก่ การบริหารที่ยึดหลักธรรมาภิบาล การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การจัดการทรัพยากรตามวงจรคุณภาพ การปรับปรุงหลักสูตรเพื่อรองรับความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และการจัดการที่ยึดหลักธรรมาภิบาลครอบคลุมทุกมิติ จะเป็นก้าวสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องจะสามารถสร้างผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์และเพิ่มศักยภาพของสถานศึกษาในการเป็นองค์กรที่มีคุณภาพและเป็นที่เชื่อถือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การส่งเสริมความโปร่งใสในกระบวนการบริหาร จัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา เช่น การจัดทำรายงานประจำปีที่สามารถเข้าถึงได้ผ่านเว็บไซต์โรงเรียน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจจากชุมชนและผู้ปกครอง รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการประเมินการใช้ทรัพยากรในสถานศึกษา

2. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของบุคลากร กระตุ้นให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจในประเด็นสำคัญ ซึ่งจะช่วยสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและผูกพันกับองค์กร อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มแรงจูงใจให้บุคลากรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. การพัฒนาทักษะและศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการอบรมและพัฒนาวิชาชีพที่เน้นการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล เพื่อให้บุคลากรสามารถ

ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านการศึกษาและสามารถใช้เทคนิคที่ทันสมัยในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

4. การใช้หลัก PDCA ในการจัดการทรัพยากรและกระบวนการทำงาน ส่งเสริมให้สถานศึกษาประยุกต์ใช้วงจรคุณภาพ PDCA (Plan, Do, Check, Act) ในการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและลดความสูญเปล่า โดยมีการวางแผนที่รอบคอบ การตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ และการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

5. การบูรณาการเทคโนโลยีและการจัดการวิชาการเชิงรุก พัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนโดยการใช้เทคโนโลยี เช่น การใช้แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้แบบโต้ตอบและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น สถานประกอบการ เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้มีความพร้อมต่อการทำงานในอนาคต

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สถานศึกษา ควรนำผลการศึกษาครั้งนี้ ไปกำหนดเป็นแนวทางการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อตอบสนองต่อนโยบายในระดับต่าง ๆ

2. สถานศึกษา ควรจัดทำรายงานประจำปีและเผยแพร่ข้อมูลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้าถึงได้อย่างโปร่งใส ผ่านเว็บไซต์หรือช่องทางการสื่อสารอื่น ๆ โดยสะดวก เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยการจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากครู บุคลากร นักเรียน และผู้ปกครอง

3. สถานศึกษา ควรบริหารจัดการทรัพยากรตามวงจร PDCA ช่วยให้สถานศึกษาใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า ลดความสูญเปล่า และพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

4. . สถานศึกษา ควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาใช้ทั้งในการบริหารจัดการในสถานศึกษาและส่งเสริมในห้องเรียน เช่น การใช้สมาร์ทโฟน หรือแอปพลิเคชันทางการศึกษา เพื่อเพิ่มความน่าสนใจในการเรียนรู้และประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาและเปรียบเทียบแนวทางการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาแต่ละประเภทและระดับ เช่น สถานศึกษาในระดับประถมศึกษา สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา หรือ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา

2. ศึกษาวิธีการและแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ซึ่งเป็นประเด็นที่มีระดับของการรับรู้ของบุคลากรต่ำที่สุด

3. ศึกษาวิธีการและแนวทางในการพัฒนาความเป็นผู้นำเชิงธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

กนกพร มาอ้วน. 2564. การบริหารการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานอย่างมืออาชีพในศตวรรษที่ 21. *การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14, 14(2),* 1257-1261. http://journalgrad.ssru.ac.th/index.php/8thconference/article/view/2561

กมลพรรณ พึ่งด้วง. (2560). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 15*(2), บทคัดย่อ.

กรมวิชาการ. (2543). *แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้*. โรงพิมพ์คุรุสภา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.* กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล*. กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย.

_____. (2563). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กัลยาณี ศิวธรรมปัญญา. (2565). *การบริหารจัดการตามหลักคุณธรรมและความโปร่งใสในวิถีใหม่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดจันทบุรี* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏกรำไพพรรณี.

กัลยาณี สีลารักษ์ และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2563). หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 5*(3), 53-67.

กาญจนา แก้วกุล และชาญเดช เจริญวิริยะกุล. (2561). การพัฒนาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดปทุมธานี. *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 2 "GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2018", 2*(1), 54-62. http://journalgrad.ssru.ac.th/index.php/miniconference/article/view/1697

ขวัญชนก คงพิบูลย์ และเผด็จ จงสกุลศิริ. (2566). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. *วารสารพุทธพัฒนศาสตร์ศึกษา (Online), 1(*3), 54-84.

ขันแก้ว พรมคำ. (2564). *การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ขันทอง ไทยทวี. (2562). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์] . มาวิทยาลัยราชภัฏปทุมธานี.

ครรชิต มาลัยวงศ์. (ม.ป.ป.). *เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา*. ICT Idea for Spiritization. http://www.drkanchit.com/general_articles/articles/general_24.html

เครือวัลย์ ทิพวัต, พนายุทธ เชยบาล และพิมพ์พร จารุจิตร์. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล, 5*(2), 100-108.

จุฑามาศ ภู่สง่า. (2560). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

จุรีรัตน์ สุดใจ. (2557). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 7(2)*, 61-69.

ชมพูนุช บัวบังศร. (2561). แนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร. *วารสารวิจัยและนวัตกรรมสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร, 1*(1), 4-12.

ชัญญานุช ประครองใจ และ นันทิยา น้อยจันทร์. (2566). หลักการการบริหารงานตามวัตถุประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5, 5*(1), 808-815. http://www.journalgrad.ssru.ac.th/index.php/miniconference/article/view/4278

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2560). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. เทพเนรมิตการพิมพ์.

ณัฐพร ละม้ายแข และ ทัศนะ ศรีปัตตา. (2565). การศึกษากระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร. *Journal of Roi Kaensarn Academi, 7*(6), 66-76.

ดวงหทัย อุทัยรัตน์. (2565). การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของเครือข่ายสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. *วารสารบริหารการศึกษา มศว, 19*(36), 161-173.

ธงชัย คล้ายแสง. (2562). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่. *วารสารวิจยวิชาการ, 2*(2), 177-188.

ธีระ รุญเจริญ. (2546). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. บริษัท เอ็กเปอร์เน็ท จำกัด.

_____. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูปรอบสองและประเมินภายนอกรอบสาม. ข้าวฟ่าง.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2557). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.* ตีรณสาร.

นภัสพรพรรณ มนทอง. (2565). กระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ. *การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4, 4*(1), 1098-1106. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. http://journalgrad.ssru.ac.th/index.php/miniconference/article/view/4103

นภาพร ตาแก้ว, ศุภฤกษ์ ริมใหม, ณภัทร พันภัย และ ภาสกร ดอกจันทร์. (2566). หลักการ วิธีการและแนวทางในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ. *Journal of Modern Learning Development, 8*(1), 436-451.

นรมน ขันตี. (2561). *การศึกษาบทบาทการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.* จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

นเรศวร์ เศรษฐสิงห์ และ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2566). การพัฒนานวัตกรรมการบริหารการศึกษาในสถานศึกษา. *วารสารศึกษาศาตร์ มมร, 11*(2), 275-285.

นันท์ธัญพัชร์ ทองประเทือง และ ในตะวัน กำหอม. (2566). การส่งเสริมกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของชุมชน(กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. *วารสารสหวิทยาการพัฒนา, 2*(2), 18-27.

นัสรีน อับดุลเลาะ. (2558). *การใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยทักษิณ.

นิตติยา เกื้อทาน. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา.* ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

นิยม รัชตะวัฒน์วินัย. (2561). *แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

นิรภัย จันทร์สวัสดิ์. (2565, 27 ธันวาคม). *ประสิทธิภาพ (Efficiency) VS ประสิทธิผล (Effectiveness)*. Linkedin. https://th.linkedin.com/pulse/ประสิทธิภาพ-efficiency-vs-ประสิทธิผล-effectiveness-niraphai-jansawat

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.

ปกิตน์ สันตินิยม. (2564). การบริหารจัดการน้ำตามหลักธรรมาภิบาล. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 8*(1), 20-32.

ปธาณ สุวรรณมงคล. (2558). *การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล*. สถาบันพระปกเกล้า.

ประชุม บุญเทียม. (2566). ข้อเสนอปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศขององค์กรจากการบริหารอย่างมีประสิทธิผลของการกีฬาแห่งประเทศไทย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ, 15*(1), 323-336.

ปรียากร พยุงตน. (2564). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียน ในเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. *Journal of Roi Kaensarn Academi, 6*(2), 1-14.

ปาลิดา ธนะกุลภาคิน, จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์ และวรสิทธิ์ รัตนวราหะ. (2563). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ตามการรับรู้ของครูผู้สอน. *สิกขา วารสารศึกษาศาสตร์, 7*(2), 139-148.

ปิยาภรณ์ พูลชัย. (2565). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

พจนาถ กลีบสัตบุตร, สาโรจน์ เผ่าวงศากุล และ นิพนธ์ วรรณเวช. (2566). ประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิชญทรรศน์, 18*(3), 149-158.

พนารัตน์ มาศฉมาดล. (ม.ป.ป.). *ธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. สถาบันพระปกเกล้า. http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=ธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย_พุทธศักราช_2560

พระชัยณรงค์ กนฺตสีโล, พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, พระณัฐพงษ์ สิริสุวณฺโณ, กันตภณ หนูทองแก้ว และ เดชชาติ ตรีทรัพย์. (2562). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโมถ่าย อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 6*(7), 3671-3685.

พระมหาชินวัฒน์ ธมฺมเสฏฺโฐ. (2557). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพรานอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562. (2562, 27 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอน 54 ก. หน้า 1-16.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2545, 22 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 119 ตอน 57 ก. หน้า 1-26.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. (2553, 22 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 130 ตอน 57 ก. หน้า 1-37.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562, 20 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอน 57 ก. หน้า 1-16

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546. (2546, 5 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 120 ตอน 62 ก. หน้า 1-24.

พิมพ์พร จารุจิตร์. (2559). *ภาวะผู้นำกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21* [เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์]. คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

พีระ พันธุ์งาม. (2561). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล. *Mahamakut Graduate School Journal, 16*(1), 229-247.

ไพฑูรย์ สิลารัตน์. (2557). *โรงเรียนผลิตภาพ : สัตตทัศน์เพื่อการจัดการ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภานุมาศ หมอสินธ์, พรทิพย์ ครามจันทึก,อิทธิฤทธิ์ ลีลาดุษฎีเลิศ, เกษม ศุภสิทธิ์ และ อินทิรา มุงเมือง. (2563). พระราชบัญญัติการศึกษา: ความสำคัญต่อการจัดการเรียนในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิกสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 7*(3), 74-86.

ภารดี อนันต์นาวี. (2557). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5, เล่ม 4). สำนักพิมพ์ มนตรี จำกัด.

ภูดิศ นอขุนทด. (2565). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานภาครัฐ. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 7*(1), 1029-1044.

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) : แผนแม่บทการพัฒนาชาติ. (2561, 26 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 135 ตอน 52 ก. หน้า 1-60.

ยุภาวรัตน์ ขันตีกรม. (2565). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 5*(3), 37-51.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2564. (2564, 21 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 138 ตอน 118 ก. หน้า 1-16.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอน 40 ก. หน้า 1-90.

รัฐสิทธิ์ คุรุสุวรรณ. (2563). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่ของอนุญาโตตุลาการในประเทศไทย.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.

ราชบัณฑิตยสถาน. (ม.ป.ป.). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554*. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. https://dictionary.orst.go.th/index.php

ลัดดา ผลวัฒนะ. (2557). ธรรมาภิบาลกับการบริหารมหาวิทยาลัย. *วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา, 8*(2), 16.

วิจิตร วรุตบางกูร และ สุพิชญา ธีระกุล. (2523). *การบริหารงานโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. ขนิษฐาการพิมพ์.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2555). การบริหารจัดการและการบริหารยุทธศาสตร์ของหน่วยงานของรัฐ. โฟรเพซ.

วีระยุทธ พรพจน์ธนมาศ. (2557). องค์ประกอบของธรรมาภิบาลในโรงเรียน. *วารสารนักบริหารมหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 34*(1), 80-88.

วีระยุทธ วีระคำ. (2566). ธรรมาภิบาล หลักการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา. *วารสาร มจร บาฬีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์, 9*(3), 62.

ศศิธร ศูนย์กลาง, จิรายุ ทรัพย์สิน และวันชัย สุขตาม. (2560). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 19*(1), 9-26.

ศศิรดา แพงไทย. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 6*(1), 7-11.

ศิริ ถีอาสนา. (2557). *เทคนิคการจัดการคุณภาพแนวใหม่ : แนวคิด หลักการสู่การบริหาร*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สถาพร วิชัยรัมย์. (2559). *จริยธรรมสำหรับนักบริหาร* [เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์]. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ และ ชินจิต ไชยธรรม. (2562). การับเคลื่อนธรรมาภิบาลภาครัฐสู่การบริหารจัดการอย่างยั่งยืน. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ, 6*(2), 3-18.

สัมมา รธนิธย์. (2560). *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. ข้าวฟ่าง.

เสรี ภักดี, จรุณี เก้าเอี้ยน และ นวรัตน์ ไวชมภู. (2565). กระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดยะลา. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 9*(2), 95-111.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. (2565 ก). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566 - 2570*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง.

_____. (2565 ข). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง.

_____. (2566 ก). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง.

_____. (2566 ข). *การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาออนไลน์ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง.

_____. (2567). *การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาออนไลน์ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง.

_____. (ม.ป.ป). *อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง . https://spmcr.go.th/อำนาจหน้าที่/

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559.). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564)*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. https://waa.inter.nstda.or.th/stks/pub/2017/20170313-Education-Development-Plan-12.pdf

_____. (2560, 17 มีนาคม). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด. https://www.moe.go.th/แผนการศึกษาแห่งชาติ-พ-ศ-2560/

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2566-2570 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2561). *แนวทางในการขับเคลื่อนหลักธรรมาภิบาลเพื่อสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย.* สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

_____. (2565). *คู่มือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ*. สำนักประเมินคุณธรรมและความโปรงใส.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). *คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating)*. บริษัท พรีเมียร์ โปร จำกัด.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2543). *การบริหารเขตพื้นที่การศึกษา : เพื่อคุณภาพการศึกษา*. สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง. (2565). *แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดระยอง (พ.ศ. 2566 - 2570)*. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง.

สุธิดา เสาวคนธ์. (ม.ป.ป.). *ประสิทธิภาพกับประสิทธิผล ต่างกันอย่างไร*. มหาวิทยาลัยศรีปทุม. https://www.spu.ac.th/award/30386/qwe

สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง และ สงวน อินทร์รักษ์. (2562). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10*(2), 934-944.

สุวัชชัย มงคลธง และเผด็จ จงสกุลศิริ. (2566). การบริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4. *วารสารพุทธพัฒนศาสตร์ศึกษา (Online), 1*(3), 85-107. https://so12.tci-thaijo.org/index.php/djbid/article/view/896/648

สุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2564). นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษายุคใหม่. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 6*(3), 975-984.

อภิญญา บุณยเกียรติ และพระมหาอุดร อุตฺตโร. (2566). การบริหารสถานศึกษาเชิงพุทธ. *วารสารมณีเชษฐาราม, 6*, 17-31.

อังคณา แย้มนิล. (2564). การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)ในการบริหารองค์กรภายใต้นโยบายThailand 4.0 ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 8*(1), 108-122.

อุบลวรรณ ประจง. (2566). *การศึกษาบทบาทการบริหารตามหลกัธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

Barney, J. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of Management, 17*(1), 99-120.

Bass, B. M. (1985). Leadership and Performance Beyond Expectations. New York: Free Press.

Carter Victor Good. (1973 : 348). *Dictionary of Education.* New York: McGraw-Hill.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing (5th ed.)*. HarperCollins.

Daniel Katz and Robert L. Kahn. (1966). *The social psychology of organizations*. John Wiley & Sons.

Edwards Deming. (1986, May-August). *Out of the crisis* (Vol. 10). Cambridge: MIT Press.

Eric Hanushek, Paul E. Peterson, and Ludger Woessmann. (2020). The Impact of School Governance on Student Achievement: Evidence from a Large-Scale Survey. *Educational Policy, 34*(5), 667-698.

Fayol, H. (1916). *Administration industrielle et générale*. Dunod.

Fiedler, F. E. (1969). *A Theory of Leadership Effectiveness.* New York: McGraw-Hill.

Herzberg F. (1959). *The Motivation to Work*. New York: John Wiley & Sons.

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Jeffrey Pfeffer and Robert I. Sutton. (2006). *Hard facts, dangerous half-truths, and total nonsense: Profiting from evidence-based management*. Harvard Business School Press.

Katz Daniel and Robert L. Kahn. (1978). The Social Psychology of Organizations (2nd ed ed.). New York: Wiley.

Knezevich, S. J. (1984). Administration of public education: A sourcebook for the leadership and management of educational institutions (4th ed.). New York: Harper & Row.

Koontz, H., & Weihrich, H. (1988). *Management.* New York: McGraw-Hill.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610. https://doi.org/10.1177/001316447003000308

Mark Bray and Qing Gu. (2019). Good governance in education: A review of the literature. *International Studies in Educational Administration, 47*(3), 259-275.

Maslow, A. H. (1943). A Theory of Human Motivation. Psychological Review. Psychological Review, 50(4), 370–396.

Mayo, E. (1933). *The human problems of an industrial civilization*. The Macmillan Company.

Paul J. DiMaggio and Walter W. Powell. (1983). The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review, 48*(2). 147-160.

Peters, T. J. and Waterman, R. H . Jr. (2015). *In Search of Excellence: Lessons from America's Best-Run Companies.* (8, Ed.) New York, America: Harper Business.

Philip Kimmet. (2005). *"The Politics of Good Governance in the Asean 4"*. Griffith University.

Powell, W. W. (1990). Neither market nor hierarchy: Network forms of organization. *Research in Organizational Behavior, 12*, 295-336.

Ronald Campbell. (1983). *Introduction to Educational Administration*. Allyn & Bacon.

Samuel C. Certo. (2004). *Modren Management.* (9, Ed.) New Jersey: Pearson Jones Gareth R.

Schermerhorn, J. R . and Bachrach, D . G. (2015). *Introduction to Management* (13th ed.). John Wiley & Sons.

Senge, P. M. (1990). *The Fifth Discipline: The Art & Practice of the Learning Organization*. New York: Doubleday.

Simon, H. A. (1947). *Administrative behavior: A study of decision-making*. University of Michigan.

Smircich, L. (1983). Concepts of culture and organization. *Administrative Science Quarterly, 28*(3), 339-358.

Stacey, R. (1996). *Strategic management and organizational dynamics: The challenge of complexity*. Pitman Publishing.

Steven Austen, Pam Swepson and Teresa Marchant. (2012). *Governance and School Boards in Non-State Schools in Australia* [Unpublished master's thesis]. Griffith University.

Taylor, F. W. (1911). *The principles of scientific management*. Harper & Brothers.

Tom Burns and George Malcolm Stalker. (1961). *The management of innovation*. Tavistock Publications.

Weng, C.-H. (2014). The relationship between technology leadership strategies and effectiveness of school administration. *Computers & Education, 76*(1), 91-107.

World Bank. (1980). *World development report 1980.* Oxford: Oxford University Press.

UNESCAP. (2009). What is good governance? Bangkok: United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (UNESCAP).

Yudan Zheng. (2008). Cooperate governance and firm performance. The Social Science Research Network.https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1108497

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. นายปรีชา นาคศิริ	ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร”
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ ระพีแสง	อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมิทธิรักษ์ จันทรักษ์	อาจารย์พิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
4. นางกัลยาณี ศิวธรรมปัญญา	รองศึกษาธิการจังหวัดจันทบุรี สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจันทบุรี
5. นายอานนท์ คุณากรจรัสพงศ์	นักวิชาการสถิติ หน่วยวิจัยเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ
การสัมภาษณ์เชิงลึก (InDepth Interview)

1. นายเอกบรรจง บุญผ่อง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบึง "อุตสาหกรรมนุเคราะห์" สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีผลการประเมินฯ ระดับ AA อันดับ 18
2. นายศักดา สรรเสริญ	ผู้อำนวยการโรงเรียนวังจันทร์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีผลการประเมินฯ ระดับ AA อันดับ 11
3. นางนภาพร มูลเมือง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสวน "จั่นอนุสรณ์" สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีผลการประเมินฯ ระดับ AA อันดับ 2
4. นางสาวมณฑาทิพย์ เสาวคนธ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีผลการประเมินฯ ระดับ AA อันดับ 27
5. นางนันท์ดาวินทร์ หาญมนตรี	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านบึง "อุตสาหกรรมนุเคราะห์" สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีผลการประเมินฯ ระดับ AA อันดับ 18
6. นางสมัชญา ผุดผ่อง	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวังจันทร์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีผลการประเมินฯ ระดับ AA อันดับ 11
7. นางสาวเข็มจิรัฏฐ์ ภัทร์จิโรขน์กุล	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวังจันทร์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีผลการประเมินฯ ระดับ AA อันดับ 11

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ
การสัมภาษณ์เชิงลึก (InDepth Interview) (ต่อ)

8. นางสาวปราณี โกวิวัฒน์	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวังจันทร์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีผลการประเมินฯ ระดับ AA อันดับ 11
9. นายสถาพร พวงแก้ว	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวังจันทร์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีผลการประเมินฯ ระดับ AA อันดับ 11
10. นางสาวหนูแปง ปะกิระคะ	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านสวน "จั่นอนุสรณ์" สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีผลการประเมินฯ ระดับ AA อันดับ 2
11. นางสาวอรชุมา วงศ์ช่าง	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีผลการประเมินฯ ระดับ AA อันดับ 27
12. นายไชยวัฒน์ บุญมี	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีผลการประเมินฯ ระดับ AA อันดับ 27

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ
การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

1. นายปรีชา นาคศิริ	ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร” มีผลการประเมินฯ ระดับ AA อันดับ 6
2. นางชวนพิศ คาดสนิท	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร” มีผลการประเมินฯ ระดับ AA อันดับ 6
3. นางวรรวิมล รัตนคุณ	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร” มีผลการประเมินฯ ระดับ AA อันดับ 6
4. นางอังคณี ล้อมจันทร์	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร” มีผลการประเมินฯ ระดับ AA อันดับ 6
5. นายมนตรี ชูราศี	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร” มีผลการประเมินฯ ระดับ AA อันดับ 6

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โรงเรียนแกลง"วิทยสุวรรณ์"
รับที่ ๑๓๓/๖๗
วันที่ ๒๗ / พ.ค. / ๖๗
เวลา ๑๐.๐๐ น.

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/๔๘๖

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๔ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายปรีชา นาคศิริ

ด้วยนายคเณศ นามนัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิฏา สมบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจความตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

☐ กลุ่มบริหารวิชาการ
☐ กลุ่มบริหารงบประมาณ
☑ กลุ่มบริหารงานบุคคล
☐ กลุ่มบริหารทั่วไป
☐ อื่นๆ.....

มรภ. รำไพพรรณี ขออนุเคราะห์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจความตรงของเครื่องมือ

ทราบ
มอบงานสำนักงานผู้อำนวยการ
๘ พ.ค.๖๗

☑ ทราบ
☑ เห็นชอบ

ทราบ/ยินดีให้ความอนุเคราะห์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์
โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

- ๘ พ.ค. ๒๕๖๗

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

- ๘ พ.ค. ๒๕๖๗

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/๔๘๗

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๔ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ศึกษาธิการจังหวัดจันทบุรี

ด้วยนายคเณศ นามนัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิฏา สมบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านคือ นางกัลยาณี ศิวธรรมปัญญา เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจความตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์
โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/๔๘๘

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๔ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน คณบดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ด้วยนายคเณศ นามนัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิฎา สมบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ ระพีแสง เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจความตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์
โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/๔๘๙

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๔ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน คณบดี คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล

ด้วยนายคเณศ นามนัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิฏา สมบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านคือ นายอานนท์ คุณากรจรัสพงศ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจความตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์
โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/๔๙๐

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๔ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมิทธิรักษ์ จันทรักษ์

ด้วยนายคเณศ นามนัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิฏา สมบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจความตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์
โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

สพป.ระยอง เขต ๒
รับที่ 6095
วันที่ 24 พ.ค. 2567
เวลา
อก. | ตรวจ
กง. | ทาน
บก. | ปพ.
ทก. | ตทก.

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๕๑๕

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต ๒

ด้วยนายคเณศ นามนัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมชลบุรี ระยอง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิฏา สมบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายคเณศ นามนัย เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยและนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูในสถานศึกษาของท่านเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์
โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

สพป.ระยอง เขต ๑
รับที่ 5273
วันที่ ๒๕ พ.ค. ๒๕๖๗
เวลา 09:30
☐ อำนวยการ
☐ นโยบายและแผน
☐ บริหารงานการเงินฯ
☐ บริหารงานบุคคล
☐ พัฒนาครูและบุคลากรฯ
☐ นิเทศ ติดตามฯ
☐ ส่งเสริมการจัดการศึกษา
☐ ประชาสัมพันธ์
☐ ส่งเสริมการศึกษาทางไกลฯ

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๕๑๕

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต ๑

ด้วยนายคเณศ นามนัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมชลบุรี ระยอง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิฏา สมบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายคเณศ นามนัย เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยและนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูในสถานศึกษาของท่านเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์
โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

10512 - 4 มิ.ย. 2567 10:57
ปริหารงานบุคคล
นิเทศฯ
ส่งเสริมฯ
เทคโนโลยีฯ
พัฒนาครูฯ

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/๕๗๗ คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ด้วยนายคเณศ นามนัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมชลบุรี ระยอง" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิฏา สมบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิสโคตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายคเณศ นามนัย เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์
โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๗๘๒

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบึง "อุตสาหกรรมนุเคราะห์"

ด้วยนายคเณศ นามนัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมชลบุรี ระยอง" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิฎา สมบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายคเณศ นามนัย สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โรงเรียนบ้านสวน (จั่นอนุสรณ์)
เลขที่รับ ๙๕๐๐
วันที่ ๐๑ ก.ค. ๒๕๖๗
เวลา

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๗๘๒

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสวน (จั่นอนุสรณ์)

ด้วยนายคเณศ นามนัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมชลบุรี ระยอง" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฟิฏา สมบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายคเณศ นามนัย สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

- 2 ก.ค. 2567

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

(นางสาวหนูแปง ปะกิระคะ)
รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ

- เห็นควรอนุ
กลุ่มบริหารงานวิชาการ
01 ก.ค. 2567

(นางนภาพร มูลเมือง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสวน (จั่นอนุสรณ์)
01 ก.ค. 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย
รับที่ ๑๕๓๓
วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๗
เวลา ๑๐:๑๗:๐๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๗๘๒

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย

ด้วยนายคเณศ นามนัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมชลบุรี ระยอง" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิฏา สมบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายคเณศ นามนัย สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

-ทราบ
-ยินดีให้ความร่วมมือ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวมณฑาทิพย์ เสาวคนธ์)
ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย
๙ กรกฎาคม ๒๕๖๗

-เห็นสมควรเสนอสำนักอำนวยการ

นางสาวปภัชญา ศรีบูระไชย
๙ กรกฎาคม ๒๕๖๗

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์
โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๗๘๒

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวังจันทร์วิทยา

ด้วยนายคเณศ นามนัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมชลบุรี ระยอง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิฎา สมบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายคเณศ นามนัย สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์
โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๗๘๓

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยการสนทนากลุ่ม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนแกลง"วิทยสถาวร"

ด้วยนายคเณศ นามนัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมชลบุรี ระยอง" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิฏา สมบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายคเณศ นามนัย เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าวโดยการสนทนากลุ่ม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

☑ กลุ่มบริหารวิชาการ
☐ กลุ่มบริหารงบประมาณ
☐ กลุ่มบริหารงานบุคคล
☐ กลุ่มบริหารทั่วไป
☐ อื่นๆ.....

มธ.รำไพพรรณี ขออนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยการสนทนากลุ่ม

☐ ทราบ
☐ เห็นชอบ

มอบกลุ่มบริหารวิชาการดำเนินการ

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์
โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

๑๒ มิ.ย. ๒๕๖๗

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

๑๒ มิ.ย. ๒๕๖๗

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถาม

เรื่อง การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

วัตถุประสงค์ : แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยในหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ผู้วิจัยพึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามดังกล่าวให้สมบูรณ์ที่สุด ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ โดยผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น และจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อหน้าที่การงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับออนไลน์กรุณาสแกน QR Code

หรือ ไปที่ https://bit.ly/ggspm67

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง : โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามโดยให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ตามความจริง

1.	สถานภาพ	☐ ครู	☐ ผู้บริหารสถานศึกษา
2.	เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
3.	วุฒิการศึกษาสูงสุด	☐ ปริญญาตรี	☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก
4.	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	☐ ต่ำกว่า 5 ปี	☐ 5-10 ปี
		☐ 11- 20 ปี	☐ 20 ปีขึ้นไป
5.	ขนาดของสถานศึกษา	☐ ใหญ่พิเศษ	☐ ใหญ่
		☐ กลาง	☐ เล็ก

ตัวแปรตาม ได้แก่ หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ประกอบด้วย 4 หลักการสำคัญ คือ 1) การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ 2) ค่านิยมประชาธิปไตย 3) ประชารัฐ และ 4) ความรับผิดชอบทางการบริหาร และในส่วนของ 10 หลักการย่อย ประกอบด้วย 1) ประสิทธิภาพ 2) ประสิทธิผล 3) การตอบสนอง 4) ภาระรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ 5) เปิดเผย/โปร่งใส 6) หลักนิติธรรม 7) ความเสมอภาค 8) การมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ 9) การกระจายอำนาจ และ 10) คุณธรรม/จริยธรรม

ตอนที่ 2 แบบวัดการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการส่งเสริมตามความเป็นจริง

5 หมายถึง ผู้บริหารมีการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับ**มากที่สุด**

4 หมายถึง ผู้บริหารมีการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับ**มาก**

3 หมายถึง ผู้บริหารมีการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับ**ปานกลาง**

2 หมายถึง ผู้บริหารมีการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับ**น้อย**

1 หมายถึง ผู้บริหารมีการส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับ**น้อยที่สุด**

ด้านที่ 1 การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการ

รายการ	**ระดับการส่งเสริม**				
	5	**4**	**3**	**2**	**1**
การส่งเสริมการบริหารวิชาการ					
1. ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน					
2. ผู้บริหารสถานศึกษาติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริหารวิชาการอย่างสม่ำเสมอ และจัดสรรทรัพยากรสำหรับการบริหารวิชาการอย่างเพียงพอ					
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูและบุคลากร พัฒนาหลักสูตรและสื่อการสอนที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง					
4. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ					
5. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดหาแหล่งเรียนรู้และสื่อการศึกษาที่หลากหลายและเพียงพอ					
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการข้อมูลด้านการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพ และเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					

สถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายการ	ระดับการส่งเสริม				
	5	4	3	2	1
การส่งเสริมการบริหารงานบุคคล					
7. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร และติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลอย่างสม่ำเสมอ					
8. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรทรัพยากรสำหรับการบริหารงานบุคคลอย่างเพียงพอ และมีระบบบริหารจัดการข้อมูลด้านการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพ					
9. ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้					
10. ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรภายในสถานศึกษา					
11. ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบส่งเสริมขวัญกำลังใจ เสริมสร้างยกย่องชมเชย และมอบรางวัลให้แก่ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา					
12. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษา					

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายการ	ระดับการส่งเสริม				
	5	4	3	2	1
การส่งเสริมการบริหารงบประมาณ					
13. ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจน เปิดเผย ตรวจสอบได้ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					
14. แผนการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา มีความยืดหยุ่นพร้อมรับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด					
15. ผู้บริหารสถานศึกษามีเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณที่ชัดเจน ตรวจสอบได้ และเป็นธรรม แใช้งบประมาณเพื่อบรรลุเป้าหมายของแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่วางไว้					
16. ผู้บริหารมีระบบการติดตาม ควบคุม และประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพที่ช่วยป้องกันมิให้มีการใช้จ่ายงบประมาณโดยมิชอบ					
17. สถานศึกษามีระบบการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพช่วยตรวจสอบความถูกต้องของการใช้งบประมาณและสร้างความน่าเชื่อถือ					

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายการ	ระดับการส่งเสริม				
	5	4	3	2	1
การส่งเสริมการบริหารทั่วไป					
18. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครู บุคลากร และนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตและกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม					
19. ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา					
20. ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการอาคารสถานที่ ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ					
21. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีระบบรักษาความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษา					
22. ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการงานบริการนักเรียน ประชาสัมพันธ์ และซ่อมแซมบำรุงรักษาอาคารสถานที่ของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ					

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ด้านที่ 2 ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ					
23. สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีกรอบการดำเนินงานที่ชัดเจน ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย					
24. สถานศึกษามีการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด มีระบบการประเมินผลและติดตามผลการดำเนินงานที่ชัดเจน					
25. สถานศึกษามีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใส มีระบบร้องเรียนร้องทุกข์ที่โปร่งใสและเป็นธรรม เปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างโปร่งใส					
26. สถานศึกษามีการพัฒนาระบบบริหารจัดการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอย่างสม่ำเสมอ					
27. สถานศึกษามีกระบวนการที่ส่งเสริมให้ครู บุคลากร และนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ จัดประชุมชี้แจงข้อมูลข่าวสารให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ					
28. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง รวมถึงจัดให้มีสภาพแวดล้อมภายในที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการทำงาน					

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 3 แบบวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ก.พ.ร. ได้วางกรอบแนวทาง อันประกอบด้วยหลักการสำคัญ 4 ข้อ คือ 1) การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ 2) ค่านิยมประชาธิปไตย 3) ประชารัฐ และ 4) ความรับผิดชอบทางการบริหาร และหลักการย่อย 10 ข้อ คือ 1) ประสิทธิภาพ 2) ประสิทธิผล 3) การตอบสนอง 4) ภาระรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ 5) เปิดเผย/โปร่งใส 6) หลักนิติธรรม 7) ความเสมอภาค 8) การมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ 9) การกระจายอำนาจ และ 10) คุณธรรม/จริยธรรม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติตามความเป็นจริง

5 หมายถึง สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1. หลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ คือ หลักการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุดและตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการ

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
หลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่					
1. ผู้บริหารวางแผนและจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีการวางเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน คำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					
2. สถานศึกษามีการลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นและลดระยะเวลาในการปฏิบัติราชการ					
3. สถานศึกษามีการวัดผลการดำเนินงานและนำผลการวัดผลการดำเนินงานนั้น มาปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง					
4. สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อความคาดหวังและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนได้อย่างหมาะสม					
5. สถานศึกษาดำเนินการตามกระบวนการอย่างเป็นระบบ ยุติธรรม มีมาตรฐาน ควบคุมความเสี่ยงและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีการรายงานผลการดำเนินงานต่อสาธารณชน					

2. หลักค่านิยมประชาธิปไตย หมายถึง สถานศึกษามุ่งเน้นหลักของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การแสวงหาฉันทามติร่วมกัน ปฏิบัติงานโดยยึดหลักการ เปิดเผย ตรวจสอบได้ บนพื้นฐานของหลักนิติธรรมและความเสมอภาค

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
หลักค่านิยมประชาธิปไตย					
6. สถานศึกษามีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ตอบข้อสงสัย และรายงานความโปร่งใสอย่างครบถ้วนต่อสาธารณชนผ่านช่องทางที่เข้าถึงได้ง่าย					
7. สถานศึกษามีแนวทางในการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน					
8. สถานศึกษามีการปรับปรุงระบบการตรวจสอบภายในและการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง					
9. สถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากรยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง					
10. สถานศึกษาปฏิบัติราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ให้บริการแก่ผู้รับบริการอย่างเท่าเทียม โดยยึดเอาสิทธิเสรีภาพของผู้รับบริการเป็นที่ตั้ง					

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

3. หลักประชารัฐ หมายถึง หลักการบริหารโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การกระจายอำนาจ บนพื้นฐานของการพยายามแสวงหาฉันทามติร่วมกัน

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
หลักประชารัฐ					
11. สถานศึกษามีการมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่างๆ และส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนินงาน					
12. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการดำเนินงาน การรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ และแสดงทัศนะ					
13. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในร่วมในการเสนอปัญหา ร่วมคิดแก้ไขปัญหา รวมถึงตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน					
14. สถานศึกษามีการรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน					

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

4. หลักความรับผิดชอบทางการบริหาร หมายถึง การรับผิดและรับชอบในการบริหารหรือการปฏิบัติราชการ โดยยึดหลักของคุณธรรมและจริยธรรมเป็นเครื่องกำกับการปฏิบัติงาน

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
หลักความรับผิดชอบทางการบริหาร					
15. ผู้บริหารสถานศึกษามีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ					
16. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรมและจริยธรรม					
17. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม					

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสัมภาษณ์
แนวทางการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง
(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)

คำชี้แจง :

1. แบบสัมภาษณ์ ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้แสดงวิสัยทัศน์ แนวทางในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง ซึ่งผู้ศึกษาได้สังเคราะห์จากเอกสาร และศึกษาแนวปฏิบัติจากผู้ที่ปฏิบัติจริงที่ประสบความสำเร็จ นำมาร่างแบบสัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง ประกอบด้วย 13 ประเด็นคำถาม

2. แบบสัมภาษณ์ มีทั้งหมด 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

3. ข้อคิดเห็นและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยองก่อนนำไปใช้ในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา

ขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในครั้งนี้ ซึ่งการให้ข้อมูลของท่านจะไม่เกิดผลกระทบต่อองค์กรหรือตัวท่านแต่อย่างใด

ขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะในครั้งนี้เป็นอย่างดี

นายคเณศ นามนัย
นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสัมภาษณ์
แนวทางการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง
(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)
ชื่อ-สกุล.....
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....
สังกัด.....
วุฒิการศึกษาสูงสุด.....
ประสบการณ์การทำงาน.....
ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

ข้อความด้านการส่งเสริม

1. ในฐานะผู้บริหาร ท่านให้การสนับสนุน เกื้อหนุน ช่วยเหลือ การดำเนินการในด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และ ด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาอย่างไรบ้าง?

2. ท่านมีวิธีการส่งเสริมและผลักดันให้ระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาลอย่างไร?

3. ท่านมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาอย่างไร?

4. อุปสรรคและความท้าทายในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาคืออะไร?

5. ท่านมีข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาอย่างไร?

ข้อความด้านระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

6. ท่านมีวิธีการจัดระบบบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้อย่างไร?

7. ท่านมีวิธีการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ คุ้มค่าอย่างไร?

8. ท่านมีวิธีการพัฒนาระบบการประเมินผลและติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างไร?

9. ท่านมีวิธีการส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร?

10. ท่านมีวิธีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องอย่างไร?

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อความเพื่อสังเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม

11. จากประสบการณ์ของท่าน ท่านคิดว่าปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา? และท่านมีวิธีการจัดการกับปัจจัยเหล่านั้นอย่างไร?

12. ท่านคิดว่าความท้าทายที่สำคัญที่สุดในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาคืออะไร? และท่านมีวิธีการเอาชนะความท้าทายเหล่านั้นอย่างไร?

13. ท่านมีวิสัยทัศน์อย่างไรเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาในอนาคต? และท่านมีแผนหรือกลยุทธ์อย่างไรในการบรรลุวิสัยทัศน์นั้น?

นายคเณศ นามนัย
นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
เพื่อการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง
(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)

คำชี้แจง

1. แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง ซึ่งผู้ศึกษาได้สังเคราะห์จากเอกสาร และศึกษาแนวปฏิบัติจากผู้ที่ปฏิบัติจริง ที่ประสบความสำเร็จ นำมาร่างแนวทางการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง ประกอบด้วย 13 ประเด็นคำถาม

2. แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) มีทั้งหมด 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ร่วมสนทนา (ผู้ทรงคุณวุฒิ)

ตอนที่ 2 ประเด็นการสนทนา

3. ข้อคิดเห็นและข้อมูลที่ได้จากการสนทนา ผู้ศึกษาจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง ก่อนนำไปใช้ในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา

ขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในครั้งนี้ ซึ่งการให้ข้อมูลของท่านจะไม่เกิดผลกระทบต่อองค์กร หรือตัวท่านแต่อย่างใด

ขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะในครั้งนี้เป็นอย่างดี

นายคเณศ นามนัย
นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
เพื่อการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง
(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ร่วมสนทนา (ผู้ทรงคุณวุฒิ)
ชื่อ-สกุล.....
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....
สังกัด.....
วุฒิการศึกษาสูงสุด.....
ประสบการณ์ทำงาน.....

ตอนที่ 2 ประเด็นการสนทนา
ข้อความด้านการส่งเสริม

1. ท่านคิดว่าผู้บริหารควรมีวิธีการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลอย่างไรบ้าง?

2. ท่านคิดว่าผู้บริหารควรมีวิธีการส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างไร?

3. ผู้ปกครองมีบทบาทอย่างไรในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา?

4. ชุมชนมีบทบาทอย่างไรในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา?

5. ท่านคิดว่าควรมีกลไกหรือมาตรการอะไรบ้างเพื่อส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา?

ข้อความด้านระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

6. ท่านคิดว่าระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาในปัจจุบันมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้หรือไม่? อย่างไร?

7. ท่านมีข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาอย่างไร?

8. ท่านคิดว่าควรมีวิธีการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ คุ้มค่า?

9. ท่านมีข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการพัฒนาระบบการประเมินผลและติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างไร?

10. ท่านคิดว่าควรมีวิธีการส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร?

สถาบันวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อความเพื่อสังเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม

11. ในมุมมองของท่าน กลไกหรือมาตรการใดบ้างที่จะช่วยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในสถานศึกษา (คณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน) มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล?

12. ท่านคิดว่าสถานศึกษาควรมีช่องทางการสื่อสารและรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างไร? และควรนำผลที่ได้จากการสื่อสารและรับฟังความคิดเห็นไปใช้อย่างไร?

13. ท่านมีข้อเสนอแนะหรือแนวทางอย่างไรในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา?

ขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะในครั้งนี้เป็นอย่างดี

นายคเณศ นามนัย
นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

งานวิจัยเรื่อง การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การส่งเสริม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุน เกื้อหนุน ช่วยเหลือ การดำเนินการในด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และ ด้านการบริหารทั่วไป ของสถานศึกษา จัดให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เกิดกระบวนการทำงานที่เป็นประโยชน์และมุ่งเน้นความสำเร็จเป็นเป้าหมายสำคัญ ร่วมดำเนินการเพื่อส่งเสริมและผลักดันให้ระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาล

ระบบบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการทางการบริหารสถานศึกษาที่กำหนดภาระหน้าที่และขอบข่ายงานอย่างชัดเจน เป็นไปตามขอบข่ายภาระงานที่ได้รับมอบจากการกระจายอำนาจ ประกอบด้วย ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป

ประสิทธิภาพ หมายถึง กระบวนการบริหารสถานศึกษาใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพและเต็มศักยภาพเพื่อส่งเสริมให้เกิดผลสำเร็จของงานตามขอบข่ายหน้าที่และวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา มุ่งเน้นการลดความซ้ำซ้อนของงาน ประหยัดเวลาในการทำงานเพื่อประสิทธิผลสูงสุด

ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง กระบวนการทางการบริหารซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาได้วางกรอบในการดำเนินงานขององค์กรไว้ โดยมุ่งเน้นให้เกิดการทำงานร่วมกัน การใช้ทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นสินทรัพย์หรือทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่ขององค์กรดำเนินการอย่างเต็มศักยภาพโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด คำนึงถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ตั้งไว้ร่วมกันบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล ตามขอบข่ายภาระงานที่ได้รับมอบการกระจายอำนาจ ประกอบด้วย ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป โดยมุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์หลัก 4 ประการ ดังนี้

1. การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใส เช่น จัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมาภิบาล สนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ จัดระบบร้องเรียนร้องทุกข์ที่โปร่งใสและเป็นธรรม เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นต้น

2. การส่งเสริมประสิทธิภาพ เช่น พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ บริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพคุ้มค่า พัฒนาระบบการประเมินผลและติดตามผลการดำเนินงาน ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

3. การส่งเสริมการมีส่วนร่วม เช่น ส่งเสริมให้ครู บุคลากร และนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา จัดประชุมชี้แจงข้อมูลข่าวสารให้กับผู้มีส่วน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา

เกี่ยวข้อง เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและนำไปพัฒนา เป็นต้น

4. การส่งเสริมการพัฒนา เช่น พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ สนับสนุนให้บุคลากรมีการวิจัยและพัฒนา พัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา เป็นต้น

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง สถานศึกษาดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ก.พ.ร. ได้วางกรอบแนวทาง อันประกอบด้วยหลักการสำคัญ 4 ข้อ และหลักการย่อย 10 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. หลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ คือ หลักการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุดและตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการ ประกอบไปด้วยหลักการย่อย 3 หลักการ คือ

1.1 ประสิทธิภาพ หมายถึง การปฏิบัติราชการโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ของสถานศึกษาอย่างประหยัด คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการ มีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานรวมถึงยกเลิกขั้นตอนดำเนินการที่ไม่จำเป็น

1.2 ประสิทธิผล หมายถึง การปฏิบัติราชการที่ได้รับมอบหมายจนบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา เกิดผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหวัง ด้วยกระบวนการที่เป็นระบบ ยุติธรรม มีมาตรฐาน มีการควบคุมความเสี่ยงและติดตามประเมินผลการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

1.3 การตอบสนอง หมายถึง สถานศึกษาให้บริการอย่างมีคุณภาพ ดำเนินการแล้วเสร็จได้ตามกรอบเวลาที่กำหนด มีความน่าเชื่อถือ ตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้รับบริการที่มีความหลากหลายได้อย่างเหมาะสม ทั่วถึง

2. หลักค่านิยมประชาธิปไตย คือ สถานศึกษามุ่งเน้นหลักของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การแสวงหาฉันทามติร่วมกัน ปฏิบัติงานโดยยึดหลักการ เปิดเผย ตรวจสอบได้ บนพื้นฐานของหลักนิติธรรมและความเสมอภาค ประกอบด้วยหลักการย่อย 4 หลักการ คือ

2.1 ภาระรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ หมายถึง การปฏิบัติราชการที่สามารถตอบปัญหาหรือข้อสงสัยของผู้รับบริการได้ มีการวางระบบหรือหลักเกณฑ์อันมุ่งเน้นความก้าวหน้า พัฒนาผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย ตลอดจนมีแนวทางการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติราชการ

2.2 เปิดเผย/โปร่งใส หมายถึง การปฏิบัติราชการด้วยความสุจริต เปิดเผยข้อมูลสำคัญจำเป็นแก่สาธารณะผ่านระบบที่สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้รับบริการ

2.3 หลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติราชการด้วยการไม่เลือกปฏิบัติ เคร่งครัด ใช้อำนาจภายใต้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ด้วยความเป็นธรรม ยึดเอาสิทธิเสรีภาพของผู้รับบริการเป็นที่ตั้ง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามภัฏพระนคร

2.4 ความเสมอภาค หมายถึง การปฏิบัติอย่างเท่าเทียมต่อผู้รับบริการปราศจากอคติ ทั้งด้านเพศ การศึกษา ศาสนา ความเชื่อ สถานภาพทางสุขภาพ สถานภาพทางสังคมเศรษฐกิจ และอื่น ๆ

3. หลักประชารัฐ คือ หลักการบริหารโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การกระจายอำนาจ บนพื้นฐานของการพยายามแสวงหาฉันทามติร่วมกัน ประกอบไปด้วยหลักการย่อย 2 หลักการ คือ

3.1 การกระจายอำนาจ หมายถึง ในการปฏิบัติราชการที่มีการมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

3.2 การมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ หมายถึง การปฏิบัติราชการต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจและร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหาหรือประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงานและร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ต้องมีความพยายามในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ

4. หลักความรับผิดชอบทางการบริหาร คือ การรับผิดและรับชอบในการบริหารหรือการปฏิบัติราชการ โดยยึดหลักของคุณธรรมและจริยธรรมเป็นเครื่องกำกับการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยหลักการย่อย 1 หลักการ คือ

4.1 คุณธรรม/จริยธรรม หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานมีจิตสำนึกมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง มีศีลธรรมคุณธรรม เป็นไปตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้งยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และจรรยาบรรณวิชาชีพครู ตลอดจน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของระบบราชการไทย 8 ประการ ได้แก่ ซื่อสัตย์และกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง ทำงานเชิงรุก คิดเชิงบวกและมีจิตบริการ มีศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรม คำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง มุ่งเน้นประสิทธิภาพ ตรวจสอบได้ ยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย และ มุ่งผลสัมฤทธิ์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่หลักด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชพฤกษ์

ภาคผนวก ง

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ ง.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ด้านการส่งเสริมการบริหารวิชาการ									
1.	ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	ผู้บริหารสถานศึกษาติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริหารวิชาการอย่างสม่ำเสมอ และจัดสรรทรัพยากรสำหรับการบริหารวิชาการอย่างเพียงพอ	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
3.	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูและบุคลากรพัฒนาหลักสูตรและสื่อการสอนที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดหาแหล่งเรียนรู้และสื่อการศึกษาที่หลากหลายและเพียงพอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6.	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการข้อมูลด้านการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพ และเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

สถาบันพระมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ด้านการส่งเสริมการบริหารวิชาการ (ต่อ)									
8.	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดมาตรการและกลไกในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	0	0	3	0.60	ใช้ได้
9.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดหาแหล่งเรียนรู้และสื่อการศึกษาที่หลากหลายและเพียงพอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10.	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการข้อมูลด้านการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพและเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านการส่งเสริมการบริหารงานบุคคล									
11.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาอย่างมีส่วนร่วมของบุคลากร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12.	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลที่ชัดเจน ตรวจวัดได้และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
13.	ผู้บริหารสถานศึกษาติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรทรัพยากรสำหรับการบริหารงานบุคคลอย่างเพียงพอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15.	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการข้อมูลด้านการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ด้านการส่งเสริมการบริหารงานบุคคล (ต่อ)									
16.	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17.	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
18.	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบส่งเสริมขวัญกำลังใจและแรงจูงใจให้แก่ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19.	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการยกย่องชมเชยและมอบรางวัลให้แก่ครูและบุคลากร	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
20.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านการส่งเสริมการบริหารงบประมาณ									
21.	ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจน เปิดเผยตรวจสอบได้ และมีส่วนร่วมโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
22.	แผนการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23.	แผนการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษามีความยืดหยุ่นเพียงพอที่จะรองรับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
24.	ผู้บริหารสถานศึกษามีเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณที่ชัดเจน ตรวจสอบได้ และเป็นธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

สถาบันวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ด้านการส่งเสริมการบริหารงบประมาณ (ต่อ)									
25.	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้งบประมาณของสถานศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายของแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้วางไว้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
26.	ผู้บริหารมีระบบการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
27.	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบควบคุมการใช้งบประมาณของสถานศึกษา ช่วยป้องกันมิให้มีการใช้จ่ายงบประมาณโดยมิชอบอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
28.	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
29.	ระบบการตรวจสอบภายในของสถานศึกษาช่วยตรวจสอบความถูกต้องของการใช้งบประมาณและสร้างความน่าเชื่อถือ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
30.	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการประเมินผลการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านการส่งเสริมการบริหารทั่วไป									
31.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
32.	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ด้านการส่งเสริมการบริหารทั่วไป(ต่อ)									
33.	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการอาคารสถานที่และทรัพย์สินของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
34.	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบรักษาความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
35.	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
36.	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบประชาสัมพันธ์และสื่อสารข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
37.	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการงานบริการนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
38.	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการงานซ่อมแซมบำรุงรักษาอาคารสถานที่ของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ									
39.	ระบบบริหารจัดการในสถานศึกษามีกรอบการดำเนินงานที่ชัดเจน มุ่งเน้นให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
40.	การบริหารจัดการทรัพยากรในสถานศึกษานี้มีประสิทธิภาพ คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ด้านระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ									
41.	สถานศึกษามีระบบการประเมินผลและติดตามผลการดำเนินงานที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
42.	สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
43.	สถานศึกษามีกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใสให้กับบุคลากรและนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
44.	สถานศึกษามีระบบร้องเรียนร้องทุกข์ที่โปร่งใสและเป็นธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
45.	สถานศึกษาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างโปร่งใส	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
46.	สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการที่ตรวจสอบได้	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
47.	สถานศึกษามีการพัฒนาระบบบริหารจัดการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
48.	สถานศึกษานี้ส่งเสริมให้ครู บุคลากร และนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
49.	สถานศึกษานี้จัดประชุมชี้แจงข้อมูลข่าวสารให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
50.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ด้านระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (ต่อ)									
51.	หลักสูตรของสถานศึกษานี้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
52.	สถานศึกษามีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
53.	สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมภายในที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการทำงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่									
1.	ผู้บริหารวางแผนและจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	สถานศึกษามีการลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นและลดระยะเวลาในการปฏิบัติราชการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	สถานศึกษามีการวัดผลการดำเนินงานและนำผลการวัดผลการดำเนินงานนั้นมาปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	สถานศึกษามีการวางเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน คำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5.	สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6.	สถานศึกษาตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

สถาบันวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ด้านหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (ต่อ)									
7.	สถานศึกษาดำเนินการตามกระบวนการอย่างเป็นระบบ ยุติธรรม มีมาตรฐาน ควบคุมความเสี่ยงและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8.	สถานศึกษามีการรายงานผลการดำเนินงานต่อสาธารณชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านหลักค่านิยมประชาธิปไตย									
8.	สถานศึกษาสามารถตอบปัญหาหรือข้อสงสัยของสาธารณชนได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10.	สถานศึกษามีแนวทางการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติราชการ	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
11.	สถานศึกษามีการจัดทำรายงานความโปร่งใสอย่างครบถ้วน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่สำคัญต่อสาธารณชนผ่านระบบที่เข้าถึงได้โดยง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12.	สถานศึกษามีการปรับปรุงระบบการตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13.	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากรยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14.	สถานศึกษาปฏิบัติราชการด้วยการไม่เลือกปฏิบัติ ให้บริการแก่ผู้รับบริการอย่างเท่าเทียม ใช้อำนาจภายใต้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับด้วยความเป็นธรรม ยึดเอาสิทธิเสรีภาพของผู้รับบริการเป็นที่ตั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ด้านหลักค่านิยมประชาธิปไตย (ต่อ)									
	15. สถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษายึดมั่นในกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
	16. สถานศึกษามีการปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านหลักประชารัฐ									
	17. สถานศึกษามีการมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
	18. สถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนินการของสถานศึกษา	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
	19. สถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนินงาน	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
	20. สถานศึกษาเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงานและร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ด้านหลักประชารัฐ (ต่อ)									
21.	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22.	สถานศึกษามีการรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านหลักความรับผิดชอบทางการบริหาร									
23.	ผู้บริหารสถานศึกษามีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24.	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรมและจริยธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
25.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ ง.2 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์เชิงลึกการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ข้อความด้านการส่งเสริม									
1.	ในฐานะผู้บริหาร ท่านให้การสนับสนุน เกื้อหนุน ช่วยเหลือ การดำเนินการในด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และ ด้านการบริหารทั่วไป ของสถานศึกษาอย่างไรบ้าง?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	ท่านมีวิธีการส่งเสริมและผลักดันให้ระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาลอย่างไร?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	ท่านมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาอย่างไร?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	อุปสรรคและความท้าทายในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาคืออะไร?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5.	ท่านมีข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาอย่างไร?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

สถาบันวิทยบริการมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ ง.2 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ข้อความด้านระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ									
6.	ท่านมีวิธีการจัดระบบบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้อย่างไร?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7.	ท่านมีวิธีการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ คุ้มค่าอย่างไร?	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
8.	ท่านมีวิธีการพัฒนาระบบการประเมินผลและติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างไร?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9.	ท่านมีวิธีการส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10.	ท่านมีวิธีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องอย่างไร?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ ง.2 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ข้อความเพื่อสังเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม									
11.	จากประสบการณ์ของท่าน ท่านคิดว่าปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา? และท่านมีวิธีการจัดการกับปัจจัยเหล่านั้นอย่างไร?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12.	ท่านคิดว่าความท้าทายที่สำคัญที่สุดในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาคืออะไร? และท่านมีวิธีการเอาชนะความท้าทายเหล่านั้นอย่างไร?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13.	ท่านมีวิสัยทัศน์อย่างไรเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาในอนาคต? และท่านมีแผนหรือกลยุทธ์อย่างไรในการบรรลุวิสัยทัศน์นั้น?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ ง.3 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสนทนากลุ่มการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ข้อความด้านการส่งเสริม									
	1. ท่านคิดว่าผู้บริหารควรมีวิธีการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลอย่างไรบ้าง?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
	2. ท่านคิดว่าผู้บริหารควรมีวิธีการส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างไร?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
	3. ผู้ปกครองมีบทบาทอย่างไรในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
	4. ชุมชนมีบทบาทอย่างไรในการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
	5. ท่านคิดว่าควรมีกลไกหรือมาตรการอะไรบ้างเพื่อส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ ง.3 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ข้อความด้านระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ									
6.	ท่านคิดว่าระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาในปัจจุบันมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้หรือไม่? อย่างไร?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7.	ท่านมีข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาอย่างไร?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8.	ท่านคิดว่าควรมีวิธีการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ คุ้มค่า?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9.	ท่านมีข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการพัฒนาระบบการประเมินผลและติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างไร?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10.	ท่านคิดว่าควรมีวิธีการส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ ง.3 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ข้อความเพื่อสังเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม									
11.	ในมุมมองของท่าน กลไกหรือมาตรการใดบ้างที่จะช่วยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในสถานศึกษา (คณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน) มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12.	ท่านคิดว่าสถานศึกษาควรมีช่องทางการสื่อสารและรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างไร? และควรนำผลที่ได้จากการสื่อสารและรับฟังความคิดเห็นไปใช้อย่างไร?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13.	ท่านมีข้อเสนอแนะหรือแนวทางอย่างไรในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา?	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก จ
ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ จ.1 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
ด้านการส่งเสริมการบริหารวิชาการ	
1	0.52
2	0.42
3	0.51
4	0.39
5	0.45
6	0.43
ด้านการส่งเสริมการบริหารงานบุคคล	
7	0.41
8	0.55
9	0.46
10	0.41
11	0.36
12	0.52
ด้านการส่งเสริมการบริหารงบประมาณ	
13	0.30
14	0.45
15	0.59
16	0.44
17	0.39

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ จ.1 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
ด้านการส่งเสริมการบริหารทั่วไป	
18	0.43
19	0.41
20	0.46
21	0.46
22	0.31
ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	
23	0.37
24	0.49
25	0.45
26	0.54
27	0.51
28	0.50
ด้านหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่	
29	0.62
30	0.36
31	0.57
32	0.40
33	0.39

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ จ.1 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
ด้านหลักค่านิยมประชาธิปไตย	
34	0.36
35	0.42
36	0.50
37	0.52
38	0.57
ด้านหลักประชารัฐ	
39	0.48
40	0.51
41	0.35
42	0.53
ด้านหลักความรับผิดชอบทางการบริหาร	
43	0.33
44	0.40
45	0.53

จากตาราง 24 แสดงว่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ด้านการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการ จำนวน 28 ข้อ อยู่ในช่วงระหว่าง 0.30 ถึง 0.59 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.45 ด้านระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล จำนวน 17 ข้อ อยู่ในช่วงระหว่าง 0.33 ถึง 0.62 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.46

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ จ.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ข้อ	ค่าความเชื่อมั่น
ด้านการส่งเสริมการบริหารวิชาการ	
1	0.890
2	0.886
3	0.893
4	0.890
5	0.890
6	0.885
ด้านการส่งเสริมการบริหารงานบุคคล	
7	0.888
8	0.884
9	0.890
10	0.893
11	0.889
12	0.891
ด้านการส่งเสริมการบริหารงบประมาณ	
13	0.888
14	0.889
15	0.891
16	0.888
17	0.889

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ จ.2 (ต่อ)

ข้อ	ค่าความเชื่อมั่น
ด้านการส่งเสริมการบริหารทั่วไป	
18	0.889
19	0.888
20	0.890
21	0.890
22	0.886
ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	
23	0.890
24	0.889
25	0.888
26	0.886
27	0.891
28	0.888
ด้านหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่	
29	0.891
30	0.890
31	0.886
32	0.891
33	0.891

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ จ.2 (ต่อ)

ข้อ	ค่าความเชื่อมั่น
ด้านหลักค่านิยมประชาธิปไตย	
34	0.889
35	0.890
36	0.889
37	0.889
38	0.893
ด้านหลักประชารัฐ	
39	0.890
40	0.892
41	0.888
42	0.888
ด้านหลักความรับผิดชอบทางการบริหาร	
43	0.891
44	0.889
45	0.892

จากตาราง 25 แสดงว่า ค่าความเชื่อมั่นรายข้อของแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ด้านการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการ จำนวน 28 ข้อ อยู่ในช่วงระหว่าง 0.884 ถึง 0.893 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.889 ด้านระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล จำนวน 17 ข้อ อยู่ในช่วงระหว่าง 0.886 ถึง 0.893 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.890

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นายคเณศ นามนัย
วัน เดือน ปีเกิด	21 ธันวาคม พ.ศ. 2533
สถานที่เกิด	จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	6/34 ถนนเกาะหนองโบสถ์ ตำบลทางเกวียน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง 21110
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร” 164 ถนนพลงช้างเผือก ตำบลทางเกวียน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง 21110

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2556	ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ-ธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2561	ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (ป.บัณฑิต วิชาชีพครู) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2568	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี